

Cecilia Strömberg
Sakiba Zekaj
HandläggareDatum
2023-02-21Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2022-00014 1.2.4.1

Årsredovisning 2022 för Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att godkänna årsredovisningen för 2022 och översänder den till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Året inleddes med en tillbakagång från pandemi och restriktioner till verksamhet fullt ut och nytt normalläge. Folkhälsouppdraget, mötesplatserna, invånares möjlighet till möten, rörelse och friluftsliv kom i nytt ljus under pandemin. Återgången till att kunna erbjuda verksamhet fullt har varit efterlängtat och mottogs väl av både medarbetare och besökare. De restriktioner och begränsningar som pandemin medfört har satt avtryck på både medarbetares och invånares vanor och beteende. I många delar har utvecklingen drivits på och lärdomar kan tas. Den digitala utvecklingen har genom pandemin fått ta ett kliv fram vilket är något att bygga vidare på. I andra delar som exempelvis föreningslivet har pandemin haft negativ effekt och påverkat förutsättningarna. Föreningslivet vittnar om utmaningar och behov av stöd framöver. Samhällsläget under året har varit minst sagt utmanande genom oroligt världsläge med kriget i Ukraina, ökande priser och elbrist. I en tid av utmaningar och sårbarhet i omvärlden har verksamheterna visat prov på uthållighet, målmedvetenhet och högt invånarfokus. Dessa visar sig i form av hög grad av aktivitet, rikt utbud av fritidsmöjligheter och satsningar för att stärka folkhälsan i staden.

Det bokförda resultatet för 2022 uppgår till -4 540 tkr, fördelat på fritidsramen -5 769 tkr och bidragsramen 1 229 tkr.

Underskottet inom fritidsramen har delas in i olika "områden" för att tydliggöra dess orsak och som beskrivs närmare i bilagd rapport. Områdena är "utlovade bokslutsjusteringar", "effekter av pandemin/Ukraina", "beräknad momsavsättning" samt "avvikelser inom löpande verksamhet".

Överskottet inom bidragsramen beror främst på lägre administrativa kostnader samt ett överskott inom bidragskategorin grund- och lokalbidrag.

Av årets beviljade investeringsbudget kvarstår ca 10 300 tkr. Av dessa finns ett behov av att flytta ca 8 500 tkr till 2023.

Ärendet i sin helhet

Uppdrag och verksamhet

Året har utmanat men också synliggjort i vilka delar nämndens grunduppdrag kan vidareutvecklas vilket också utgör nämndens prioritering för kommande år.

Några områden som beskriver ett händelserikt år i Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter;

Genom det breda folkhälsouppdraget bidrar nämndens verksamheter till Socialt Hållbart Borås. Både när det gäller att skruva om i grunduppdraget och ta ansvar för aktiviteter i inom ramen för handlingsplanen för Socialt Hållbart Borås. Förvaltningen har under året lett arbetet i ledningsgruppen för god start i livet och goda uppväxtvillkor. Inom ramen för denna har satsningar gjorts så som läsäventyret på Norrby och Arena Skola på Sjöbo. Nya verksamhetsformer för att främja språkutveckling och stimulera till en meningsfull fritid. I det medskapande arbetet med "Drömmen om Norrby" har Fritid- och folkhälsonämnden varit ansvarig i pådrivandet av processen. Fem grupper där civilsamhället, staden och näringslivet arbetar sida vid sida finns idag för att utveckla Norrby som stadsdel. Mötesplatserna är en avgörande faktor för en mer socialt hållbar stad. Inom mötesplatsernas verksamhet har ett antal professioner kommit till inom ramen för Socialt Hållbart Borås satsningen. Dessa gör att vi på ett ännu bättre sätt kan möta fler Boråsares behov.

Det stadenövergripande folkhälsoarbete som drivs genom nämnden har i år kunnat återuppta samverkansformer, nätverk och processer fullt ut. Valfärdsbokslutet har varit vägledande i prioriteringarna. Under året har en vidareutveckling skett genom bland annat sammanvävning med Socialt Hållbart Borås och framtagande av lokala kunskapsunderlag för Norrby, Hässleholmen och Sjöbo. Inom det lokala folkhälsoarbetet har bland annat jobb- och utbildningsmässor, kvinnofest, torgaktiviteter, simskolor genomförts.

Föreningslivet har återupptagit de flesta aktiviteter men har påverkats negativt av pandemin och kommer fortsatt behöva stöd. Goda relationer och extra stöd under pandemi och elkris har stärkt föreningslivets förutsättningar under året. Återupptagande av ordinarie aktiviteter såväl som den arrangemangskraft som finns i föreningslivet är ett kvitto på detta. Trots utmaningar har ett flertal evenemang genomförts. Några exempel är Linnemarschen, Vattendagen, Kretsloppet, U21- match i internationell fotboll och Världscup i sprintorientering som kanske är det evenemang som väckt störst uppmärksamhet. Fritids- och folkhälsonämnden har prioriterat evenemangen då de stärker föreningslivet såväl som de främjar näringslivet och turismen i Borås.

Mötesplatserna fyller en viktig funktion i respektive närområde gällande, såväl trygghetsskapande åtgärder som invånarnas rätt till kommunal service. En fortsatt utveckling av verksamhetens uppdragsområden fortsätter förstärka detta. Under året har en utökning skett genom nyinvinning av Norrbyhuset och Hultahuset. Detta har inneburit en förbättring av lokalerna. För besökare innebär detta en mer inbjudande och ändamålsenlig miljö.

Lokalerna är mer tillgängliga och ger möjlighet för civilsamhället att låna lokaler i sin närmiljö. Besöksstatistiken för perioden visar en successiv ökning i takt med att verksamheten har öppnat upp efter pandemin och i samband med nyinvidga lokaler. Mötesplatserna har cirka 55 000 besök under året vilket vittnar om ett stort behov av den service som erbjuds. Nämnden ser en fin utveckling på Träffpunkt Simonsland med ca 250 000 besök under året. Flera föreningar har öppnat upp för nya aktiviteter, exempelvis var det under oktober månad över 250 öppna aktiviteter för besökarna.

Fritidsbanken är en förstärkning utifrån nämndens prioritering att tillgängliggöra fritidsutbud och nå en bred målgrupp. Under året permanentades verksamheten genom att Borås Stad tecknade ett medlemsavtal med Fritidsbanken Sverige.

Under året har Fritids- och folkhälsonämnden prioriterat att säkerställa och utveckla idrotts- och friluftsanläggningar. Nya efterlängtade evenemangshallen i Fristad är tagen i bruk med sina ca 500 läktarplatser och samverkan pågår för att optimera verksamheten med café och andra goda förutsättningar. Nya Myråshallen är ett viktigt tillskott för att möta de prioriterade behoven av inomhusidrotter och helst även utomhusidrotter som söker halltider på vinterhalvåret.

Det är likt under pandemin ett fortsatt ett högt antal besökare vid badplatserna och i friluftsområdena, så också i alla förenings friluftsområden och vandringsleder. För att säkerställa tillgängligheten och säkerheten vid friluftsområden och badplatser har en rad satsningar gjorts i år.

En av Fritid- och folkhälsonämndens mest omfattande satsning på invånarnas möjlighet till rörelse, friskvård, rekreation och hälsa görs genom badverksamheten. Badverksamheten har varit starkt begränsad under pandemin vilket tillsammans med renoveringar, momsärendet och osäkerhet har utmanat nämnden. Verksamheten har succesivt öppnat upp för besökare och ser att återgången har varit välkommen bland besökare även om kurserna har startat med något färre deltagare, och det inte har sålts lika många badkort som tidigare då gäster har haft sina badkort pausade. Det har också blivit en annan konkurrens om badgästerna som under pandemin hittat till andra aktiviteter och bad. Badverksamheten ser ett stort behov av marknadsföringsinsatser för att öka synligheten av badens utbud vilket är något som nämnden prioriterar i kommande budget. Trots utmaningar har verksamheten målmedvetet satsat på ökad simkunnighet. För barn och unga sker arbetet tillsammans med Grundskolenämnden i en ny simskoleplan. För vuxna har nya kurser startats både i Sandared och Stadsparksbadet. Under året certifierades Borås Stad som

en vattensäker kommun. Detta är ett resultat av ett långsiktigt arbete i bred samverkan som ger fler invånare möjlighet att vistas säkert i och vid vatten.

Året har utmanat men också synliggjort i vilka delar nämndens grunduppdrag kan vidareutvecklas vilket också utgör nämndens prioritering för kommande år. Genom analysen av 2022 års arbete drar nämnden följande lärdomar och ser satsningar för att möta framtidens behov.

- Stärka arbetet med förvaltningens samarbetsuppdrag från Kommunfullmäktige 2017 kring demokrati, lokalt inflytande och mötesplatser.
- Satsa på befintliga mötesplatser "områdeshusen" genom att öka öppettider och tillsätta personalresurser. Genom dessa hus möts Boråsarna i "ögonhöjd". Den stora investering som Borås Stad har gjort med nya, ändamålsenliga lokaler ger möjlighet att stärka servicen och öppethållande till invånare ytterligare vid en resursförstärkning. Nämnden ser gärna en utveckling där fler aktörer från andra nämnder och civilsamhället bidrar i ett sådant arbete.
- Fortsätta arbeta med samverkan mellan andra förvaltningar i syfte att synliggöra och förändra processer som gör förvaltningen mer effektiv och transparent kopplat till drift, investering och utveckling.
- Synliggöra verksamheterna mer och för fler genom en stärkt och förbättrad kommunikation.
- Stärka civilsamhället genom att jobba via förvaltningens stödformer såsom bidragen, mötesplatserna, evenemangen och dialogstöd.
- Ta fram en plan för evenemang där evenemang stödjer hållbar samhällsutveckling och främjar civilsamhällets infrastruktur.
- Ta fram en sammanhållen långsiktig plan för anläggningar och friluftsliv som följer idén om stadens långsiktiga utveckling och svarar upp till civilsamhällets och invånarnas behov.

Utöver satsningar att stärka och vidareutveckla verksamheten i alla delar har verksamheterna också arbetat med ett antal specifika uppdrag från Kommunfullmäktige och nämnd. Under året har Fritids- och folkhälsonämnden arbetat med fyra uppdrag från Kommunfullmäktige där två bedöms slutförda och två pågående. Från den egna nämnden har tio uppdrag varit aktuella under året varav alla bedöms som slutförda.

Resultat

Det bokförda resultatet för 2022 visar ett underskott på -4 540 tkr, fördelat på fritidsramen -5 769 tkr och bidragsramen 1 229 tkr.

Fritidsramen

Den bokförda budgetavvikelse för 2022 är -5 769 tkr, -4 904 tkr avser mindre intäkter än budgeterat och ca -3 265 tkr avser högre kostnader än budgeterat, varav ett överskott finns för personalkostnaderna med 3 188 tkr. Avsatt buffert

påverkar helheten med +2 400 tkr. Ett större underskott i jämförelse med budget finns inom badverksamheten. Ett större överskott finns inom verksamheten för gemensam administration, Öppen ungdomsverksamhet och Mötesplatser.

Budgetavvikelsen har delas in i olika "områden" för att tydliggöra dess orsak. Områdena är "utlovade bokslutsjusteringar", "effekter av pandemin/Ukraina", "beräknad momsavsättning" samt "avvikelser inom löpande verksamhet".

Nettoavvikelse (tkr) Fritidsramen							
Verksamhet	Prognos 2022 per NOV	Bokfört resultat 2022	Bokfört resultat i relation till budget, %	Utlovad bokslutsjustering	Effekter av pandemin/Ukari na	Beräknad moms-avsättning*	Avvikelse inom löpande verksamhet
Gemensam fritidsadministration inkl. överenskommelsen	900	1 072	7,36%	0	0	0	1 072
Anläggningsenheten	-2 500	-2 392	-2,05%	-1 614	-700	0	-78
Badenheten	-9 000	-9 083	-28,96%	0	-1 500	-3 500	-4 083
Evenemang	-100	-231	-6,72%	0	0	0	-231
Folkhälsoenheten	300	273	8,10%	-135	0	0	408
Fritids- och folkhälsönämnden	-250	-211	-14,50%	0	0	0	-211
Mötesplatser/Förebyggande inkl. Träffpunkt Simonsland, lokalt inflytande, Ortsråd	900	695	2,61%	-427	-500	0	1 622
Öppen Ungdomsverksamhet inkl. Badresor/Borås Kollo	1 600	1 708	4,08%	-412	0	0	2 120
Buffert	2 400	2 400	100,00%	0	0	2 400	
SUMMA	-5 750	-5 769		-2 588	-2 700	-1 100	619

Utlovade bokslutsjusteringar avser (-2 588 tkr)

- Hyreskostnad för Fristadshallen från juni månad: -1 404 tkr
- Utökade kostnader i samband med utemiljön i projektet "Borås Arena 3.0": -210 tkr
- Investeringsprojektet "Kraftsamling Sjöbo": -135 tkr
- Investeringsprojektet "En kommun fri från våld": - 839 tkr

Effekter av pandemin/Ukraina (-2 700 tkr)

- Mindre intäkter för uthyrning av hallar under årets första månader: -700 tkr
- Mindre intäkter badenheten under årets första månader: -1 500 tkr
- Ökade kostnader för personal kopplat till Ukarina (Träffpunkt Simonsland): -250 tkr
- Minskade intäkter i cafét på Träffpunkt Simonsland under årets första månader: -250 tkr

Avsatt moms i aktuellt momsärende (-1 100 tkr)

- Avsatt moms som en försiktighetsåtgärd från nov 2019-dec 2022. Ett beslut som följer vår linje medför att avsättningen kan återföras till driften: -3 500 tkr

- Bufferten används för att täcka underskott i verksamheterna: 2 400 tkr. Enligt beslut i nämnd främst för att minimera konsekvenserna av den avsättning av moms som har gjorts för perioden nov 2019 till dec 2022.

Avvikelse inom den löpande verksamheten (619 tkr)

- Administration: Lägre personalkostnader än budgeterat som en konsekvens av vakanta tjänster.
- Badenheter: Mindre intäkter än budgeterat.
- Evenemang: Budgetavvikelsen avser främst högre kostnader för EM-kvalmatcher som arrangerats under året. Även World Cup i orientering hade högre kostnader än budgeterat.
- Folkhälsoenheten: Lägre personalkostnader än budgeterat för vakanta tjänster.
- Fritids- och folkhälsönämnden: Högre kostnader för arvoden än budgeterat.
- Mötesplatser/lokalt inflytande: Mer intäkter i form av statsbidrag som bidrar till lägre personalkostnader.
- Öppen Ungdomsverksamhet/Badresor/Kollo: Mer intäkter exv. statsbidrag som bidrar till lägre kostnader, exempelvis bidrag för arbetet med fritidsbanken.

Bidragsramen

Resultatet för bidragsramen landar på 1 229 tkr.

Enheten redovisar ett överskott detta trots att nämnden beviljade en kompensation på ca 1 200 tkr för föreningarnas ökade elkostnader.

Överskottet förklaras av totalt 770 tkr i minskade administrativa samt lönekostnader.

Därutöver lämnade kontona för grund- och lokalbidrag ett överskott på cirka 450 tkr. Detta beror på att de uppgifter som bidragen beräknas utifrån härrör från 2021, alltså när det fortfarande var pandemi och föreningarna hade färre medlemmar samt mindre verksamhet jämfört med ur det brukar se ut.

Investeringar

Under året har det funnits en investeringsbudget på 24 131 tkr.

Investeringsbudgeten är uppdelad på investeringsprojekt som löper över flera år, där kvarstående över- och underskott av medel flyttas över åren, samt investeringsprojekt med årliga anslag. Kvarstående medel för projekt med årliga anslag omdisponeras generellt inte till kommande år.

Av årets beviljade medel kvarstår en del medel som önskas omdisponeras till kommande år. Berörda investeringsprojekt är:

- Miljöförbättrande åtgärder kring konstgräsplaner, 700 tkr
- Konstgräsplan Brämhults IK, 4 425 tkr
- Almenäs badplats, 1 000 tkr
- Boda Aktivitetspark, 1 198 tkr

- Utveckling av skidstadion, 918 tkr
- Kronängsparken, 237 tkr

Beslutsunderlag

1. Årsredovisning 2022 Fritids- och Folkhälsonämnden

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Årsredovisning 2022

Fritids- och folkhälsonämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Viktiga händelser under året	4
3 Verksamheten 2022	6
4 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	8
4.1 Omsorg om varandra och miljö	8
4.2 Ett tryggt och snyggt Borås	9
4.3 Möjligheter och mod att utvecklas	11
4.4 Människor möts i Borås	11
4.5 Egen organisation	14
5 Nämndens verksamhet 1	17
5.1 Fritidsramen	17
5.2 Resultat	17
5.3 Budgetavvikelse	19
5.4 Verksamhetsanalys	20
6 Nämndens verksamhet 2	38
6.1 Bidragsramen	38
6.2 Resultat	38
6.3 Budgetavvikelse	38
6.4 Verksamhetsanalys	39
7 Konsekvenser av coronaviruset	41
8 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser	41
9 Jämställdhetsperspektivet	43
10 Verksamhetsmått	44
10.1 Öppen ungdomsverksamhet- fritidsgårdsverksamhet	44
10.2 Badenheten	44
10.3 Föreningsenheten	45
10.4 Anläggningsenheten	47
10.5 Mötesplatser	47
11 Investeringar	48
11.1 Sammanställning investeringsvolym	48
11.2 Investeringar, årliga anslag	48

11.3 Investeringar som löper över flera år	50
--	----

1 Inledning

Året inleddes med en tillbakagång från pandemi och restriktioner till verksamhet fullt ut och nytt normalläge. Folkhälsouppdraget, mötesplatserna, invånares möjlighet till möten, rörelse och friluftsliv kom i nytt ljus under pandemin. Återgången till att kunna erbjuda verksamhet fullt har varit efterlängtat och mottogs väl av både medarbetare och besökare. De restriktioner och begränsningar som pandemin medfört har satt avtryck på både medarbetares och invånares vanor. I många delar har utvecklingen drivits på och lärdomar kan tas. Den digitala utvecklingen har genom pandemin fått ta ett kliv fram vilket är något att bygga vidare på. I andra delar som exempelvis föreningslivet har pandemin haft negativ effekt och påverkat förutsättningarna. Föreningslivet vittnar om utmaningar framöver. Samhällsläget under året har varit minst sagt utmanande genom oroligt världsläge med kriget i Ukraina, ökande priser och elbrist. I en tid av utmaningar och sårbarhet i omvärlden har verksamheterna visat prov på uthållighet, målmedvetenhet och högt invånarfokus. Dessa visar sig i form av hög grad av aktivitet, rikt utbud av fritidsmöjligheter och satsningar för att stärka folkhälsan i staden.

Genom analysen av 2022 års arbete drar nämnden följande lärdomar och ser satsningar för att möta framtidens behov.

- Stärka arbetet med förvaltningens samarbetsuppdrag från Kommunfullmäktige 2017 kring demokrati, lokalt inflytande och mötesplatser.
- Satsa på befintliga mötesplatser "områdeshusen" genom att öka öppettider och tillsätta personalresurser. Genom dessa hus möts Boråsarna i "ögonhöjd". De stora investering som Borås Stad har gjort med nya, ändamålsenliga lokaler ger möjlighet att stärka servicen och öppethållande till invånare ytterligare vid en resursförstärkning. Nämnden ser gärna en utveckling där fler aktörer från andra nämnder och civilsamhället bidrar i ett sådant arbete.
- Fortsätta arbeta med samverkan mellan andra förvaltningar i syfte att synliggöra och förändra processer som gör förvaltningen mer effektiv och transparant kopplat till drift, investering och utveckling.
- Synliggöra verksamheterna mer och för fler genom en stärkt och förbättrad kommunikation.
- Stärka civilsamhället genom att jobba via förvaltningens stödformer såsom bidragen, mötesplatserna, evenemangen och dialogstöd.
- Ta fram en plan för evenemang där evenemang stödjer hållbar samhällsutveckling och främjar civilsamhällets infrastruktur.
- Ta fram en sammanhållen långsiktig plan för anläggningar och friluftsliv som följer idén om stadens långsiktiga utveckling och svarar upp till civilsamhällets och invånarnas behov.

2 Viktiga händelser under året

Året har utmanat och stärkt men också synliggjort i vilka delar nämndens grunduppdrag kan vidareutvecklas vilket också utgör nämndens prioritering för kommande år.

Några områden som beskriver ett händelserikt år i Fritids- och folkhälsonämndens verksamheter;

Genom det breda folkhälsouppdraget bidrar nämndens verksamheter till Socialt Hållbart Borås. Både när det gäller att skruva om i grunduppdraget och ta ansvar för aktiviteter i inom ramen för handlingsplanen för Socialt Hållbart Borås. Förvaltningen har under året lett arbetet i ledningsgruppen för god start i livet och goda uppväxtvillkor. Inom ramen för denna har satsningar gjorts så som läsäventyret på Norrby och Arena Skola på Sjöbo. Nya verksamhetsformer för att främja språkutveckling och stimulera till en meningsfull fritid. I det medskapande arbetet med "Drömmen om Norrby" har Fritid- och folkhälsonämnden varit ansvarig i pådrivandet av processen. Fem grupper där

civilsamhället, staden och näringslivet arbetar sida vid sida finns idag för att utveckla Norrby som stadsdel. Mötesplatserna är en avgörande faktor för en mer socialt hållbar stad. Inom mötesplatsernas verksamhet har ett antal professioner kommit till inom ramen för Socialt Hållbart Borås satsningen. Dessa gör att vi på ett ännu bättre sätt kan möta fler Boråsares behov.

Det stadenövergripande folkhälsoarbete som drivs genom nämnden har i år kunnat återuppta samverkansformer, nätverk och processer fullt ut. Valfärdsbokslutet har varit vägledande i prioriteringarna. Under året har en vidareutveckling skett genom bland annat sammanvävning med Socialt Hållbart Borås och framtagande av lokala kunskapsunderlag för Norrby, Hässleholmen och Sjöbo. Inom det lokala folkhälsoarbetet har bland annat jobb- och utbildningsmässor, kvinnofest, torgaktiviteter, simskolor genomförts. Arbetet bygger på kunskapsunderlagen och syftar till att stärka invånares delaktighet, inflytande och medskapande. Inom ramen för nämndens uppdrag att ta fram statistik och kunskap har CAN (drogvaneundersökning) och Trygghetsmätning genomförts. Inom ANDTS arbetet med vuxenvadringar och kritiska datum prioriterats. Den psykiska ohälsan är relativt hög och särskilt unga tjejer sticker ut, i bland annat elevhälsoundersökningen, på grund av sitt mående. Ett viktigt bidrag i utifrån området psykisk ohälsa är satsningar för att öka kunskapen om psykisk ohälsa. Som en breda förebyggande insatser utbildades 18 instruktörer i MHFA (Mental Health First Aid) under 2022. Instruktörer i MHFA anordnar regelbundet grundkurser och kompetensutveckling till personal och andra nyckelpersoner för målgrupperna äldre, vuxna och unga.

Föreningslivet har återupptagit de flesta aktiviteter men har påverkats negativt av pandemin och kommer fortsatt behöva stöd. Goda relationer och extra stöd under pandemi och elkris har stärkt föreningslivets förutsättningar under året. Återupptagande av ordinarie aktiviteter såväl som den arrangemangskraft som finns i föreningslivet är ett kvitto på detta. Trots utmaningar har ett flertal evenemang genomförts. Några exempel är Linnemarschen, Vattendagen, Kretsloppet, U21- match i internationell fotboll och Världscup i sprintorientering som kanske är det evenemang som väckt störst uppmärksamhet. Fritids- och folkhälsonämnden har prioriterat evenemangen då de stärker föreningslivet såväl som de främjar näringslivet och turismen i Borås.

Mötesplatserna fyller en viktig funktion i respektive närområde gällande, såväl trygghetsskapande åtgärder som invånarnas rätt till kommunal service. En fortsatt utveckling av verksamhetens uppdragsområden fortsätter förstärka detta. Under året har en utökning skett genom nyinvigning av Norrbyhuset och Hultahuset. Detta har inneburit en förbättring av lokalerna. För besökare innebär detta en mer inbjudande och ändamålsenlig miljö. Lokalerna är mer tillgängliga och ger möjlighet för civilsamhället att låna lokaler i sin närmiljö. Besöksstatistiken för perioden visar en successiv ökning i takt med att verksamheten har öppnat upp efter pandemin och i samband med nyinvigda lokaler. Mötesplatserna har cirka 55 000 besök under året vilket vittnar om ett stort behov av den service som erbjuds. Nämnde ser en fin utveckling på Träffpunkt Simonsland med ca 250 000 under året. Flera föreningar har öppnat upp för nya aktiviteter, exempelvis var det under oktober månad över 250 öppna aktiviteter för besökarna. I samband med kriget i Ukraina och den väntade flyktingströmmen öppnade frivilligcentralen på Träffpunkt Simonsland upp och tillsammans med redan befintliga frivilliga har det varit 800 inskrivna frivilliga under året. Under 2022 utfördes 3320 frivilligtimmar.

Fritidsbanken är en förstärkning utifrån nämndens prioritering att tillgängliggöra fritidsutbud och nå en bred målgrupp. Under året permanentades verksamheten genom att Borås Stad tecknade ett medlemsavtal med Fritidsbanken Sverige. Fritidsbanken i Borås drivs genom en samverkan mellan Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Arbetslivsförvaltningen, Borås Energi- och Miljö och RF-SISU. Under tiden lokalerna på Damkullevägen 8 anpassas genomförs verksamhet via Fritidsbankens mobila enhet.

Under året ha Fritids- och folkhälsonämnden prioriterat att säkerställa och utveckla idrotts- och friluftsanläggningar. Drift och utveckling av anläggningar har hanterats löpande, tre stora planeringsprojekt som hanterats under året är; [Borås Arena 3.0](#), Boråshallen och nytt Skyttecenter. Planeringsprocesserna är långsiktiga och tar mycket tid och resurser. Nya efterlängtrade evenemangshallen i Fristad är tagen i bruk med sina ca 500 läktarplatser och samverkan pågår för att optimera verksamheten med café och andra goda förutsättningar. Nya Myråshallen är ett viktigt tillskott

för att möta de prioriterade behoven av inomhusidrotter och helst även utomhusidrotter som söker halltider på vinterhalvåret.

Det är likt under pandemin ett fortsatt ett högt antal besökare vid badplatserna och i friluftsområdena, så också i alla föreningars friluftsområden och vandringsleder. För att säkerställa tillgängligheten och säkerheten vid friluftsområden och badplatser har en rad satsningar gjorts i år. I samband med certifieringen; Vattensäker kommun har räddningstjänsten tillsammans med kommunen tagit fram nya riktlinjer för livräddningsutrustning vid bland annat badplatser. Utefter dessa nya riktlinjer har antalet livräddningsposter på badplatserna utökats. I samråd med räddningstjänsten byggdes alla vägbomslösningar om till badplatserna och bytte till enhetligt hänglås för blåljusenheterna.

En av Fritid- och folkhälsonämndens mest omfattande satsning på invånarnas möjlighet till rörelse, friskvård, rekreation och hälsa görs genom badverksamheten. Badverksamheten har varit starkt begränsad under pandemin vilket tillsammans med renoveringar, momsärende och osäkerhet har utmanat nämnden. Verksamheten har succesivt öppnat upp för besökare och ser att återgången har varit välkommen bland besökare även om kurserna har startat med något färre deltagare, och det inte har sålts lika många badkort som tidigare då gäster har haft sina badkort pausade. Det har också blivit en annan konkurrens om badgästerna som under pandemin hittat till andra aktiviteter och bad. Badverksamheten ser ett stort behov av marknadsföringsinsatser för att öka synligheten av badens utbud vilket är något som nämnden prioriterar i kommande budget. Trots utmaningar har verksamheten målmedvetet satsat på ökad simkunnighet. För barn och unga sker arbetet tillsammans med Grundskolenämnden i en ny simskoleplan. För vuxna har nya kurser startats både i Sandared och Stadsparkbadet.

Under året certifierades Borås Stads som en vattensäker kommun. Detta är ett resultat av ett långsiktigt arbete i bred samverkan. På baden märks nytt genom att man kan låna flytvästar gratis för sin båtutflykt eller fisketur från stadens fiskebryggor. Detta har gjorts möjligt genom samverkan med den lokala SLS-föreningen. Det kommer framöver finnas vattensäkerhetsutrustning efter säsong till utlåning på badanläggningar. Det ger invånare möjlighet att vistas säkert i och vid vatten.

Det har under året blivit synligt att den hyresmodell som är gällande för stadens ägda fastigheter utmanar nämndens budget. I kopplingen mellan uppräkningsår för nästkommande år och ökningar i kostnader för Fritid- och folkhälsonämndens anläggningar uppstår en stor differens. Detta innebär att driftsbudgeten urholkas. Det har varit en aktiv dialog och arbete mellan Fritids- och folkhälsoförvaltningen och Lokalförsörjningsförvaltningen för att hitta en process som synliggör kostnader i god tid och som ger möjlighet till beslut i frågor som driver kostnader. Olika typer av samverkansfrågor tar mycket tid och energi i de övergripande frågorna som rör nämndens ansvar.

Under året har förvaltningen förändrat delar av förvaltningsledningen. Både förvaltningschef och verksamhetschef för förening- och anläggning har skiftat. Detta präglar arbetet på förvaltningen både kopplat till verksamhet och organisation. I samband med arbetet för budget 2023 och arbetet med chefers organisatoriska hälsa har det blivit synligt att organisationen med fördel kan förändras för att få bättre balans och större och mer effektiv leverans gentemot Boråsarna. Detta kommer att ske under 2023.

3 Verksamheten 2022

I Kommunfullmäktiges budget har ett antal områden identifierats inom nämndens ansvarsområde och som ska gälla för 2022:

- Nämnden ska göra sin del i att garantera att elever, som har gått ut med fullständiga godkända betyg inom barn- och fritidsprogrammet eller diplom inom vård- och omsorgsprogrammet, får provanställning.

För anställning inom badverksamheten och öppen ungdomsverksamhet krävs utbildning utöver barn- och fritidsprogrammet. När det gäller öppen ungdomsverksamhet krävs eftergymnasial utbildning för att få anställning. Under året har badverksamheten haft en elev från barn- och fritidsprogrammet, som gjort sin APL på Borås Simarena under tre år. Eleven har under dessa år fått den utbildning och kompetens som krävs och även arbetat som timvikarie under sina studier. Detta har gjort att eleven efter fullgjorda studier har kunnat erbjudas en anställning.

- Arbetet mot sexuella trakasserier och övergrepp ska ingå i Borås Stads arbete med Säker och trygg förening.

Säker & Trygg förening är en kvalitetsmärkning för bättre hälsa, minskad skadefrekvens och ökad säkerhet och trygghet i föreningslivet. För att en förening ska bli godkänd och certifierad ska följande policys och handlingsplaner finnas; värdegrundsarbete, miljöpolicy, brandsäkerhetsarbete, krishantering, trygghetsfrämjande åtgärder som utbildning i våldsprevention, policy och handlingsplan för doping/droger/alkohol- och tobak, handlingsplan för olycksfall och akut sjukdom, utbildning i Första hjälpen och HLR, rutiner för resor osv. i år infördes som krav att de föreningar som vill bli certifierade och återcertifierade ska ha en policy mot sexuella trakasserier. För närvarande är det 104 föreningar certifierade och i år ska 45 av dessa lämna in återcertifieringsrapport. Återcertifiering sker vartannat år.

- Ortsråden ska fortsätta utvecklas.

Samarbetet med ortsråden fortsätter och har under året resulterat i nya avtal om samarbete kring landsbygdsutveckling, vilka har tecknats inför 2023 med Attraktiva Toarp, Ortsråd Väst Sandaredsbygden och Viskaforsbygdens ortsråd. Ortsråden är aktiva i diverse utvecklingsarbeten som berör deras orter och arrangerar flertalet publika aktiviteter för att öka engagemanget i sina respektive områden. I Fristadsbygden pågår arbetet med att formera ortsrådet sedan Framtid Fristad sagt upp avtalet vid årsskiftet. Nya lokala utvecklingsplaner har arbetats fram för Fristadsbygden och Sandaredsbygden. Ortsmiljonen som syftar till att främja landsbygdsutvecklingen har under året fördelats mellan ortsråden, utifrån de förutsättningar och ramar som ortsråden tillsammans med staden enats om.

- Anställda i upphandlade verksamheter ska ha arbetsvillkor jämförbara med anställda i Borås Stad

De verksamheter som Fritids- och folkhälsonämnden har genom en upphandlande enhet, är gentemot Servicenämnden (idrottsavtalet). Härutöver finns samverkan med civilsamhället genom föreningsavtal, där föreningar utför arbete i anslutning till idrottsanläggningar eller badplatser.

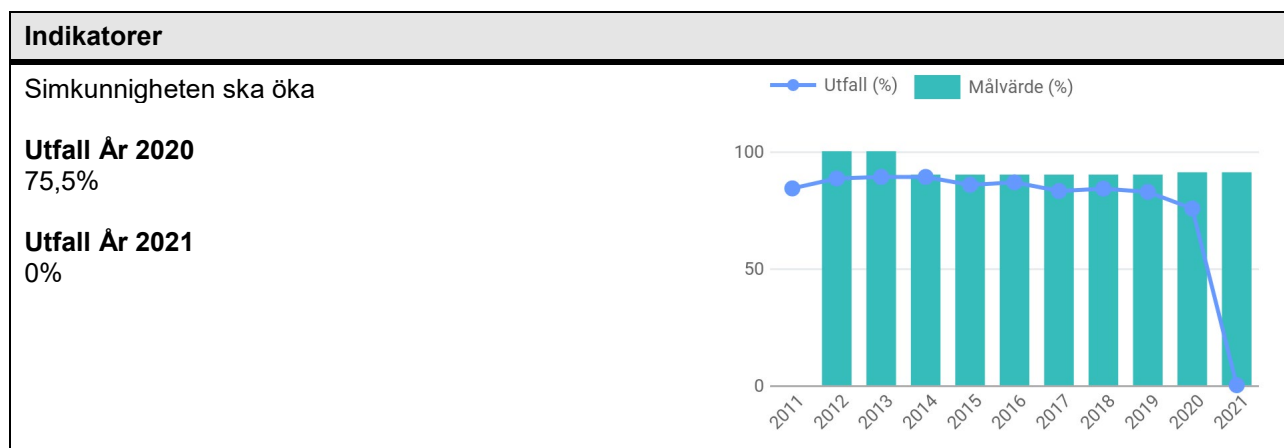
- Fritids- och folkhälsonämnden ska inom ramen för samarbetsuppdraget för lokalt inflytande, rikta insatser för ökat valdeltagande till områden med lågt valdeltagande

I de geografiskt avgränsade områdena där valdeltagandet är lägre än i övriga staden har riktade insatser genomförts. Insatserna har gjorts i nära samverkan med Valkansliet. I syfte att höja kunskapen hos viktiga verksamheter och personal på området om valet, utbildades bland annat stadsdelsvärdar och mötesplatspersonal. Information togs fram på olika språk och informationen spreds via mötesplatserna, områdesnätverk och på områdesdagarna. Valevent genomfördes på Hässlehuset och Norrbyhuset.

Valdeltagandet gick ner nationellt, i Borås samt i de prioriterade områdena, vilket påvisar på att stadens långsiktiga arbete med att främja demokratin och att öka invånarnas delaktighet och inflytande behöver fortsätta och utvecklas.

4 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

4.1 Omsorg om varandra och miljön

Simkunnigheten ska öka

Tidigare har badverksamheten mätt simkunnigheten i årskurs tre.

Eftersom vi nu följer en ny simskoleplan, sen hösten 2021, så finns det inga siffror att jämföra med för årskurs tre ännu, då de har sin simkurs först under vårterminen 2023.

Från hösten 2023, då alla klasser från förskoleklass till årskurs sex har genomfört två omgångar av den nya simskoleplanen, har vi jämförbara resultat för alla årskurserna.

4.1.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Hur man kan stötta unga med NPF-diagnoser (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) så att deras möjlighet att delta i föreningslivet ökar ska utredas.	● Genomfört	Enligt uppdrag har en utredning genomförts och ett samarbete har initierats med initialt fem föreningar. IOP har träffats med föreningarna, vilka erbjuder anpassad verksamhet för målgruppen vid 1 tillfälle per vecka. Under 2022 kommer samarbetet med föreningslivet utökas med ytterligare föreningar. Ärendet beskrivs och avslutas i FOFN i maj 2022. FOFN 2019-00053

4.1.2 Nämnd

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Fritids- och folkhälsoförvaltningen ska vara delaktig i arbetet med socialt hållbart Borås och verka för de gemensamt beslutade målsättningarna.	● Genomfört	Fritids- och folkhälsoförvaltningen medverkar i arbetet för ett Socialt hållbart Borås på flera plan. Inom målområdet Goda uppväxtvillkor leder förvaltningen ledningsgruppen och berörda samverkansgrupper inom ramen för befintligt uppdrag. Förvaltningen ansvarar även för samordningen av föräldraskapsstödet. Inom målområdet Boende och närmiljö representeras förvaltningen i ledningsgruppen och arbetet för områdesutveckling är en central del i folkhälsoarbetet, inklusive den medskapande process på Norrby som pågått under 21/22. Under 2022 har en trygghetsmätning genomförts, vilken kommer komplettera det befintliga kunskapsunderlaget som utgår från välfärdsbokslutet och ska ligga till grund för prioriteringar av insatser.
Utveckla arbetet med lovverksamhet till att omfatta samtliga lov under året.	● Genomfört	Lovverksamhet bedrivs på alla lov och det finns en struktur för arbetet.

4.2 Ett tryggt och snyggt Borås

4.2.1 Nämnd

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Ta fram en långsiktig plan för att få ut fler i naturen.	● Genomfört	<p>Uppdraget har omhändertagits av en verksamhetsövergripande samverkansgrupp och utgår från aktuell kunskap och de nationella friluftsmålen. En kartläggning av hur förvaltningen arbetar utifrån friluftsmålen och hur vi kan utveckla såväl förvaltningens samt bidra till stadens arbete för att främja friluftslivet har genomförts och analyserats. Följande områden lyfts fram och utvecklingsarbetet utgår från dessa:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hälsan behöver bli mer jämlik• Alla behöver närhet till natur• Vardagsskogen behöver vara attraktiv• Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap• Barn behöver kontakt med naturen• Barn behöver gröna skolgårdar <p>En långsiktig plan som innehåller relevanta insatser och en beskrivning av förvaltningens möjligheter att utveckla arbetet för att få ut fler människor i naturen har tagits fram.</p>

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
<p>Fritids- och folkhälsonämnden ger förvaltningen i uppdrag att arbeta i enlighet med "Handbok för trygghet i offentlig miljö" genom att ta fram en handlingsplan som beskriver nuläge och behov av trygghetsskapande insatser för perioden 2022-2026, inom nämndens ansvarsområden.</p>	<p>● Genomfört</p>	<p>I linje med uppdraget "Trygghet i offentlig miljö" har en inventering påbörjats av Fritids- och folkhälsoförvaltningens aktivitetsplatser, spår- och leder, badplatser och idrottsanläggningar utifrån sju identifierade faktorer som påverkar vår trygghet. I arbetet har vi valt att börja med 4 faktorer som är av fysisk karaktär. Dessa är;</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Befolkade platser och stråk". Miljöer som är befolkade upplevs som trygga i större utsträckning än tomma och öde platser. • "Omhändertagna miljöer" En väl omhändertagen miljö upplevs tryggare än platser med skräp, skadegörelse och klotter. Ett område där underhållet är eftersatt sänder signaler om att ingen bryr sig. • "Överblickbarhet" Genom att ha överblick på omgivningen ökar trygghetskänslan. Det är viktigt att offentliga platser även har rumsindelningar för att bryta ner platsen, skapa möjligheter att sitta avskilt men ändå delta i det offentliga rummet. För att underlätta ska huvudstråk vara tydliga och främja daglig användning hela dygnet. Entréer, knutpunkter och parkeringsplatser ska vara synliga från flera håll, tydlig skyltning samt att det finns en tydlighet i avgränsningen mellan det privata och det offentliga. • "Belysning" Belysning är en förutsättning för att en plats ska kunna användas efter mörkrets inbrott och är en av de viktigaste faktorerna för att vi ska känna oss trygga. Det ska vara rätt ljus, i rätt mängd, på rätt plats och det ska inte skapa skarpa kontraster där den som står i ljusets mitt inte kan se det som finns strax utanför. <p>Målet med förvaltningens inventering av trygghetshöjande åtgärder ska leda till insatser för att på relativt kort sikt uppnå en tryggare offentlig miljö.</p> <p>Förvaltningen anser därmed uppdraget slutfört.</p>

4.3 Möjligheter och mod att utvecklas

4.3.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Fritids- och folkhälsonämnden ska utreda förutsättningarna att införa ett riktat stöd till föreningar i utsatta områden som erbjuder läxhjälp.	 Genomfört	Under åren 2018-2020 pågick ett utredningsarbete kring att ta fram nya och mer moderna bidragsformer till föreningar i Borås. En del av utredningsarbetet handlade om hur vi ställer oss till att föreningar som bedriver läxhjälp ska kunna söka aktivitetsstöd. Under utredningens gång framkom det att Skolverket redan ger bidrag för denna typ av verksamhet och därmed bedömdes frågan utredd. Förvaltningen har efter detta tagit beslut om att vara föreningar behjälpliga vid ansökningsförfarandet till Skolverket för att på så sätt säkerställa att stödet kommer föreningarna till godo. Ärendet avrapporterades och avslutades i maj 2022, FOFN 2022-00095.

4.4 Människor möts i Borås

4.4.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utifrån "Utredning av förutsättningar för uppstart av Mötesplats på Göta" fortsätta att utreda vad som ytterligare krävs i form av kostnader, placering etc. för att möjliggöra en Mötesplats på Göta.	 Delvis genomfört	Fortsatt utredning av en Mötesplats på Göta kommer ske i samband med förändrade förutsättningar för Mötesplats Kristineberg. Lokalförsörjningsnämnden hanterar lokalbehovsframställan som är gjord av nämnden. Parallellt har Vård- och äldrenämnden, Förskolenämnden och Kulturnämnden också lämnat lokalbehovsframställan till Lokalförsörjningsnämnden.

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Fritids- och folkhälsönämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla. Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor.	 Delvis genomfört	Uppdraget har påbörjats genom att dialoger förts med aktörer från civilsamhället och berörda inom Borås Stad. Stadsodling väcker ett stort engagemang och det finns många krafter som vill vara med i utvecklingen. En uppdragsplan är framtagen och ligger till grund för uppdragets kommande delar. Det innebär att utreda förutsättningarna för stadsodling och påvisa möjlig lokalisering för stadsodling samt ge förslag på hur formerna för stadsodling kan gå till och synliggöra kopplingar till andra pågående uppdrag inom staden. Goda exempel och en kunskapsöversikt inom området kommer att ligga till grund för uppdragets slutprodukt. Målsättningen är att utredningen ska vara klar att behandlas i Fritids- och folkhälsönämnden i samband med tertial 1.

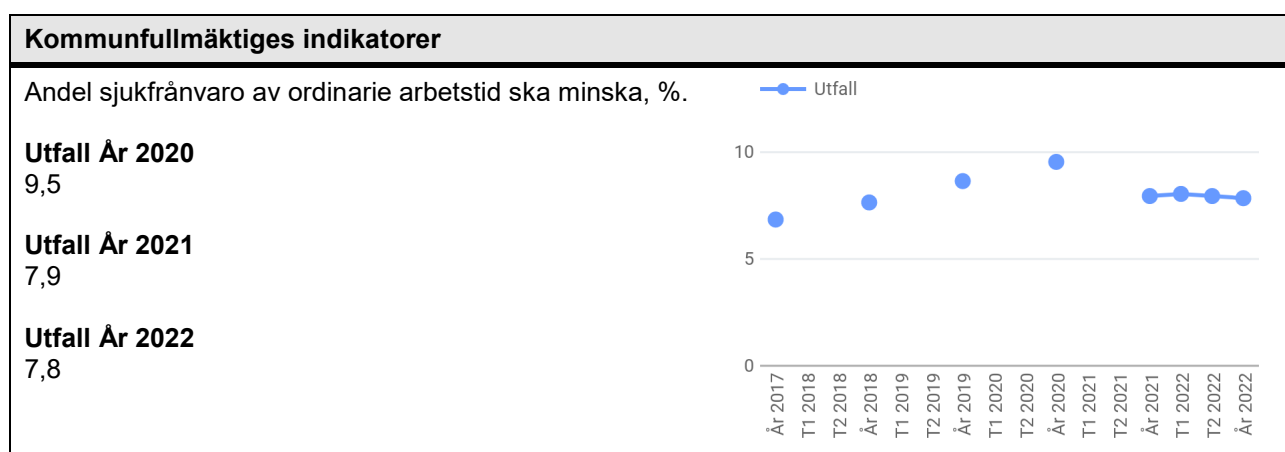
4.4.2 Nämnd

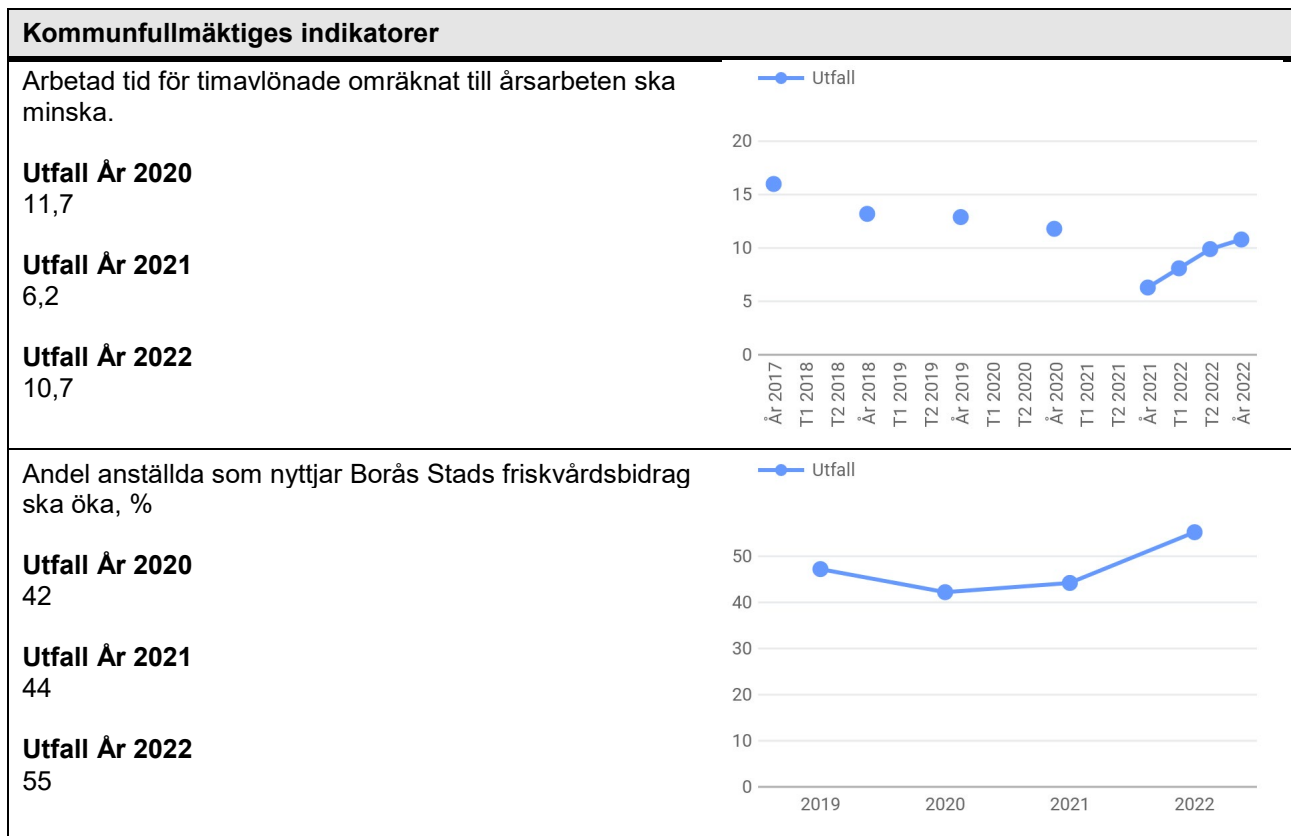
Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Utveckla arbetet med Fritidsbanken i syfte att permanenta verksamheten.	 Genomfört	Avtal är tecknat med Fritidsbanken. Arbetet sker i samverkan med SISU, Arbetslivsförvaltningen och Borås Energi och Miljö för säkerställa ett långsiktigt arbete Fritidsbanken. Lokalförvaltningsförvaltningen har inlett en process med anpassning av lokalen på Damkullevägen. Under tiden bedrivs verksamhet huvudsakligen via en mobil enhet. Medel från Socialt Hållbart Borås beviljats för att förstärka arbetet med Fritidsbanken. En avrapportering har gjorts till nämnden 211214 (FOFN 2021-00169 3.6.8.3). Arbetet för Fritidsbanken fortsätter inom ramen för förvaltningens ordinarie uppdrag.
Utveckla arbetet med idrottsskolan. Idrottsskolan ska vara utbredd och tillgänglig i hela kommunen. Arbetet ska utvecklas i samverkan med RF-SISU där målsättningen är att öka antalet grupper i områden som har lågt eller inget deltagande i Idrottsskolan. En prioritering görs i socialt utsatta områden.	 Genomfört	Idrottsskolans två terminer för cirka 750 skolbarn i årskurs 1-3 har under 2022 samordnats av RF-SISU. De kommer fortsätta med det uppdraget under 2023 och de har under året befast sin organisation för uppdraget. Cirka 30 föreningar har under året ställt upp för barnen med att pröva idrotter. Antal aktiviteter under året var 494 st, vilket är en ökning med 41 st, vilket i sin tur förklaras av pandembegränsningar under hela 2021. Under året har vi inte lyckats utöka idrottsskolans geografiska upptagningsområde och målet är fortsatt satsning i utanförskapsområden.

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
<p>Utveckla en struktur för att bedriva ett systematiskt och hållbart arbete med FAR- konceptet i samverkan med Primärvården.</p>	<p>● Genomfört</p>	<p>En arbetsgrupp med representanter från Primärvården, SÄS, Solhem och Fritids- och folkhälsoförvaltningen arbetar med uppdraget att öka samverkan och förskrivningarna av FaR. Fysisk aktivitet kan användas i såväl förebyggande syfte som behandling vid en mängd olika sjukdomstillstånd. FaR är en metod för hälso- och sjukvården för att möta den livsstilsrelaterade ohälsan kopplad till otillräcklig fysisk aktivitet. FaR kan erbjudas som ett alternativ eller komplement till farmakologisk behandling. All legitimerad personal inom hälso- och sjukvården har möjlighet att förskriva FaR. En processkarta har tagits fram för hur arbetet önskvärt skulle se ut från det att en person söker vård, till det att personen anses färdigbehandlad och ska ta hand om sin egna friskvård. Arbetsgruppen har identifierat vilka åtgärder som krävs i varje modul i processkartan, för att nå önskat läge inom såväl Primärvården, SÄS, Solhem och FOF. Dessa åtgärder jobbar varje enhet nu vidare med. Målsättningen är att bidra till att få en friskare befolkning i Borås. Fritids- och folkhälsoförvaltningen kan hjälpa till med att arbeta preventivt. Sjukvården saknar resurser, de arbetar till största delen med den vårdande delen. Arbetsgruppen har gjort en inventering av hur många FaR som förskrivs på de olika områdena. Målet är att det ska skrivas ut fler FaR recept från legitimerad personal. För att detta ska fungera kan vi på FOF hjälpa till att ta fram en aktivitetskatalog som legitimerad personal kan hänvisa till. På sikt ser vi även våra anläggningar, mötesplatser och föreningar som möjliga mottagare av personer som kommer med FaR. En aktivitetskatalog ger också möjlighet till att visa ett utbud av lågtröskel aktiviteter. Arbetet med att ta fram aktivitetskatalogen pågår.</p>

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
Ta fram en plan för utveckling av Kypegården i samverkan med civilsamhället.	● Genomfört	Förändringsprocessen på Kypegården har till stora delar genomförts mot målsättningen att i större utsträckning engagera föreningslivet i området. Servicekontorets uppdrag har inom ramen för det succesivt minskat och vid årsskiftet upphör även kvarvarande lokalvårdsuppdrag. Sedan september 2022 ansvarar verksamhetsområdet Mötesplatser och Öppen ungdomsverksamhet i syfte utveckla Kypegården som mötesplats. Prioriteringen under hösten har varit att säkerställa tillgängligheten för medborgare till anläggningen. Processen är pågående och ambitionen är att fortsätta arbetet med att engagera föreningslivet och locka dit nya besökare. Rekreativområdet är en viktig plats för många boråsare och det är viktigt att gå varsamt fram med förändringar. Viktigt att fortsatt involvera besökarna i arbetet för att tillsammans utveckla området.
Fritids- och folkhälsonämnden ger i uppdrag att arbeta fram en långsiktig investeringsplan för aktivitetsplatser under perioden 2022 – 2026.	● Genomfört	Förvaltningen har påbörjat ett arbete med planering av aktivitetsplatser 2022-2026. Syftet är att nå många människor och tillfredsställa många olika behov. Ett antal kriterier kopplat till målgrupper, stadens helhetsbild men även tillgänglighet och framkomlighet beaktas i planeringen. I arbetet med den långsiktiga investeringsplanen identifieras områden där det finns behov av aktivitetsplatser. Planen ska årligen bli ett underlag till det ordinarie budgetarbetet för att skapa helhetssyn gällande investeringar inom alla verksamheter.

4.5 Egen organisation

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.

Förvaltningens sjukfrånvaro fortsätter stabiliseras och är nu något längre än samma period 2019, som kan anses vara ett normalår.

Förvaltningen har en fortsatt utmaning med en hög sjukfrånvaro på flera enheter. Glädjande har den långa sjukfrånvaron fortsatt minska vilket bedöms bero på förvaltningens mer aktiva systematiskt rehabiliteringsarbete.

Under 2023 planerar förvaltningen fortsätta prioritera det aktiva rehabiliteringsarbetet i kombination med systematisk uppföljning av arbetsmiljöarbetet, där arbetsorganisation, bemanning och kompetensförsörjning beaktas med målsättningen att minska sjukfrånvaron.

På sikt bedömer förvaltningen att arbete får önskvärd effekt som minskad sjukfrånvaro.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.

Andel timavlönad personal kvarstår på en lägre nivå än 2019 som kan anses vara ett normalår. Det är framförallt fritidsgårdarna som står för minskningen vilket förvaltningen bedömer bero på ett mer nogsamt arbete med att vidtagit åtgärder för att förbättra arbetsorganisation och bemanning i syfte att öka verksamhetens kvalitet, arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron.

De största andelen av timanställda avser sommaren för att lösa semestrar och utökade säsongsuppdrag som kollo och badresor. Ett led i att få minskat behov är att se över bemanning långsiktigt även över semestrarna.

De åtgärder som genomförts och bedöms få fortsatt effekt är att verksamheten har förändrat schemat för personalen så att fler helger och kvällar bemannas med ordinarie personal. Att tillsvidareanställda anställs vid längre vakanser samt att badverksamhet och öppen ungdom samverkar kring bemanningen för att minska sårbarheten vid korttidssjukfrånvaro.

Utöver det bedömer förvaltningen att den fortsatta minskningen av sjukfrånvaro och annan

korttidsfrånvaro minskar beroendet av timavlönad personal.

Sammantaget skapar det en mer stabil bemanning i verksamheten och andelen timavlönade fortsätter minska. En stabil bemanning påverkar även arbetsmiljön positivt.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %

Förvaltningen har ökat sin andel som tar ut friskvårdsbidrag med 11 procentenheter till 55 procent av andelen månadsanställda jämfört med föregående år. Det bedöms dels bero på att medarbetare efter pandemin åter deltar i gruppaktiviteter för friskvård, efter år av restriktioner av nya sociala kontakter samt att uttag av friskvård nu sker digitalt, vilket underlättar redovisning av medarbetares friskvårdsbidrag.

Förvaltningen vill fortsatt uppmuntra till friskvårdsaktiviteter. En del i det arbetet är att fortsatt informera om friskvårdsbidraget som en förmån i samband med APT och introduktion av medarbetare.

4.5.1 Nämnd

Uppdrag	Status År 2022	Kommentar
En utredning ska göras för att se över bemanningen i syfte att minska andelen timavlönade och visstidsanställningar.	 Genomfört	<p>Förvaltningen har under året mer nogsamt följt upp, undersökt och vidtagit åtgärder för att förbättra bemanning och arbetsorganisation i syfte att öka verksamhetens kvalitet samt förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron.</p> <p>Förvaltningens bedömning är att åtgärderna innebär att andelen timavlönade och visstidsanställda kommer fortsätta minska framöver och förhoppningsvis ser vi att resultat av det redan i årsbokslutet 2022.</p> <p>De åtgärder som genomförts och bedöms får fortsatt effekt är <i>minskad sjukfrånvaro</i> och annan korttidsfrånvaro vilket minskar behovet av timavlönade, <i>minskad personalrörlighet</i> ökar möjligheten till en mer stabil bemanning av tillsvidareanställd personal samtidigt som verksamheter i större utsträckning tillsvidareanställer personal vid längre vakanser. Utöver det har en <i>samverkan</i> mellan badverksamheten och öppen ungdomsverksamhet påbörjats för att minska sårbarheten vid korttidsfrånvaro.</p> <p>Öppen ungdomsverksamhet har även <i>förändrat schema för personalen</i> så att fler helger och kvällar bemannas med ordinarie personal.</p> <p>Sammantaget gör förvaltningen bedömningen att uppdraget är genomfört men att ett fortsatt uppföljningsarbete sker i samband med ordinarie uppföljning av personalindikatorerna sjukfrånvaro och andel timavlönade.</p>

5 Nämndens verksamhet 1

5.1 Fritidsramen

5.2 Resultat

5.2.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse
Statsbidrag	3 862	6 302	4 161	7 629	3 468
Avgifter och övriga intäkter	40 346	41 572	59 598	51 225	-8 373
Summa intäkter	44 208	47 874	63 759	58 855	-4 904
Personal	-92 061	-94 791	-105 895	-102 707	3 188
Lokaler	-103 099	-113 437	-117 344	-116 321	1 022
Material och tjänster	-74 096	-68 133	-62 584	-70 090	-7 506
Kapitalkostnader	-16 507	-17 314	-17 487	-17 455	32
Summa kostnader	-285 762	-293 675	-303 309	-306 574	-3 265
Buffert (endast i budget)	0	0	-2 400	0	2 400
Nettokostnad	-241 555	-245 801	-241 950	-247 719	-5 769
Kommunbidrag		229 100	241 950		241 950
Resultat jämfört med kommunbidrag		-16 701	0		-5 769
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat			0		0
Godkända "öronmärkta" projekt			-956		-973
Resultat jämfört med tillgängliga medel					-4 796
Ackumulerat resultat		1 562	1 562		1 562

5.2.2 Resultatanalys

Den bokförda budgetavvikelse för 2022 är -5 769 tkr, -4 904 tkr avser mindre intäkter än budgeterat och ca -3 265 tkr avser högre kostnader än budgeterat, varav ett överskott finns för personalkostnaderna med 3 188 tkr. Avsatt buffert påverkar helheten med +2 400 tkr. Ett större underskott i jämförelse med budget finns inom badverksamheten. Ett större överskott finns inom verksamheten för gemensam administration, Öppen ungdomsverksamhet och Mötesplatser. Detta beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat som en konsekvens av vakanta tjänster under rekryteringsperioder, men också genom att personalresurser och andra kostnader inom ram har

finansierats med externa projektmedel. En annan del är också en större samverkan mellan verksamhetsområden där man delat på personalresurser.

Budgetavvikelsen har delas in i olika "områden" för att tydliggöra dess orsak. Områdena är "utlovade bokslutsjusteringar", "effekter av pandemin/Ukraina", "beräknad momsavsättning" samt "avvikelser inom löpande verksamhet".

Nettoavvikelse (tkr) Fritidsramen							
Verksamhet	Prognos 2022 per NOV	Bokfört resultat 2022	Bokfört resultat i relation till budget, %	Utlovad bokslutsjustering	Effekter av pandemin/Ukari na	Beräknad moms-avsättning*	Avvikelse inom löpnade verksamhet
Gemensam fritidsadministration inkl. överenskommelsen	900	1 072	7,36%	0	0	0	1 072
Anläggningsenheten	-2 500	-2 392	-2,05%	-1 614	-700	0	-78
Badenheten	-9 000	-9 083	-28,96%	0	-1 500	-3 500	-4 083
Evenemang	-100	-231	-6,72%	0	0	0	-231
Folkhälsoenheten	300	273	8,10%	-135	0	0	408
Fritids- och folkhälsonämnden	-250	-211	-14,50%	0	0	0	-211
Mötesplatser/Förebyggande inkl. Träffpunkt Simonsland, lokalt inflytande, Ortsråd	900	695	2,61%	-427	-500	0	1 622
Öppen Ungdomsverksamhet inkl. Badresor/Borås Kollo	1 600	1 708	4,08%	-412	0	0	2 120
Buffert	2 400	2 400	100,00%	0	0	2 400	
SUMMA	-5 750	-5 769		-2 588	-2 700	-1 100	619

Utlovade bokslutsjusteringar avser (-2 588 tkr)

- Hyreskostnad för Fristadshallen från juni månad: -1 404 tkr
- Utökade kostnader i samband med utemiljön i projektet "Borås Arena 3.0": -210 tkr
- Investeringsprojektet "Kraftsamling Sjöbo": -135 tkr
- Investeringsprojektet "En kommun fri från våld": - 839 tkr

Effekter av pandemin/Ukraina (-2 700 tkr)

- Mindre intäkter för uthyrning av hallar under årets första månader: -700 tkr
- Mindre intäkter badenheten under årets första månader: -1 500 tkr
- Ökade kostnader för personal kopplat till Ukarina (Träffpunkt Simonsland): -250 tkr
- Minskade intäkter i kafé på Träffpunkt Simonsland under årets första månader: -250 tkr

Avsatt moms i aktuellt momsärende (-1 100 tkr)

- Avsatt moms som en försiktighetsåtgärd från nov 2019-dec 2022. Ett beslut som följer vår linje medför att avsättningen kan återföras till driften: -3 500 tkr
- Bufferten används för att täcka underskott i verksamheterna: 2 400 tkr. Enligt beslut i nämnd främst för att minimera konsekvenserna av den avsättning av moms som har gjorts för perioden nov 2019 till dec 2022.

Avvikelse inom den löpande verksamheten (619 tkr)

- Administration: Lägre personalkostnader än budgeterat som en konsekvens av vakanta tjänster.
- Badenheten: Mindre intäkter än budgeterat.

- Evenemang: Budgetavvikelsen avser främst högre kostnader för EM-kvalmatcher som arrangerats under året. Även World Cup i orientering hade högre kostnader än budgeterat.
- Folkhälsoenheten: Lägre personalkostnader än budgeterat för vakanta tjänster.
- Fritids- och folkhälsonämnden: Högre kostnader för arvoden än budgeterat.
- Mötesplatser/lokalt inflytande: Mer intäkter i form av statsbidrag som bidrar till lägre personalkostnader.
- Öppen Ungdomsverksamhet/Badresor/Kollo: Mer intäkter exv. statsbidrag som bidrar till lägre kostnader, exempelvis bidrag för arbetet med fritidsbanken.

5.2.3 Kostnader för "öronmärkta" projekt beslutade av Kommunfullmäktige

Projekt	Totalt godkänt belopp	Utfall tom 2021	Utfall 2022	Återstår
29004 - En kommun fri från våld	5 700	4 912	838	-50
29005 - Kraftsamling Sjöbo	3 000	2 831	135	34
Summa	8 700	7 743	973	-16

5.3 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse
Fritids- och folkhälsonämnden					
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-1 505	-1 694	-1 455	-1 666	-211
Resultat	-1 505	-1 694	-1 455	-1 666	-211
Gemensam fritidsadministration					
Intäkter	200	409	185	169	-16
Kostnader	-12 305	-13 118	-14 745	-13 657	1 088
Resultat	-12 105	-12 709	-14 560	-13 488	1 072
Folkhälsa					
Intäkter	3 365	5 194	4 711	5 366	655
Kostnader	-7 576	-7 951	-8 081	-8 463	-382
Resultat	-4 211	-2 757	-3 370	-3 097	273
Evenemang					

Tkr	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse
Intäkter	27	739	0	652	652
Kostnader	-3 335	-5 529	-3 435	-4 318	-883
Resultat	-3 308	-4 790	-3 435	-3 666	-231
Mötesplatser/förebyggande arbete					
Intäkter	3 726	4 188	4 259	6 312	2 053
Kostnader	-28 627	-27 626	-30 894	-32 252	-1 358
Resultat	-24 901	-23 438	-26 635	-25 940	695
Öppen ungdomsverksamhet (Fritidsgårdsverksamhet)					
Intäkter	7 981	7 124	4 933	7 098	2 165
Kostnader	-47 057	-45 658	-46 828	-47 285	-457
Resultat	-39 076	-38 534	-41 895	-40 187	1 708
Anläggningsenheten					
Intäkter	15 304	19 020	22 717	21 967	-750
Kostnader	-131 360	-136 835	-139 557	-141 199	-1 642
Resultat	-116 056	-117 815	-116 840	-119 232	-2 392
Badenheten					
Intäkter	13 857	11 203	27 140	17 265	-9 875
Kostnader	-54 250	-55 267	-58 500	-57 708	792
Resultat	-40 393	-44 064	-31 360	-40 443	-9 083
Buffert					
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	0	0	-2 400	0	2 400
Resultat	0	0	-2 400	0	2 400
Totalt					
Intäkter	44 460	47 877	63 945	58 829	-5 116
Kostnader	-286 015	-293 678	-305 895	-306 548	-653
Resultat	-241 555	-245 801	-241 950	-247 719	-5 769

5.4 Verksamhetsanalys

5.4.1 Fritids- och folkhälsonämnd

Fritids- och folkhälsonämnden har under året haft;

10 nämndsammanträden

10 presidiermöten

167 beslutade paragrafer

Under 2022 har Fritids- och folkhälsonämnden kunnat återuppta sina fysiska sammanträden igen och därmed även kunnat förlägga möten ute i verksamheterna.

6 av 10 sammanträden var förlagda på annan plats än Sturegatan som exempelvis Skidstadion, Hultahuset och Borås Kollo. Fritids- och folkhälsonämndens presidium har även deltagit i en mängd andra typer av konstellationer/möten, så som presidieöverläggningar, uppdragsdialoger och föreningsbesök.

5.4.2 Gemensam administration

Kvalitet och utveckling

Kvalitet- och utvecklingsenheten ansvarar dels för de förvaltningsövergripande uppdragen såsom överenskommelsen, samarbetsuppdraget, medverkan i den samhällsbyggande processen och folkhälsouppdraget och dels är enheten en stödverksamhet främst genom verksamhetsutveckling, kvalitets- och kommunikationsarbetet.

I syfte att utveckla ett mer tillitsbaserat arbetssätt, ökad delaktighet från medarbetare, ökad transparens och framförallt stärka helhetsperspektivet har aktiviteter gjorts inom ramen för förvaltningens målarbete- och tillitsresa. Detta är ett långsiktigt arbete som under året tagit några steg fram. Medarbetare och chefer har getts tillfälle att få information, ökad kunskap och ha dialog kring förvaltningens uppdrag på tematräff, chefsträff och FOF- dag. Feedbacken kring dessa träffar har varit positiv och önskemål om fortsättning har uttryckts. Genom att samla medarbetare från olika verksamheter ökar förståelsen för bredden i förvaltningens uppdrag gentemot invånarna helhetssynen stärks.

Ett gemensamt årshjul för planering och uppföljning har tagits fram och blivit vägledande för arbetet med en mer samlad process för förvaltningsledningens arbete med omvärldsanalys, planering och uppföljning. Samordningen har bidragit till att förena perspektiven och se områden där stödfunktionerna kan samarbeta. En kommande gemensam insats är genomförande av FOF- utbildning för alla medarbetare 2023. Arbetet har inte kunnat genomföras som tidigare planerat på flera år på grund av pandemin men planeras nu att genomföras våren 2023.

En genomgång och revidering av förvaltningens krissmaterial har gjorts under året. På kommunövergripande nivå har nya styrdokument tagits fram på området. Pandemin bidragit till lärdomar kopplat till krishantering vilket också har bidragit till revideringen. Processen har tydliggjorts och förenklats, mallar har uppdaterats och krisledningsorganisationen har förändrats.

På förvaltningen finns sedan 2021 en arbetsgrupp kring digitalisering . Alla verksamheter är representerade och gruppen arbetar utifrån förvaltningens handlingsplan för digitalisering. Förvaltningens ambitionsökning gällande kommunikationsarbetet och IT har stärkt förutsättningarna att arbeta samordnat med digitalisering. Handlingsplanen följs nu upp och kopplingarna samt ansvarsfördelningen mellan IT, kommunikation och verksamhetsutveckling när det gäller digitalisering blir allt tydligare.

Kommunikation

Under perioden januari - april var tjänsten som kommunikatör vakant, vilket innebar ett visst glapp i kommunikationen av förvaltningens verksamheter under denna period. Arbetet med att ta fram ett nytt strategiskt dokument som ska stödja och vägleda förvaltningen i den externa kommunikationen har varit centralt sedan tidig höst. Arbetet inleddes med en nulägesanalys vilken har legat till grund för det förslag till strategiskt dokument som nu är färdigt. En utmaning har varit att förankra arbetet och en kommande utmaning blir att implementera det nya strategiska dokumentet samt tillhörande arbetssätt och rutiner i organisationen.

Det finns ett stort behov av att stärka och utveckla de grundläggande förutsättningarna för kommunikationsarbetet i förvaltningen. Den externa kommunikationen behöver stärkas för att synliggöra hela förvaltningens utbud och nå fram till invånarna. Under hösten har det därför fattats beslut om att anställa ytterligare en kommunikatör, med fokus på digital kommunikation i syfte att öka både synligheten och räckvidden i främst digitala kanaler. Rekryteringen påbörjades under senhösten.

Under året har en bildbank börjat byggas upp, med autentiska bilder från förvaltningens verksamheter. Med en egen bildbank kan vi på lång sikt prioritera att nå ut med budskap i stället för att köpa produktion av hela kampanjer. En utveckling avseende användningen av förvaltningens digitala skärmar har påbörjats. Under 2023 behöver arbetet med rutiner och grafiska guider fortgå för att höja kvalitén och synligheten för prioriterade budskap i de digitala skärmarna. Flera kommunikationsinsatser har genomförts under 2022, varav Stadsparksbadet har varit prioriterat utifrån förvaltningens behov att locka fler besökare till baden. Förvaltningen har även finansierat tryck och uppsättning av vepor på Kungsbron/Norrby långgata för bl.a. Elfsborgs IF, Norrby IF, Världscupen i Orientering, Bergdalen IF och King of the Ring.

Överenskommelsen

Fritids- och folkhälsonämnden har uppdraget att samordna det övergripande arbete avseende Överenskommelsen med civilsamhället. Samrådet för Överenskommelsen styr det övergripande arbetet och under året har organiseringen av det övergripande arbetet med Överenskommelsen reviderats. Från och med 2023 utökas samrådets representation från både Idéburna organisationer och Borås Stads verksamheter. Syftet är att få ännu större förståelse, förankring och engagemang i arbetet med att utveckla samverkan mellan parterna.

Staden har finansierat en processledare för de idéburna organisationerna motsvarande 40 procent, vilken arbetar ihop med den kommunala processledaren för att stimulera samverkan mellan idéburna organisationer och Borås Stad. Under delar av året har tjänsten för de idéburnas processledare varit vakant efter en pensionsavgång, och under året har det rekryterats en ny person som börjar i januari 2023. Den nya processledaren för de idéburna kommer arbeta motsvarande 50 procent, vilket innebär en viss förstärkning som finansieras inom ramen för de medel som avser arbetet inom Överenskommelsen.

Under året har det årliga stormötet arrangeras och lunchmöten med fokus på att bevara relationer, lära om varandra och att ska förutsättningar för att hitta samarbetspartners. Under året har arbetet med att ta fram ett utbildningsmaterial kring IOP pågått.

Det långsiktiga och systematiska arbetet behöver fortsätta i syfte att skapa och öka förståelsen kring förutsättningar och arbetssätt i samverkan mellan idéburna och Borås Stad. De idéburna organisationerna är många och de engagerade personerna varierar år till år. Stadens verksamhet är stor och det krävs förankring och förståelse i alla leden vilket det övergripande arbetet i Överenskommelsen fortsatt behöver arbeta med.

Den samhällsbyggande processen

Borås Stad har under 2022 fortsatt att utveckla den samhällsbyggande processen. Fritids- och folkhälsoförvaltningen har haft en mer central roll än tidigare i arbetets tidiga skede, dels utifrån folkhälsouppdraget men också genom ansvaret för fritidsverksamheter- och anläggningar och behoven av dessa när staden förtätas och utvecklas. Behovet och efterfrågan kring medverkan från Fritids- och folkhälsoförvaltningen har ökat under året. Uppdraget handlar om att bidra med kunskap om befintliga idrottsanläggningar, badplatser, aktivitetsplatser, spår och leder och mötesplatser- samt förvaltningens kontaktytor med civilsamhället i olika former.

För att kunna uppnå- och motsvara de ökade förväntningar gjordes ett gemensamt budgetäskande inför 2023, där flera nämnders behov lyftes fram. Utfallet blev att Fritids- och folkhälsonämnden fick avslag på den tjänst (1.0) som söktes. Konsekvensen blir således att deltagandet framöver kommer behöva anpassas.

Ett internt utvecklingsarbete har påbörjats i syfte att planera mer långsiktigt och strategiskt och koppla

ihop stadens samhällsbyggande process med Fritids- och folkhälsonämndens satsningar på såväl kort- och lång sikt.

HR- och ekonomikluster

Tillsammans med förvaltningens chefer har HR-klustret systematiserat arbetet med uppföljning av arbetsmiljön, sjukfrånvaron samt kompetensförsörjning och lönebildning. Informationsinsatser har genomförts samt kontinuerliga avstämningar med chefer har genomförts i syfte att systematiskt följa upp och arbeta såväl med individärenden som med grupp och organisation. Arbetet fortsätter under 2023.

Under 2022 har nämndadministrationen tagit fram dokumenthanteringsplan och delegationsordning.

Utvärderingar och översyner har gjorts tillsammans med dataskyddsombuden i arbetet med dataskydd. Riskanalyser har följts upp och utvärderats. Det granskningsformulär som kommer från dataskyddsombuden är ett av flera verktyg som ligger till grund för det framtida förbättringsarbetet inom IT-området och som enheten fortsätter att skapa en struktur för.

Vid årets början har en plan tagits fram för budgetarbetet 2023. En tydlig plan ökar förutsättningarna för dialog och samverkan i ett tidigt skede, vilket i sin tur ökar förståelsen och transparensen i de prioriteringar som behöver göras och de behov som finns. Under tertial 2 och 3 har fokus varit att beräkna de ekonomiska förutsättningarna som ligger till grund för det kommande budgetåret. Den sista delen av året har enheten arbetat fokuserat med att säkerställa att in- och utbetalningar, faktureringar etc. som avser 2022 bokförs för att kunna säkerställa ett rättvisande årsbokslut.

5.4.3 Folkhälsa

Välfärdsbokslutet ger oss kunskap om invånarnas hälsa och livsvillkor, vilket ger möjlighet att prioritera i folkhälsoarbetet. I samarbete med berörda förvaltningar, civilsamhället, näringslivet, Hälso- och sjukvårdsnämnden Södra, lokalpolisområde Borås, räddningstjänsten, Södra Älvsborg Sjukhus med fler bedrivs ett långsiktigt folkhälsoarbete i staden. Inom ramen för samverkan med HSN samfinansieras både tjänster och verksamhetsmedel för lokalt folkhälsoarbete på Hässleholmen, Norrby och Sjöbo och andra prioriterade folkhälsoinsatser. Under året har fokus legat på att främja psykisk hälsa, metodutveckla och stärka det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, områdesutveckling på geografiskt utsatta områden, öka delaktigheten och engagera invånare, implementera det ANDTS-förebyggande programmet, utveckla arbetet med välfärdsbokslutet, sprida kunskap om föräldraskapsstödet och hitta nya samt etablera samverkansformer med civilsamhället.

Arbetet med att sammanväva Välfärdsbokslutet och Socialt hållbart Borås pågår. Det handlar om att hitta gemensamma indikatorer som kan mäta insatser inom ramen för Socialt Hållbart Borås och som ska finnas med i Välfärdsbokslutet 2022, samt att ta fram förslag på hur hälsostatistiken kan presenteras på ett mer tillgängligt sätt. Det har resulterat i att ett utvecklingsarbete med att presentera Välfärdsbokslutets statistik i Power-BI har startats upp under senare delen av 2022.

I syfte att nå ut till fler med kunskapen om människors livsvillkor har en kortversion av Välfärdsbokslutet skapats. Kortversionen är skriven på lätt svenska och har bland annat delats ut på mötesplatser och under samtliga aktivitetsdagar på de olika geografiska områdena. De nya resultaten av Borås Stads Hälsoenkät har sammanställts och presenterats, bland annat för hela elevhälsoorganisationen inom Grundskoleförvaltningen.

Områdesutveckling - lokalt arbete

Nya kunskapsunderlag som bygger på statistiken i Välfärdsbokslutet har tagits fram. Norrby, Hässleholmen, Hulta och Sjöbo har prioriterats i detta arbete och en djupare analys över samtliga utav

dessa områden har genomförts. På dessa områden finns stora socioekonomiska utmaningar och människors livsvillkor är sämre än i Borås i stort. Människor med sämre ekonomiska förutsättningar är ofta delaktiga i lägre utsträckning, tilliten är låg, både mellan grupper av boende och mellan boende och kommunen. Folkhälsoarbetet som bedrivs på dessa områden avser att stärka invånarnas delaktighet, inflytande och medskapande. En rad aktiviteter har genomförts tillsammans med lokala aktörer, såsom utveckling av Bodavallen, Sjöbo arena och Kronängsvallen, jobb- och utbildningsmässor, förebildsgala, kvinnofest, kvinnocafé, simskolor, torgaktiviteter, muralmålning, hälsovecka, trygghetsvandring, insatser inför valet, IOP med HIP och ordpalatset.

Det lokala arbetet på Norrby har fokuserat på metodutvecklingen i medskapande arbetssätt som påbörjades 2021, vilket under året har gått in i Socialt hållbart Borås och målområde Boende och närmiljö. Ett arbetssätt som i sin karaktär involverar boende och civilsamhälle att delta på lika villkor. I olika steg har samtalsgrupper med boende genomförts för att gemensamt identifiera de utmaningar som finns på området och hur de kan lösas tillsammans, och avslutningsvis bjöds tjänstepersoner och politiker in till samtalet. Arbetssättet har varit lärande och parterna har tillsammans utforskat, löst problem och medskapat. För att säkerställa civilsamhällets långsiktiga deltagande söktes projektmedel från Västra Götalandsregionen. I mars 2022 beviljades 1,8 miljoner för att fortsätta arbetet, omhänderta resultatet och utveckla arbetssättet tillsammans med kommunen. Rädda Barnen står som projektägare och två processledare finansieras av dessa medel. En gemensam målbild för Norrby har tagits fram av kommun, bostadsbolag, civilsamhälle och boende.

Olika förvaltningar och Bostadsbolaget har varit överens om att boende behöver vara delaktiga i områdesutvecklingen men *hur* de ska vara delaktiga har det varit delade meningar om, vilket kan symbolisera de utmaningar som uppstår i ett gemensamt utvecklingsarbete som bygger på samverkan. Med utgångspunkt från målbild och kunskapsunderlaget har tematiska arbetsgrupperna där kommun, bostadsbolag, föreningsliv och boende tillsammans planerar och genomför aktiviteter och insatser startats och kommer fortsätta in i 2023. Aktiviteter som anordnas utifrån den medskapande processen är bland annat en jobb- och utbildningsmessa, pappaöppet på Familjecentralen samt en muralmålning på Norrbyhuset. Utöver det har arrangemang som Norrbydagen och Norrbypriset planerats och anordnats i samverkan med civilsamhället.

Inför 2023 kommer Socialt hållbart Borås och målområdet boende och närmiljö även inkludera områdesutvecklingen på Sjöbo och Hässleholmen. Befintlig samverkan och rådande kunskapsunderlag kommer utgöra grunden för kommande satsningar.

Nya samverkansformer utifrån folkhälsoutmaningar har tagit form, då samarbetet mellan mötesplatsen, familjecentralen, vårdcentral samt folktandvård på Hässleholmen syftar till att stärka samarbetet för att tillmötesgå invånarnas behov och hantera gemensamma utmaningar så som exempelvis tandhälsa hos barn.

Psykisk hälsa

Den psykiska ohälsan är relativt hög och särskilt unga tjejer sticker ut, i bland annat elevhälsoundersökningen, på grund av sitt mående. I staden finns en suicidpreventions- arbetsgrupp och ett strukturerat och kontinuerligt folkhälsoarbete inom området psykisk hälsa, vilket syftar till att främja psykisk hälsa och förebygga självmordshandlingar. Arbetet utgår från Handlingsplan för suicidprevention. Målet med den lokala handlingsplanen är att minska antalet suicid och tydliggöra det kommunala ansvaret för det suicidpreventiva arbetet i Borås Stad. Syftet med den är att utifrån kartläggning och analys identifiera utvecklingsbehov i det suicidpreventiva arbetet och att föreslå åtgärder för att minska antalet suicid. Handlingsplanen är antagen av ledningsgruppen närvårdsamverkan psykisk hälsa och följer den regionala handlingsplanen.

För att öka kunskapen om psykisk ohälsa och nå ut med breda förebyggande insatser utbildades 18 instruktörer i MHFA (Mental Health First Aid) under 2022. Instruktörer i MHFA anordnar regelbundet grundkurser och kompetensutveckling till personal och andra nyckelpersoner för målgrupperna äldre, vuxna och unga. För att höja kunskapen kring psykisk hälsa och informera allmänheten har suicidpreventionsdagen och även psykiatrins dagar genomförts under året. Insatser för både

suicidpreventionsdagen och psykiatrins dagar antas ha höjt kunskapen till allmänheten om våra aktiviteter och handlingsplanen. Utmaningar som vi står inför nästa år är behovet av ökad samverkan mellan olika förvaltningar och ett större engagemang från flera aktörer som kan bidra i det suicidpreventiva arbetet.

Föräldraskapsstöd

Föräldraskapsstödet syftar till att barn och unga ska få så bra uppväxtvillkor som möjligt. Föräldraskapsstöd erbjuds via webben, i enskilda möten, i gruppverksamhet och genom större insatser såsom föreläsningar- och vuxenvandring. Arbetet har bedrivits i linje med framtagna handlingsplan. Som aktivitet i handlingsplanen har ambitionen varit att utöka ABC föräldrakurs att erbjudas inom fler verksamheter. Under året har därför ledare utbildats inom Mötesplatserna Norrbyhuset, Hultahuset och Hässlehuset. Viljan har också varit att långsiktigt kunna erbjuda ABC med förskolan och skolan som arena. På grund av resursbrist har detta dock inte varit möjligt och aktiviteten har avslutats. Kunskapshöjande insatser tillsammans med Grundskoleförvaltningen och Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen har genomförts genom att brett sprida böckerna ”Hjärnstark junior” och ”Hälsogåtan” i stadens grund- och gymnasieskolor. Ett arbete med att revidera plattformen för föräldraskapsstöd på webben har påbörjats, där allt föräldraskapsstöd ska samlas. Bedömningen är att insatserna under året har resulterat i att både barn och unga samt föräldrar fått relevant och ett mer lättillgängligt stöd.

Drog- och brottsförebyggande arbete

Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete antogs i kommunfullmäktige i februari 2022. Till skillnad från tidigare program inkluderar spel om pengar och överdrivet digitalt spelande i det nya programmet. Styrgruppen för ANDTS har påbörjat en revidering av handlingsplanen vilken kommer vara klar i början av 2023.

Det ANDTS-förebyggande arbetet har under året omprioriterats något utifrån planerade insatser, då tjänsten som ansvarig utvecklingsledare för arbetet var vakant de fyra första månaderna. De flesta insatser har dock kunnat genomföras, såsom ANDTS-coachutbildningar, utbildningar i ansvarsfull alkoholservice och arrangemanget Vit jul. Samordning av kritiska datum har varit en av de prioriterade insatser som också tagit mycket tid i anspråk utifrån samverkansfaktorer. En utmaning med kritiska datum är svårigheten att få till arbetet i mellanrummen, dvs det som inte strikt ryms inom de olika samverkanspartners rollbeskrivning. Till exempel är det svårt att få fler aktörer att ta ansvar för att fysiskt vara på plats på vuxenvandringarna vid kritiska datum, vilket påverkar möjligheten att genomföra planerade vandringar. Även nätverksgruppen gym i samverkan för en dopingfri miljö har varit en utmanande del i ANDTS arbetet, bl.a. utifrån gymmens inställning till samverkan i nätverket kopplat till friskvårdsbidraget och att de därav känner sig tvungna att delta i arbetet.

CAN drogvaneundersökning publicerades under hösten och visar en positiv utveckling gällande bland annat att fler unga uppger att de dricker mindre alkohol än tidigare års mätningar och att fler unga uppger att de har testat narkotika i lägre grad än tidigare mätningar. Dock visar undersökningen att ungas attityder till narkotika blir allt mer liberala. För att möta denna utmaning behöver vi bl.a. hitta en gemensam riktning i vårt främjande och förebyggande arbete med barn och unga. Vi behöver mobilisera arbetet i kritiska datum och intensifiera informationsarbetet om bl.a. Cannabis som riktar sig till personal som möter barn och unga, elever och vårdnadshavare. Fortsatt god samverkan med elevhälsan är därför en viktig aspekt i arbetet att nå ut till både föräldrar och elever men också för att underlätta för skolpersonal att ha lättillgänglig information tillhands. Utifrån detta har en genomgång av befintligt metodmaterial ANDTS för föräldramöten påbörjats.

Under 2022 har det brottsförebyggande arbetet präglats av å ena sida återupptagning av befintliga arbeten efter pandemin, å andra sidan metodutveckling. Arbetet med trygghetsvandringar har återupptagits efter 3 år och därmed boendes möjligheter att vara delaktiga i områdes upplevda trygghet. Även i arbetet med framtagandet av ett nytt medborgarlöfte har delaktighet och inflytande fått större vikt genom en enkät för boende och besökare i Centrum, och dialog med både näringsliv och civilsamhälle. Att samverka mer med näringslivet är en nationell ambition från Brottsförebyggande

rådet. Med start i medborgarlöftet har detta under året utvecklats till ökad samverkan och informationsdelning med kollektivtrafiksaktörer, turismnäring, butiker och fastighetsägare både inom arbetet med EST, trygghetsvandringar, särskilda event och kritiska datum. Under 2023 kommer arbetet med att öka samverkan med näringslivet att fortgå, med hjälp av Borås TME.

Under året har flera steg tagits för ett mer kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. EST har med hjälp av Embrace safety utvecklat modeller för kartläggning och uppföljning av otrygghetsskapande händelser. Samtidigt ökar kartläggningarnas täckning genom ökat antal inrapportörer, fler geografiska områden, och möjlighet till digital visualisering av polisanmälda brott. Under året har även en trygghetsmätning genomförts som bidrar med ytterligare kunskap om Boråsarnas trygghet, och som möjliggör ett mer kunskapsbaserat arbetssätt. Vi kan se förbättringar i exempelvis minskande antal polisanmälda brott och ökad tillit på flera områden. Samtidigt som andra områden ger en bild av ökad otrygghet och begränsningar av livskvaliteten.

Under 2023 kommer en ny lag om kommuners brottsförebyggande ansvar som kommer ställa krav på att kommuner bedriver ett aktivt brottsförebyggande arbete som är kunskapsbaserat. Borås uppfyller redan flera delar av lagstiftningen, men behöver fortsatt utvecklas och höja kvaliteten.

Borås Stad har valts ut som värdstad för konferensen Råd för framtiden i mars 2023. Det blir en unik möjlighet för erfarenhetsutbyte med andra kommuner, kunskapsinhämtning och inspiration för politiker och tjänstepersoner i Borås. Samtidigt som vi får visa upp vårt brottsförebyggande arbete och Borås som destination.

Borås rent och snyggt

Borås rent och snyggt syftar till att genom bred samverkan åstadkomma en ren, snygg och trygg stad genom att minska nerskräpningen och skapa attraktiva miljöer som bidrar till rörelse. Borås rent och snyggt har under året haft stor omsättning av deltagare i både arbetsgrupp och styrgrupp, samtidigt som samverkan ska hitta tillbaka efter pandemin. Trots utmaningar har de många planerade aktiviteter genomförts, både återkommande och nya typer av aktiviteter. Bland annat anordnades skräpplockardagarna med efterföljande djurparksdag igen. Nytt för i år var en magnetfiskedag och utmärkelsen *Årets guldplockare*. Gruppen hade i början av året målsättningen att jobba mer riktat mot Norrby och Hässleholmen, och anordna en fimpplockardag likt 2021. Det har dock inte funnits förutsättningar eller rätt resurser för att åstadkomma detta.

Årets skräpmätningar visar en negativ förändring sedan 2021 både i centrum, på Norrby och på Hässleholmen. I centrum misstänks en pågående förhandling om städavtal mellan fastighetsägare och servicekontoret vara en förklaring. Trots detta har skräpet i centrum minskat avsevärt på lång sikt. Målet i den regionala avfallsplanen är att nedskräpningen ska minska med 50 % till 2030, vilket Borås rent och snyggt är ansvariga för att följa upp.

5.4.4 Evenemang

Året startade med restriktioner under pågående pandemi, dessa släppte succesivt och när vi året summeras har det varit möjligt att genomföra de allra flesta evenemang utan begränsningar. Året har dock gett vetskap om vilken oförutsägbar tid vi lever i med en rad omvärldskriser som i alla högsta grad påverkat utfallet hos varje enskilt evenemang.

Under året har Boråsföreningar stått värd för en rad evenemang. Redan i mars och april startade den internationella fotbollen med en U21-match tätt följt av en fyrnationsturnering i form av EM-kval F19. Det är dock utan tvekan världscupen i sprint-orientering som varit det evenemang som skapat mest samverkan i staden och mellan flera föreningar samt det mest medialt uppmärksammade under 2022 för Borås räkning. SM i Triathlon genomfördes i juni. I augusti månad kördes SM i backe i rallycross i den numera legendariska Himlabacken. SM i både synkroniserad konstakning och singelakning fick kröna året under december månad. Vid sidan av dessa evenemang har de årligen återkommande

evenemangen som ligger inom budgetramen genomförts: Borås Grand Prix ridsporttävling, Linnémarschen, Vattendagen, Kretsloppet, Hitta ut och Föreningsgalan. Inom den här ramen hittar vi också Boråsklassikern.

Det är storslaget att våra föreningar bibehållit arrangemangskraften på så hög nivå under pandemiåren och att de trots omständigheter runt omkring samlats sig och kunnat arrangera sina evenemang. Stöd från Staden är viktigt för att föreningarna ska kunna driva, bibehålla och utveckla sin verksamhet där evenemang är en hävarm för att uppnå ett högre syfte. Utöver att Borås Stad stärker sitt varumärke och att invånarna känner stolthet över att få positiv uppmärksamhet i media och att vara en del av evenemanget så ökar föreningarnas kompetens och förmåga. Det ger en ovärderlig kraft till samhället som omsätts till Boråsarna i föreningarnas vardag. Att Borås har ett antal evenemang av rang varje år vittnar om ett välvilligt och professionellt föreningsliv, ett välutvecklat samarbete med Borås Stads berörda förvaltningar och bolag.

Tydliga framgångsfaktorer är att ha bra relationer och ge en god service till de ideella föreningarna och organisationerna, vilket är prioriterat i Fritids- och folkhälsonämnden och en förutsättning för att lyckas med evenemangen. Extra stöd under kriser, som tex under pandemin, ger hjälp till föreningar att fortsätta vara aktiva attraktiva arrangörer. Intäkter till staden är en viktig hygienfaktor när det gäller evenemang. Det är ur olika perspektiv en lönsam affär att arrangera stora tävlingar. Gäster spenderar pengar på hotellnätter, restaurangbesök, handel samt till entréavgifter till olika begivenheter. Vesäntliga budgetavvikelse; underskott finns på de Internationella fotbollsevenemangen, men vägs upp av andra poster som gör överskott. Totalt sett gör budgetramen ett överskott.

5.4.5 Möteplatser/förebyggande arbete

Att bedriva ett sektorsöverskridande samordnat främjande/förebyggande arbete ses av allt fler kommuner som framgångsrikt. Samordningen och den förebyggande ansatsen syftar till en ökad effektivitet vilket på sikt är gynnsamt för såväl ekonomi som för en socialt hållbar samhällsutveckling. Utifrån de tendenser som kan utläsas i vårt närsamhälle med en ökad oro i våra bostadsområden, ungdomar som inte har sysselsättning, med utanförskap som följd, behövs en ökad samverkan mellan förvaltningar men även med andra myndigheter och olika delar av civilsamhället. Fritids- och folkhälsonämnden bedriver i detta syfte flera verksamheter, aktiviteter och tar många initiativ inom området.

Mötesplatserna inom Fritids- och folkhälsoförvaltningen är tillgängliga för alla invånare i Borås. Med folkhälsa som grund genomsyras verksamheten av hållbarhet, delaktighet, trygghet och jämställdhet. Verksamhetens uppdrag utgår från ett främjande och normkritiskt förhållningssätt och en positiv människosyn som fokuserar på individers och gruppers vilja, rättigheter och resurser.

Idag finns det fem enheter som benämns mötesplatser inom detta ansvarsområde: Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Mötesplats Sjöbo och Mötesplats Kristineberg.

Verksamheten bygger på tre uppdragsområden: social mötesplats, "motor" för verksamhetsöverskridande samverkan och medborgarservice. Mötesplatserna arbetar med dessa uppdrag men i olika omfattning. Samverkan sker även med andra aktörer. Ett exempel på denna samverkan är ett samarbete med VG-regionen som inneburit att det varit möjligt att vaccinera sig mot covid-19 på flera av mötesplatserna. I samband med valet har det vara möjligt att förtidsrösta på flera mötesplatser utifrån samarbetet med Valnämnden. Det pågående arbetet visar att Mötesplatserna fyller en viktig funktion i respektive närområde gällande, såväl trygghetsskapande åtgärder som invånarnas rätt till kommunal service. En fortsatt utveckling av verksamhetens uppdragsområden kommer att förstärka detta ytterligare. Med en säkerställd kommunal plattform avseende personal är civilsamhället och dess olika delar en viktig resurs i detta arbete. Tillsammans med Kulturnämnden, Vård- och äldre- och arbetslivsnämnden och andra nämnder i Borås Stad kommer, Fritids- och folkhälsonämnden att fortsätta utveckla det gemensamma arbetet på

Mötesplatserna, för att ge invånarna i Borås Stad en bra service och främja möjlighet till delaktighet och inkludering.

Under året har en utökning skett genom nyinviqning av Norrbyhuset och Hultahuset. Detta har inneburit en förbättring av lokalerna. För besökare innebär detta en mer inbjudande och ändamålsenlig miljö. Lokalerna är mer tillgängliga och ger möjlighet för civilsamhället att låna lokaler i sin närmiljö.

De stora investering som Borås Stad har gjort med nya, ändamålsenliga lokaler ger möjlighet att stärka servicen och öppethållande till invånare ytterligare vid en resursförstärkning. Nämnden ser gärna en utveckling där fler aktörer från andra nämnder och civilsamhället bidrar i ett sådant arbete.

Fritids- och folkhälsoförvaltningen beviljades också projektmedel från Länsstyrelsen 2020, för att kvalitetssäkra integrationsfrämjande insatser på Mötesplatserna. Projektet innebär att verksamheten i samverkan med studieförbunden ska stärka integrationsinsatser med folkbildning som grund. Det innebär att det pågår aktiviteter som språkcafé, läxstöd med mera på alla mötesplatser. Projektet pågår till sommaren 2023.

Besöksstatistiken för perioden visar en successiv ökning i takt med att verksamheten har öppnat upp efter pandemin och i samband med nyinviqda lokaler. Mötesplatserna har cirka 55 000 besök under året vilket vittnar om ett stort behov av den service som erbjuds. Ytterligare höga besöksflöden märks på Träffpunkt Simonsland med ca 250 000 under året.

Under sommarveckorna i år syns en kraftig ökning jämfört med föregående år då verksamheten fortfarande hade pandemirestrektioner. Siffrorna visar att 52 % av besökarna är kvinnor. Måttet avseende 200 öppet-timmar per vecka har under året stabiliserats. Dock visar årsutfallet en minusavvikelse på 15 timmar per vecka då Mötesplats Sjöbo som under hösten varit stängd under sex veckor för lokalanpassningar.

I Norrbyhuset och Hässlehuset samlokaliseras mötesplats, öppen ungdomsverksamhet/fritidsgård och bibliotek. På Hässlehuset även Kulturskolan. Under våren tillsatte Individ- och familjeomsorgsförvaltningen två tjänster som socialrådgivare med placering på Norrbyhuset och Hässlehuset. Arbetet är en del av utvecklingen för ett Socialt Hållbart Borås och ett sätt att utveckla servicen för invånare i området.

På Träffpunkt Simonsland har dialogen med föreningarna om det nya ramavtalet runt samverkan i huset har fortsatt. Flera föreningar har öppnat upp för nya aktiviteter, exempelvis var det under oktober månad över 250 öppna aktiviteter för besökarna. Under sommaren har ett antal resor organiserats genom frivilligverksamheten. Dessa har varit välbesökta. I samband med kriget i Ukraina och den väntade flyktingströmmen öppnade frivilligcentralen på Träffpunkt Simonsland upp och tillsammans med redan befintliga frivilliga har det varit 800 inskrivna frivilliga under året. Under 2022 utfördes 3320 frivilligtimmar.

Internationellt arbete - ESC (Europeiska Solidaritetskåren)

Under 2022 har förvaltningen fortsatt med ett systematiskt internationellt arbete. Detta har resulterat i mottagandet av nio nya internationella volontärer på mötesplatser och inom den öppna ungdomsverksamheten.

En svensk volontär har skickats till Frankrike för att delta i ett socialt byggprojekt. Förvaltningens Eurodesk har tagit emot en delegation från Islands nationella kontor samt deras samarbetspartners lokalt. Även det svenska nationella kontoret var representerat och likaså ett flertal kommuner i Sverige. Syftet med besöket var att inspireras av Borås internationella arbete. Eurodesk Borås medverkade även på den nationella Eurodeskträffen i Sundsvall där ny information delgavs om det fortsatta EU-arbetet för unga.

2022 var Europaåret för unga vilket har inneburit event och aktiviteter för att stärka ungas engagemang. Detta har bland annat gjorts genom *European youth week* i maj och *Time to move* i oktober med ca 12 event genomförda av de internationella volontärerna på mötesplatserna och inom den öppna ungdomsverksamheten.

Under sommaren har sex unga kommunutvecklare arbetat med att förenkla ansökningsprocessen för ungdomsutbyten. Detta har resulterat i ett nytt marknadsföringsmaterial riktat till unga och en guide för unga och andra intresserade för en förenklad ansökningsprocess. Ett flertal intresseanmälningar har kommit in och på initiativ av en ung kommunutvecklare och hans klasskompis har ett planeringsarbete påbörjats för genomförande av två ungdomsutbyten under 2023 med temat extremism och radikalisering. Utöver detta så förbereds två svenska volontärer att delta i projekt i Belgien samt Spanien under första halvan av 2023.

Våldspreventivt och trygghetsfrämjande arbete

Borås fritt från våld är en vision och den grund som Borås systematiska våldspreventiva trygghetsfrämjande arbetet utgår från inom mötesplatser och öppen ungdomsverksamhet. All personal inom Mötesplatser och Öppen ungdomsverksamhet genomgår löpande grundutbildning i våldsprevention. Förvaltningens generella utbildning samt alla ungdomsledarutbildningar innehåller också våldsprevention.

Den kommunövergripande ansatsen i våldspreventionen förutsätter samverkan med civilsamhället och mellan förvaltningar och har fokus på ungas/invånares delaktighet och ungas/invånares ledarskap. En samverkansgrupp påbörjade under 2020, ”Trygg på Hässleholmen”, en områdesövergripande Matrix för Trygghetsfrämjande arbete som möjliggör delaktighet och inflytande för såväl kommunala, privata och civila aktörer på området. Detta arbete fortsätter under 2023.

Verksamheten förser staden och civilsamhället med grundutbildning i våldsprevention via Borås kommunövergripande kompetensförsörjning. Det finns en stadig efterfrågan bland medarbetare i staden på dessa utbildningar. Grundutbildningar har under året genomförts vid sex tillfällen med deltagare från FOF, GRF, Stadsmissionen, Svenska kyrkan, ALF, KUF, VÅF m.fl. Exempel på övrigt stadsövergripande arbete är att stadsledningskansliet, personal- och förhandling, med stöd av utvecklingsledare från verksamheten har jobbat in våldsprevention i SAM-arbetet. Tillsammans med ALF och Kvinno- och Tjejjouren samordnades en utbildningsserie, Våga prata om våld, för kompetensstödare inom skolan. Viskastrandsskolans personal har utbildats i våldsprevention på arbetsplatsen och eleverna på skolans introduktionsprogram har workshoppat våldsprevention med fokus på trygghet i skolan och i klassen.

Borås Stads våldspreventiva arbete uppmärksammas i hela landet. Verksamheten ingår i olika regionala och nationella nätverk och bidrar till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte samt får många förfrågningar från myndigheter, andra kommuner och organisationer inom civilsamhället.

5.4.6 Öppen ungdomsverksamhet (Fritidsgårdsverksamhet)

Öppen ungdomsverksamhet/fritidsgårdsverksamhet inom Fritids- och folkhälsoförvaltningen är tillgänglig för alla invånare i Borås. Med folkhälsa som grund genomsyras verksamheten av hållbarhet, delaktighet, trygghet och jämställdhet. Verksamhetens uppdrag utgår från ett främjande och normkritiskt förhållningssätt och en positiv människosyn som fokuserar på individers och grupper vilja, rättigheter och resurser. Huvudmålgrupp är ungdomar i 10-18 årsåldern.

Verksamhetens uppdrag utgår från Borås Stads Program för öppen ungdomsverksamhet som pekar ut tre inriktningar för verksamheten: mötesplats för unga, ungas aktörskap samt samverkan med civilsamhället.

Den öppna ungdomsverksamheten både lokalt och nationellt betonar ungdomars delaktighet i såväl genomförande som planering av verksamheten. Att utifrån universell prevention fortsätta utvecklingen av verksamheten med fokus på att främja ungdomars personliga och sociala utveckling är därför en viktig strategisk fråga.

Som ett led i att skapa trygga mötesplatser för unga och öka måluppfyllelsen får all personal

kontinuerligt fortbildningsinsatser för att stärka sin kompetens inom trygghetsskapande/våldspreventiva arbetssätt.

Basen och en viktig del för den öppna ungdomsverksamheten är oftast fritidsgården, men verksamhet utanför fritidsgårdens fyra väggar blir allt vanligare. Exempel på verksamhet som genomförs under året och som inte är knuten till en specifik enhet är olika ungdomsledarutbildningar och den verksamhet som genomförts under sommaren. Samverkan med andra förvaltningar och civilsamhället är en förutsättning för att nå ut till en bred målgrupp. Här kan samverkan med Borås Stads fältverksamhet och Hyresgästföreningen ses som exempel.

Under året har det funnits tio kommunalt drivna öppna ungdomsverksamheter/fritidsgårdar belägna på Hässleholmen, Hulta, Norrby, Kristineberg, Sjöbo, Brämhult, Viskafors, Fristad, Dalsjöfors och Sandared. Nämnden har också lämnat bidrag till föreningar/organisationer som bedriver Öppen ungdomsverksamhet i olika omfattning. Dessa är Mariedals IK, Kulturföreningen Tåget, Svenska Kyrkan/Gustav Adolfs församling, Byttorps IF och RF SISU (Riksidrottsförbundet och Idrottens Studieförbund). Organiserad samverkan har också skett med Borås Fälttrikklubb och Svenska Kyrkan/Företagarföreningen/Scouterna i Dalsjöfors.

En del av måluppfyllelsen för verksamheten är att nå en jämn könsfördelning i besökargruppen. Jämn könsfördelning brukar bedömas inom spannet 40-60 procent. Målet är inte helt uppfyllt men andelen flickor i verksamheten har under året varit 39 procent, en ökning med 1 procent sedan 2021.

Verksamhetens budgetmål avseende öppet-timar per vecka, avser ett verksamhetsår på 40 veckor, visar på en avvikelse med ca 20 timmar per vecka. Målet är beräknat till totalt 315 timmar per vecka för de kommunala enheterna. Anledningen till avvikelsen beror framför allt på att verksamheterna på Brämhult och Kristineberg under året minskat sina öppettider utifrån förändringar i uppdrag och personalkapacitet. Enheterna på Hulta och Sjöbo har i samband med lokalanpassningar tvingats stänga den öppna verksamheten under några veckor men under den tiden kunnat bedriva ett antal gruppaktiviteter. Då det pågår flera lokalanpassningar som också drar ut på tiden finns en risk för fortsatt negativ påverkan på antalet öppettimmar. Under året har verksamheten också haft vakanta tjänster och en relativt hög sjukfrånvaro vilket bidragit till att verksamheterna vid enstaka tillfällen tvingats stänga. Om de öppna ungdomsverksamheter som bedrivs av civilsamhället med bidrag från nämnden räknas med blir utfallet i antal timmar per vecka totalt i stället ca 365 timmar alltså ett positivt resultat med fler öppet-timar än budget.

Under året har en utökning skett genom nyinvigning av Norrbyhuset och Hultahuset. Detta har inneburit en förbättring av lokalerna. För besökare innebär detta en mer inbjudande och ändamålsenlig miljö. Lokalerna är mer tillgängliga och ger möjlighet för civilsamhället att låna lokaler i sin närmiljö.

De stora investering som Borås Stad har gjort med nya, ändamålsenliga lokaler ger möjlighet att stärka servicen och öppethållande till invånare ytterligare vid en resursförstärkning. Nämnden ser gärna en utveckling där fler aktörer från andra nämnder och civilsamhället bidrar i ett sådant arbete.

Borås Stad ingår i ett nationellt nätverk för öppen ungdomsverksamhet, KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan), där verksamheten betecknas utifrån kriterierna frivillig, öppen, processtyrd och trygg. Nätverket bistår med uppföljning av kvalitet och kompetens. Medlemskapet fungerar som ett stöd i utvecklingsarbetet för verksamheten. Under året har en brukarundersökning genomförts där 1147 besökare har deltagit för att följa upp verksamheten utifrån uppdragets syfte. Resultaten analyseras enhetsvis tillsammans med besökare och används som ett sätt att göra unga delaktiga i planering av verksamhet. Arbetet är långsiktigt och deltagande har succesivt ökat genom åren vilket ger ett stöd i kontinuerlig verksamhetsutveckling och kvalitetsuppföljning till politiken.

Projektkontor

Projektkontor är en verksamhet som uppmuntrar till aktiviteter som bygger på ungas aktiva engagemang och ansvarstagande. Projektkontor finns rent fysiskt på Norrbyhuset och är till för unga mellan 16-25 år. Under 2022 har Projektkontoret haft 568 besök vid 42 tillfällen. Könsfördelningen på totalt antal besökare var 57,2% tjejer och 42,8% killar. Majoriteten av besökarna har varit mellan 16 och

19 år (73,9%). Besökarna har genererat 136 timmar ungdomsproducerad tid. Hos Projektkontoret har besökarna coachats i att skriva CV, personliga brev, söka jobb, utbildningar, stipendium samt har fått coachande samtal och information om volontärsprojekt med mera. Den våldspreventiva metoden en Kortlek fri från våld har använts och det har erbjudits möjlighet att boka besök både digitalt och IRL. Under året har Projektkontoret spridit information om sin verksamhet på jobb- och utbildningsmässorna på Hässlehuset och Norrbyhuset, via ungdomsledarutbildningen, tagit emot studiebesök samt presenterat sitt arbete för kollegor både på Norrbyhuset och i övriga förvaltningen. Marknadsföringsmaterial har skickats till alla mötesplatser och öppna ungdomsverksamheter samt kommunala gymnasieskolor. Projektkontoret har också använt sig av sina besökare genom att be dem att sprida informationen om verksamheten, vilket har varit lyckat.

Skolfritid

Sedan många år finns ett väl utvecklat samarbete mellan grundskolorna och fritidsgårdsverksamheten i Borås Stad som innebär att fritidsledare delar av dagen har sitt arbete förlagt till skolan. Uppdraget i skolan utgår oftast från trygghetsskapande arbete som exempelvis rastverksamhet, värderingsövningar, demokratiarbete och lägerverksamhet. Det finns stora fördelar med samverkan mellan skola och fritid sett ur ett Borås Stads-perspektiv. Det innebär fler vuxna i skolan där fritidsledarna kan bidra till en helhetssyn på ungdomarnas liv, då de träffar dessa både i skolan och på fritiden. Ytterligare en aspekt är att kompetenta fritidsledare är en yrkeskategori som tillför specialkompetens och som i dagsläget är möjliga att rekrytera. Skolans fortsatta köp av tjänster ger också förutsättningar för nivån på öppethållandet på kvällstid.

Minskning av grundskoleförvaltningens köp av fritidsledartjänster fortsätter under 2023 och hamnar från hösten 2023 på 3,05 årsarbetare för hela kommunen. Beställningarna från Grundskoleförvaltningen förändras under året vilket ger svårigheter avseende personalplanering. Den totala samverkan runt fritidsledartjänster i skolan har sedan omorganisationen 2017 inneburit en minskning med 9,6 årsarbetare. I syfte att upprätthålla nivån på den öppna ungdomsverksamheten, trygga öppettiderna och säkerställa tillgängligheten till öppen ungdomsverksamhet prioriteras resurser i budget i första hand till den egna verksamheten.

Lovverksamhet

Mötesplatser och Öppen ungdomsverksamhet är den enhet som ansvarar för nämndens arbete med samordning av lovverksamhet och permanentande av en Fritidsbank i Borås.

Planering för samordning och struktur för verksamhet på alla lov fortgår med genomförda aktiviteter på både februarilovet, påsklov och sommarlov. Information om aktiviteterna har bland annat gjorts via en gemensam digital aktivitetskalender och skolans plattform Unikum.

Besöksstatistiken för 2022 i de olika lovaktiviteterna under sommaren som Badresor, Kollo, Öppen ungdomsverksamhet ute, parklek etc. visar på cirka 17 000 besök. Det syns en viss minskning för verksamheten i bostadsområdena men en ökning för besöken i Badresor. Kön fördelningen är jämn och under sommaren är åldersgruppen 10-12 år procentuellt större än under övriga delen av året.

Fritidsbanken

Fritidsbanken är ett varumärke som ägs av den ideella föreningen Fritidsbanken Sverige och dess huvudsyfte är att nå dem som idag inte själva äger eller har kontakter för att låna saker. Målgruppen är inte primärt de som redan är med i en förening och kanske kan byta/låna utrustning inom föreningen. Fritidsbanken ska underlätta och tillgängliggöra lek, idrott och fritidsaktiviteter för alla oavsett ålder, socioekonomi och om fritidsaktiviteter prioriteras eller inte i familjen. Fritidsbanken bygger på tre huvudprinciper:

- Alla får låna
- Allt är gratis
- Återanvänd utrustning

Under året permanentades verksamheten genom att Borås Stad tecknade ett medlemsavtal med Fritidsbanken Sverige. Fritidsbanken i Borås drivs genom en samverkan mellan Fritids- och folkhälsoförvaltningen,

Arbetslivsförvaltningen, Borås Energi- och Miljö och RF-SISU.

Under tiden lokalerna på Damkullevägen 8 anpassas genomförs verksamhet via Fritidsbankens mobila

enheten.

5.4.7 Anläggning- och föreningsverksamhet

Verksamhet och investeringar i idrottsanläggningarna

Året inleddes med fortsatta pandemibegränsningar för idrottsutövning, men därefter har föreningsaktiviteterna återhämtat sig bra och bokningar av anläggningarna har normaliserats. Det har varit ett tufft år för föreningarna och i vissa verksamheter har tappet av ungdomar som inte kommit tillbaka efter uppehållet varit förhållandevis stort. Vi har gått miste om den del intäkter i början på året med anledning av restriktionerna och minskade bokningar i idrottshallar, m fl. Föreningar har inom ramen för lågkonjunkturen tappat sponsorintäkter, men de har dock kunnat återstarta sina tävlingar och arrangemang som utöver det sportsliga ger viktiga föreningsintäkter.

Förstudier och investeringar har likt ett normal år hanterats löpande. Tre stora planeringsprojekt som hanterats under året är; Borås Arena 3.0., med målet att bygga om IBABs läktare och få en efterfrågad huvudentré till arenan. Lokalen som nyligen var vaccinationslokal föreslås tillföras en ny våning och innehålla en restaurang, ett kontor för IF Elfsborg, ett elit training center, ny gångtunnel till huvudläktaren och en ny välkomnande utemiljö. Boråshallen, med målet att göra en tillgänghetsanpassad reovering av omklädningsrum och passager, lokalanpassningar för skola och föreningsliv, mm. Brandskyddskrav har dessutom under året sänkt antalet som får vistats i boxning, A-hallen, m fl med uppemot 30 %. Lokalförsörjningsförvaltningen i samarbete med Räddningstjänsten har genomfört en hel del åtgärder under året för att få en säkrare miljö och högre tillåtet besöksantal, arbetet samordnas även i vårt investeringsprojekt. Nytt Skyttecenter söder om nuvarande gränsdragning för Bråts skjutfält. Målet är att samla alliansens skytteverksamhet med 50 m banor för pistol, 300 m bana för gevär, jakttskyttebanor, banor för dynamiskt skytte, lerduvor, mm. Samverkan har skett med Forsvarsmakten och Trafikverket gällande riksintresse på området och indirekt påverkan på Skyttecentret. Planerad geologisk markundersökning har försenats på grund av risken för oexploderad ammunition från tidigare skjutfältsverksamhet. Projekteringsanalyser och delmoment pågår fortsatt mot slutmålet.

Projektet på Brämhults IP har planerats med Lokalförsörjningsförvaltningen, LFF, Servicekontoret och dess entreprenörer. Planerad om/tillbyggnad av huvudbyggnaden sker enligt plan av LFF. Nya omklädningsrumsbyggnaden som får ett gemensamt tak med huvudbyggnaden avses byggas av LFF inom tre år, istället för tidigare beslut att föreningen själva bygger med stöd av anläggningslån. Niomanna konstgräsplanen närmast Hybergstrondellen byts till våren. Ombyggnation av elva manna naturgräsplanen till konstgräs har skjutits fram till 2023. Projektet har försvårats av vattensjuk mark och extra markundersökning av konsultföretag har genomförts. Inom ramen för budget pågår process med konstruktionslösning för marken, samt bygglovsprocess för planbelysningen.

Nya efterlängta evenemangshallen i Fristad är tagen i bruk med sina ca 500 läktarplatser och samverkan pågår för att optimera verksamheten med café och andra goda förutsättningar. Nya Myråshallen är ett viktigt tillskott för att möta de prioriterade behoven av inomhusidrotter och helst även utomhusidrotter som söker halltider på vinterhalvåret. Projektplanering inför kommande reoveringar av hallarna på Erikslunds- och Särilaskolan, samt nya Fredriksborgshallen som avses byggas vid nya skolan på Gässlösa. Framtida målsatta projekt med multihallen på Boda och ny hall i Sandared har under året befästs. Nytt behov att analysera är Sven Eriksongymnasiet som ökat elevantalet och under året har de fått företräde till 1,5 h mer tid per vardag i Boråshallen. Effekten är att elitlagen i basket och futsal har fått minska sin tid i A-hallen då vi inte nått lösningar med tillgängliga tider och avstånd i andra hallar åt skolan.

Skötsel av idrotts- och friluftsanläggningarna sker av Servicekontoret, föreningsdrift eller egen personal från Lundby park. Omfattning, mål och syften med uppdragen styrs i ekonomiska avtal, dessa regleras och omförhandlas efter behov och enligt strukturen i avtalen. Under hösten har vi tillsammans med

Servicekontoret, SK processat att vi enligt de ekonomiska förutsättningarna inte kan indexhöja avtalet med reglerade cirka 5 % inför 2023. Resultatet är att SK upphör med lokalvård på Kypegården, upphör med tre tillsyner per kväll i idrottshallarna, mm. I praktiken minskas kvällsbemanningen och bedömda negativa serviceeffekter jobbar vi vidare med, inkluderat åtgärder som ökad satsning på fjärrstyrda låssystem i hallarna.

Spår och leder, samt badplatser

Det är likt under pandemin ett fortsatt ett högt antal besökare vid badplatserna och i friluftsområdena, så också i alla föreningars friluftsområden och vandringsleder. I samband med certifieringen; Vattensäker kommun har räddningstjänsten tillsammans med kommunen tagit fram nya riktlinjer för livräddningsutrustning vid bland annat badplatser. Utefter dessa nya riktlinjer har vi utökat antalet livräddningsposter på våra badplatser. I samband med detta valde vi också att köpa in livräddningsstegar till de badplatser som också nyttjas som utgångspunkter för till exempel skridskoåkning. Utvidgningen av Byttorps badplats påbörjades under hösten, efter avslutad handläggning av Länsstyrelsen. Förutom själva utvidgningen av badplatsen har också en flotta köpts in inför nästa säsong Utvidgningen av Byttorps badplats är en del av fullmäktigeuppdraget ”FOF anlägger en ny badplats per år”.- Planeringen för den nya stora badpiren på Almenäs har påbörjats, och några första möten har haft, bland annat med föreningen Funktionsrätt, som är en paraplyorganisation för alla funktionshinderföreningar i Borås. I samråd med räddningstjänsten byggdes med Servicekontorets hjälp alla vägbomslösningar om till badplatserna och bytte till enhetligt hänslås för blåljusenheterna. Arbetet avslutades i slutet på hösten efter en del tidsmässiga och tekniska utmaningar. Hjärtstartare för utomhusbruk har köpts in till Almenäs och Sjömarkens badplatser samt till Kypegårdens och Kransmossens friluftsområden. På flera av badplatserna är det fortsatt så att parkeringarna inte räcker till. Parkeringsproblemen leda till att till exempel räddningstjänst och ambulans får svårt att komma fram. Planer har tagits fram för möjlig utökning av parkeringsplatser på enstaka badplatser.

Under året togs skötselansvaret över från Tekniska förvaltningen för den asfalterade före detta banvallen i Gånghester. Inventering och planering för att möta underhållsbehoven på bland annat rastplatser och skyltning. Likt tidigare år har haft ett påskarrangemang på Trollstigen på Sjöbo för förskolorna och allmänheten genomförts. Utöver detta så pyntas trollet ”Kotte Mossmyrs” rhododendron varje påsk, halloween och jul. Vi har också haft några guidade vandringar på vandringsleden Tystnaden på Kransmossen. Under året har också arbete lagts ned på att bekämpa invasiva arter på bland annat Kransmossen, någon som vi sedan 2019 är skyldiga att göra enligt lag. Vår nya uppskattade långvandringsled, Tremilaleden, invigdes under hösten. Leden förbinder Kransmossen med Hedvigsborg, Transås, Kråkered, Golfbanan, Björkehov, Älmås och Gånghester. Ca 60 % av sträckan går på små skogsstigar, vilket torde vara en ganska hög siffra för en vandringsled i våra trakter. Två vindskydd har köpts in och kommer att sättas ut utmed Tremilaleden till våren. Till våren kommer också flera informationstavlor att sättas upp vid de många olika startplatserna. Arbetet med ett nytt mountainbikeområde på Kransmossen har påbörjats tillsammans med Borås Cykelamatörer. Under året har man arbetat med ett startområde, en mountainbikeled med flera olika svårighetsgrader i en och samma led, en pumptrack samt med ett hinderområde. Området ska fungera för både nybörjare, veteraner och elit, och både träningsverksamhet för allmänhet och föreningar samt tävlingsverksamhet kommer att ske i området. Arbetet med att uppföra några vandringsleder på Sjöbo har startat med hjälp av Borås GIF. Vi har även under året delat ut en stor mängd av boken Friluftsguiden, både till bibliotek, mötesplatser, företag samt allmänhet. Nu återstår endast en pall av boken, och vi ser fram emot planeringen av en ny Friluftsguide. Arbetet med uppdatering av den digitala friluftsguiden pågår fortfarande. Både vår egen förvaltning och föreningarna i Borås uppför nya objekt, främst vandringsleder och grillplatser. Under år 2022 har ca 20 nya objekt lagts till i digitala friluftsguiden. I dagsläget finns hela 450 objekt i digitala friluftsguiden.

Aktivitetsplatser och trygghetsåtgärder

Kransmossens nya aktivitetsplats har byggts och tagits i bruk med streetbasket, utegym, belysning, m fl. Planering för att till våren 2023 avsluta arbetet med anläggning gräsmatta, återvunnet konstgräs och stenmjölsskikt. Den stora tidigare otrygga parkeringen på gamla grusplanen har byggts om och

asfalterats. Kypegården har fått ett nytt utegym med flexibla viktutmaningar. Planering klar för att nästa år bygga ett utegym på Kronängs IP och ett i parken i Fristad. Kronängsparken i Norrby med den planerade byggnationen av en ny sjumanna konstgräsplan har under hösten pausats, detta i syfte att fördjupa utredning av eventuella markföroreningar. Målet är att färdigställa planen kommande vår, med reservation för analys och beslut av eventuella föroreningar.

5.4.8 Badverksamhet

Badverksamhet

Borås Stad satsar på friskvård, folkhälsa och rekreation i sju olika bad. Badverksamheten inom Fritids- och folkhälsoförvaltningen har fyra publika bad, Stadsparksbadet, Borås Simarena, Sandaredsbadet och Dalsjöbadet. Här erbjuds allt från utbildning i simkunnighet och badsäkerhet, i och vid vatten till bad, träning och avkoppling och social samvaro. På Viskaforsbadet bedriver skolan egen simundervisning. Asklandabadet är anpassat och hyrs främst ut till personer med olika funktionsnedsättningar. Vid Borås Simarena finns även Alidebergsbadet, ett utomhusbad som drivs tillsammans med Simklubben Elfsborg sommartid. Fastigheterna förvaltas av Lokalförsörjningsförvaltningen. Badenhetens drifttekniker sköter all daglig skötsel av drift, vatten, värme och ventilation på alla badanläggningar.

Badverksamhetens mål, enligt Vision 2025, är att skapa mötesplatser och ta ansvar för barn och unga. Detta genom att ge Boråsaren möjlighet till en jämlik hälsa och en meningsfull fritid. Verksamheter ska bedrivas så att alla gäster upplever kvalitet, omsorg och personlig service.

Under 2022 har statistik tagits fram på könsfördelningen för sålda årskort.

51,4% av de sålda korten representeras av män och 48,6% av kvinnor. Tittar man på siffrorna för respektive bad, så är det endast Stadsparksbadet som har fler sålda kort för män (55,37% män och 44,63% kvinnor) de tre övriga baden har fler sålda kort för kvinnor än för män.

Det största uppdrag är att serva grundskolan med att ge alla barn från förskoleklass till årskurs sex simundervisning under skoltid. Den nya simskoleplanen, som tagits fram tillsammans med Grundskoleförvaltningen, har varit utgångspunkt för årets undervisning. De elever som inte har klarat målet för respektive årskurs, har erbjudits extra undervisningstillfällen både genom uppsamlingsheat och under lov. Detta är ett långsiktigt arbete som kommer att följas upp genom att mäta simkunnigheten för årskurs sex.

Tillbakagången från pandemin har fungerat väl och mottagits med glädje av både besökare och medarbetare. Trots att det är mycket på gång inom badverksamheten så märks efterdyningarna av pandemin. Kurserna fick starta med något färre deltagare, det såldes inte lika många badkort som tidigare då gäster har haft sina badkort pausade och fått utgångsdatum framflyttat för sina badkort. Det har också blivit en annan konkurrens om badgästerna som under pandemin hittat till andra aktiviteter och bad.

För att nå grupper, som enligt Valfärdsbokslutet har sämre förutsättningar, har simundervisning startats upp för vuxna både i Sandared och Stadsparksbadet, i samverkan med SLS (Svenska Livräddningssällskapet). Det finns nu separata kurser för män och kvinnor. Samverkan med SLS innebär att SLS köper kurs av badverksamheten, de står för alla kostnader, så enskild deltagare behöver inte betala för kursen. 42 personer deltog i grupperna på Stadsparksbadet och 22 av dem lärde sig simma under kursen.

Även i Sandared startade en simkurs för vuxna, denna i badverksamhetens egen regi. Här deltog endast 4 personer och 2 av dem lärde sig simma.

Efter ett två år långt uppehåll har även aktiviteter med personalklubben Merkraft startat igång, med både djupvattenträning och crawl kurser på Stadsparksbadet och Borås Simarena.

Under pandemin så ökade besöken av FaR gäster, de som fått fysisk aktivitet på recept. Det har nu blivit stor efterfrågan från denna kundgrupp, om att få en tid i den varma bassängen på

Stadsparksbadet. Med god vilja och lite förändringar i schema har det skapats en tid för personer med FaR. Undervisningsbassäng på Stadsparksbadet är nu mycket uppbokad, finns inte många tider i veckan som allmänheten har tillgång till den lilla bassängen.

Även lägerverksamheten har kommit igång efter pandemin. Simklubbar från andra delar av landet har förlagt träningsläger på Borås Simarena och Sandaredsbadet. Simklubben Elfsborg och Simklubben SK70 har återigen kunnat arrangera simtävlingar både i Sandaredsbadet, Borås Simarena och Alidebergsbadet. Detta genererar både intäkter och god reklam för simklubbarna. Under dessa tävlingar stängs anläggningarna för allmänheten.

21 februari stängde vi Asklandabadet för renovering. Badet var i stort behov av renovering då kakelplattor lossnade från golv och väggar. Alla ytskikt i simhallen är nu bytta. Badet höll stängt under sju månader.

Under v. 22 erbjöds alla som fyllt 65 år, att testa av sin simkunnighet inför sommaren i våra anläggningar. Simkunnighet är en färskvara och kan snabbt förändras om hälsan sviktar. Det var inte många som antog utmaningen, trots att Träffpunkt Simonsland hjälpte till med att nå ut med budskapet. Det är fortsatt en stor utmaning att nå ut med information.

Alidebergsbadet slog upp portarna 1 juni och höll öppet till 28 augusti. Simklubben Elfsborg och personalen på Borås Simarena driver Alidebergsbadet sommartid.

Alidebergsbadet har haft många besökare soliga dagar. Toppnotering var 20 juli med 1 679 besök. Personalen upplever att det varit något lugnare i år än tidigare år. Dagar med fint väder och många besökare så uppstår det situationer, där det kommer grupper eller gäng till badet som gärna vill dra till sig uppmärksamhet och ställa till med bråk. Detta skapar en otrevlig stämning med utmaningar för personalen att möta. I dessa fall får hjälp tillkallas för att dessa personer ska lämna anläggningen.

14-15 juni hade hela badverksamheten utbildningsdagar, som går i linje med badverksamhetens utvecklingsområden; Service och bemötande och Trygghet och säkerhet för besökare. Ena dagen höll Vuxenutbildningen i repetitionsutbildning för all vår personal i olika sjukdomstillstånd. Den andra dagen genomfördes en om certifiering av personalen i service och bemötande.

20 juni startade gratis sommarsimskola ute i sjöarna i serviceorterna Fristad, Viskafors, Sandared och Dalsjöfors.

Sommarlovsverksamheten går under mottot: Alla barn har rätt till ett roligt sommarlov!

Att bedriva dessa lovaktiviteter utomhus finns det fördelar med. Förutsättningarna för alla barn blir desamma. Det är också utomhus som de flesta drunkningsolyckor inträffar. Under dessa veckor får barnen, med professionell hjälp, träna på att simma ute i sjöarna. De barn som redan kan simma får möjlighet att träna ännu mer och få lära sig mer om bad och båtvet.

Finns även nackdelar, det kalla vattnet gör att vi inte får så många barn att vilja delta och barnen i centrum nås inte. Här ser vi stor utvecklingspotential.

104 platser erbjöds under två veckor, och det kom in 60 anmälningar om deltagande.

Under sommar och semesterperioden stänger Sandaredsbadet och Dalsjöbadet för allmänheten. I Sandareds- sim och idrottshall pågår då lägerverksamhet av Sweden Sports Academi i två omgångar. Simklubben SK70 har även haft sommarsimskolor i Sandaredsbadet under sommaren. I Dalsjöbadet påbörjades renovering av ett duschrum i simhallen, som var i akut behov av renovering. Renoveringen var klar i oktober, under tiden fick damerna och flickorna duscha i idrottshallens duschrum.

13 juni-26 juni var Stadsparksbadet stängt för utbildning, sommarstäd och mindre renoveringar i anläggningen. Från 27 juni öppnade Stadsparksbadet upp igen med ordinarie sommartider.

20 augusti, vid en ceremoni under Vattendagen, certifierades Borås Stad som En Vattensäker Kommun. Detta är ett resultat av ett långsiktigt arbete i bred samverkan. På baden märks nytt genom att man kan låna flytvästar gratis för sin båtutflykt eller fisketur från Stadens fiskebryggor. Detta har gjorts möjligt genom samverkan med vår lokala SLS-förening. Det kommer framöver finnas vattensäkerhetsutrustning efter säsong till utlåning på våra badanläggningar. Det ger fler Boråsare möjlighet att vistas säkert i och vid vatten.

Som en del av arbetet för att bli En Vattensäker Kommun så har hela simskoleplanen gjorts om, från förskoleklass till årskurs sex. Den innebär att nästan alla elever nu kommer att få simma i alla årskurser med vår utbildade personal. Detta mot tidigare då skolorna kom i huvudsak i årskurs två eller tre. Alla skolor har fått möjlighet till den nya simskoleplanen, friskolorna och två kommunala skolor har inte anammat det nya konceptet. För att alla elever i Borås Stad ska ha samma möjlighet till simundervisning är förhoppningen att även dessa skolor ska följa efter.

Vattensäkerhetsarbetet märks också på hemsidorna där det finns information om både badvett, båtvet, isvett och vinterfiske. Där kan man även läsa om livräddning och information om Barnens Livräddningsskola.

Badverksamheten är sammankallande för en arbetsgrupp med representanter från Primärvården, SÄS, Solhem och Fritids- och folkhälsoförvaltningen som arbetar med uppdraget att öka samverkan och förskrivningarna av FaR. Syftet är att få en friskare befolkning i Borås. Fritids- och folkhälsoförvaltningen kan hjälpa till med att arbeta preventivt. Sjukvården saknar resurser, de arbetar till största delen med den vårdande insatser. Målet är att det ska skrivas ut fler FaR recept från legitimerad personal. Sjukvården önskar att det ska finnas en aktivitetskatalog som de kan söka i och hänvisa till. För att underlätta här, kan FOF hjälpa till att ta fram en aktivitetskatalog som legitimerad personal kan hänvisa till. På sikt kan det eventuellt bli aktuellt att se anläggningar, mötesplatser och föreningar som möjliga mottagare av personer som kommer med FaR. En aktivitetskatalog ger också möjlighet till att visa ett utbud av lågröskel aktiviteter.

När det gäller den utdragna frågan om moms för bad på Stadsparksbadet, så har ännu en dom kommit från Kammarrätten med avslag på överklagandet. Ytterligare en överklagan har lämnats in, inväntar nu ny dom från Förvaltningsrätten. Det avsätts pengar i budget för att förbereda för avslag även i Förvaltningsrätten.

Denna väntan innebär försvårade möjligheter att marknadsföra Stadsparksbadet på bästa sätt.

Badverksamheten håller sig framme och är aktiva i Svenska Badbranschen. Speciellt i arbetet med utbildning av badpersonal i Sverige och med att ta fram bransch rekommendationer för skolsimskolor. Svenska Badbranschen har tillsammans med bland annat Kommunal och Sobona beviljats 1 500 000 kronor i främjandemedel från Arbetsförmedlingen för att lättare skapa insteg på arbetsmarknaden för nyanlända inom Badbranschen. Badverksamheten har tackat ja till att medverka i detta projekt.

Under året har ett flertal aktiviteter genomförts på anläggningarna, utöver skolsimskolorna. Ett axplock från verksamheten är simundervisning, babysim, simlekis, vuxensimskola, crawlkurser för både nybörjare och erfarna, olika former av vattenträning i grupp, avguss bastu, halloween disco, familjedagar med aktiviteter och erbjudanden, utbildningar i HLR. Tre kvinnoföreningar har hyrt egna tider på både Sandaredsbadet och Stadsparksbadet.

Ett större bekymmer, främst i Dalsjöfors och Sandared, är att skadegörelsen ökat kraftigt. Detta är både kostnadskrävande och tidsödande för verksamheten.

Under året har det gjorts 2 polisanmälningar i Sandared och 16 i Dalsjöhallen för större skadegörelse. Därutöver har mindre skadegörelse skett som inte polisanmälts.

På Stadsparksbadet finns ett annat växande problem, stökiga och störande badgäster. Dessa gäster blir ett arbetsmiljöproblem för vår personal och en otrevlig upplevelse för våra övriga gäster. Under 2022 har personalen fått tillkalla hjälp från polisen två gånger och hjälp från Securitas vid fem tillfällen. Dessa problem är något som även fortsättningsvis måste arbetas vidare med.

Badverksamheten hamnar på ett underskott i jämförelse med budget motsvarande -9 083 tkr.

Underskottet beror främst på mindre intäkter än budgeterat, - 9 874 tkr.

Fram till augusti månad så har enheten påverkats av den tidigare pandemin. Från augusti så var det slut på alla möjligheter att flytta fram datum för tidigare sålda årskort och övriga kort som varit frysta under pandemin. Utmaningen för bandenheten nu och framöver är att besökare under pandemin har hittat andra motionsformer samtidigt som andra bad i kranskommunerna lockar i större utsträckning. Det är

även svårt att få till en bra samverkan med extern hyresgäst för restaurangen på Stadsparksbadet. Det försvårar möjligheterna att ta emot barnkalas, även morgongrupper som vill kunna erbjudas frukost efter träning.

En annan orsak till att intäkterna avviker är den momsavsättning som görs på bokförda badintäkter för Stadsparksbadet, som också nämns ovan. Som en "försiktighetsåtgärd" avsätts 25% moms på de intäkter som bokförs. Den avsättning som har gjorts under året inkluderar beräknad moms från maj 2019 och uppgår till ca 3 500 tkr.

Vi gick in i 2022 med en mycket tuff intäktsbudget. Av dessa -9 083 tkr så är ca 1 500 tkr konsekvenser av covid-19. 200 tkr är uteblivna intäkter under Asklandabadet 8 månaders stängning för renovering.

För att minimera budgetunderskottet så har tillsättandet av vikarier vid sjukdom minimerats om det funnits möjlighet till det. Denna åtgärd är dock betydligt svårare när verksamheterna är i full gång. Ambitionen har varit att hålla nere kostnaderna för material och tjänster. I en redan stram budget är det svårt att spara in mycket på de posterna.

Det krävs en ordentlig genomgång av badverksamheten budget/organisation för att klara av att bedriva verksamheterna på det sätt som önskas. En reviderad intäktsbudget eller förändring i organisationen behövs för att nå en budget i balans framöver. Detta kommer att vara en del av uppdraget för 2023, som nämnden gett oss genom den badutredning vi ska göra.

Den hyresmodell som idag finns för våra badanläggningar gör att stora delar av vår budget skulle behöva användas till våra ökade hyror, för att få en budget i balans. Detta då vi inte inte kan räkna med full kostnadstäckning för just hyrorna. Vi ser att även framöver så kommer det att finnas stora renoveringsbehov av våra simhallar. Dessa renoveringar kommer resultera i fortsatta stora hyreshöjningar.

5.4.9 Buffert

Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska varje nämnd sätta av som lägst 1 % utav sitt kommunbidrag till oförutsedda händelser. Under 2022 har nämnden haft en buffert avsatt motsvarande 2 400 tkr, vilket motsvarar 1 %.

Enligt beslut i nämnden 17 maj används bufferten i sin helhet för att minimera effekterna av den momsavsättning som har gjorts, som en försiktighetsåtgärd, under året med koppling till aktuellt momsärende.

6 Nämndens verksamhet 2

6.1 Bidragsramen

6.2 Resultat

6.2.1 Ekonomiskt sammandrag (Tkr)

Post	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse
Statsbidrag	0	241	0	0	0
Avgifter och övriga intäkter	69	2 990	45	19	-26
Summa intäkter	69	3 231	45	19	-26
Personal	-3 407	-3 229	-3 116	-2 657	459
Lokaler	-692	-924	0	-526	-526
Material och tjänster	-39 573	-43 454	-41 729	-40 406	1 323
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-43 673	-47 607	-44 845	-43 590	1 255
Buffert (endast i budget)	0	0	0	0	0
Nettokostnad	-43 604	-44 376	-44 800	-43 571	1 229
Kommunbidrag		44 150	44 800		
Resultat jämfört med kommunbidrag		-226	0		
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat			0		
Godkända "öronmärkta" projekt			0		
Resultat jämfört med tillgängliga medel			0		
Ackumulerat resultat		0	0		

6.2.2 Resultatanalys

6.3 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse
Administration föreningsenhet	-3 559	-3 795	-3 850	-3 086	764
Föreningsbidrag	-31 029	-32 482	-32 325	-32 456	-131
Bidrag till invandrarföreningar	-2 019	-1 633	-1 800	-1 637	163
Bidrag till social föreningar	-3 377	-3 094	-3 200	-3 389	-189
Bidrag till funktionshinderföreningar	-1 304	-1 275	-1 225	-1 182	43
Bidrag till pensionärsföreningar	-2 317	-2 097	-2 400	-1 821	579
Summa	-43 605	-44 376	-44 800	-43 571	1 229

6.4 Verksamhetsanalys

Föreningslivet i Borås har fått utstå en lång och ihärdig prövning i spåren av pandemin. Under februari lättade dock restriktionerna och föreningarna kunde andas ut och börja planera mer långsiktigt. Nu sätts uthålligheten verkligen på prov och föreningslivet behöver en stor stöttning för att upprätthålla sin verksamhet, inte minst den för barn och ungdomar.

Under året har priset på el ökat kraftigt vilket resulterat i att många föreningar har fått mycket förhöjda elkostnader. Detta kommer att påverka föreningar även framöver eftersom fasta elavtal löper ut och många drar sig säkert för att binda sitt avtal nu när priserna är så pass höga, vilket gör att även de som nu har en låg kostnad p.g.a. sitt bundna avtal troligen kommer att få en betydligt högre i framtiden. Som en följd av de ökade elpriserna beslutade Fritids- och folkhälsonämnden på mötet i december att ge kompensation till de föreningar som har rörligt elavtal och som drabbats av de ökade priserna. Bidraget baserades på elförbrukningen 2021. Bidraget var 75 öre per förbrukad KWh under 2021 med en maximal summa på 75 000kr.

Under året har medarbetarna på förenings- men även de på bokningssidan, jobbat med att själva lära sig och anpassa Smartbook, vårt nya bidrag- och bokningssystem, efter verksamhetens behov. Utbildningar har genomförts för många av de ca 250 föreningar som kan använda sig av systemet. När allt detta är klart är vår övertygelse att det kommer förenkla både föreningarnas och vårt arbete.

Medlemsantalet ligger på ungefär samma nivå som föregående år för nästan alla föreningskategorier, förutom pensionärs- & funktionshinderföreningar, där medlemsantalet minskat. Det som är viktigt att tänka på är att när det gäller 2022 års redovisning av medlemmar, då är det medlemsantal som föreningarna hade 2021 som räknas, alltså när det fortfarande var pandemi. Anledningen till att det är 2021 års medlemmar som nu är med i statistiken är att redovisningen till oss sker i samband med att föreningarna skickar in sina årliga dokument och de kan de inte göra förrän efter avslutat årsmöte, något som för de flesta hålls i mars/april.

Aktiviteter i våra ungdomsföreningar har under året ökat något jämfört med 2021.

Angående redovisningen av *aktivitetsbidrag* så är det aktiviteter under hösten 2021 och våren 2022 som ligger till grund för vilka pengar föreningen får.

Aktiviteter som ligger till grund för *övriga bidrag* härrör från hösten -20 och våren -21.

Detta innebär att föreningarnas bidrag men även verksamhet 2022 starkt påverkats negativt p.g.a. pandemin.

Även 2023 års bidrag kommer att påverkas av pandemin, då den period beräkningen sker utifrån är hösten -21 och våren -22.

Långsiktigt kan föreningarna få svårt att återuppta den verksamheten som bedrevs innan pandemin, vilket drabbar många kategorier av människor.

Ungdomsföreningar

Antalet bidragsberättigade medlemmar (6-20 år) är i stort sett oförändrat jämfört med 2021, då det låg på 18 073 st. Nu redovisas 17 921 st.

Antalet aktiviteter har däremot ökat ganska rejält, från cirka 57 250 till 64 567. Den största ökningen skedde under våren, efter att restriktionerna försvunnit.

Fördelningen mellan pojkar och flickor som deltar i aktiviteterna håller sig på en jämn nivå, där fördelningen mellan könen är samma som förra året, d.v.s. pojkarna står för 59 procent av deltagandet och flickorna för 41 procent. Detta kan delvis bero på att träningstätheten, alltså hur många gånger per vecka en tränar, är högre bland pojkar jämfört med flickor.

Även om pojkarna totalt sett står för de flesta aktiviteterna är det viktigt att känna till att det finns det stora skillnader mellan olika idrotter. När det gäller t.ex. ishockey består deltagarna till klart största delen av pojkar medan det inom konståkningen nästan bara är flickor som deltar. Samma sak gäller bl.a. för motocross jämfört med ridning. För att utjämna skillnader mellan kön och specifika idrotter är ett aktivt normkritiskt arbete inom respektive idrott ett måste. Antalet föreningar som är Säker och tryggs-certifierade ligger på 43 procent, vilket är ungefär samma nivå som tidigare.

Etniska föreningar

Antalet medlemmar har ökat något, från 3 739 till 3 880, medan vi däremot ser en liten minskning när det gäller antal genomförda aktiviteter, från ca 2 000 till 1 929.

Fördelningen mellan män och kvinnor är relativt jämn.

En trend vi ser är att medlemmarna i föreningarna blir allt äldre. Många av de etniska föreningarna har svårt att rekrytera nya medlemmar då inflödet av människor från deras tidigare hemland helt eller delvis har upphört.

Sociala föreningar

Borås Stad ger bidrag till sociala föreningar. Dessa verksamheter ska avlasta och vara ett komplement till insatser som görs inom individ- och familjeomsorgens och/eller socialpsykiatrians ansvarsområden. Här återfinns ett 20-tal föreningar varav ca 40 procent är certifierade som Säkra och trygga.

Föreningarna i denna kategori gör i många fall ett ovärderligt arbete som inte går att ersätta med annan verksamhet.

Bidrag till funktionshinderföreningar

Medlemsantalet fortsätter att sjunka, från drygt 3 600 -20, till ca 3 500 -21 och nu ligger det på ca 3 100. Denna föreningskategori har drabbats hårt av pandemin och dess restriktioner.

När det gäller aktiviteter kan vi glädjande nog se en markant uppgång då föreningarna under våren nästan har nått samma nivå på sin verksamhet som innan pandemin.

Totalt genomfördes 1 216 aktiviteter under 2022 jämfört med ca 2 500 under ett ”normalår”.

Pensionärsföreningar

Medlemsantalet i pensionärsföreningarna låg under perioden 2008-2014 stadigt runt cirka 10 500. Från 2015 och framåt har medlemsantalet sjunkit något varje år och 2022 var tyvärr inget undantag. Knappt 7 700 medlemskap redovisades 2022 mot cirka 8 300 förra året. Detta beror på, enligt vår uppfattning, dels på att dagens yngre pensionärer i lägre grad ansluter sig till en pensionärsorganisation och dels har pandemin drabbat denna grupp hårt.

Väsentliga budgetavvikelser och orsaker

Enheten redovisar ett överskott på cirka 1 200 tkr för 2022. Detta trots att nämnden beviljade en kompensation på ca 1 200 tkr för föreningarnas ökade elkostnader.

Överskottet förklaras av totalt 770 tkr i minskade administrativa samt lönekostnader, vi har bl.a. haft en medarbetare som varit långtidssjukskriven och inte ersatts.

Dessutom lämnade kontona för grund- och lokalbidrag ett överskott på cirka 450 tkr. Detta beror på att de uppgifter som bidragen beräknas utifrån härrör från 2021, alltså när det fortfarande var pandemi och föreningarna hade färre medlemmar samt mindre verksamhet jämfört med ur det brukar se ut.

Nämnden vill redan nu flagga för att även 2023 blir ett år som kommer att präglas av pandemin. Precis som skrivs tidigare i texten beräknas många av bidragen på aktiviteter utförda hösten -21 och våren -22. Dels kommer vi troligtvis behöva ge dispens för vissa föreningar som inte kunnat komma upp i godkänt antal aktiviteter för bl.a. lokalbidrag och dels har inte föreningarna återfått sitt tidigare medlemsantal, något som även det påverkar bidragen.

Vi har även höjt ersättningen för aktiviteter, både på grupp- och individnivå samt lokalbidraget för föreningarna med egenägda lokaler.

Sammantaget gör detta att det är extra svårt att förutspå kostnaderna för året.

7 Konsekvenser av coronaviruset

Verksamhet / Händelse	Uppskattad ekonomisk konsekvens 2022, tkr
Anläggningsenheten - mindre intäkter	-700
Badenheten - mindre intäkter	-1 500
Träffpunkt Simonsland - mindre intäkter café	-250
Träffpunkt Simonsland - Ökade personalkostnader (Ukraina)	-250
Summa	-2 700

8 Särskilda samarbetsuppdrag till nämnder och styrelser

Inför omorganisationen 2017 blev Fritids- och folkhälsonämnden av Kommunfullmäktige, tilldelade samarbetsuppdraget ”Lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser”. Nätverken och ordsråden har blivit en viktig grund för samverkan med civilsamhället och invånarna. Genom dessa forum för dialog har relationer kunnat skapas mellan förvaltningar, myndigheter samt civilsamhället, och nätverken har kommit att bli en kanal mot olika organisationer och invånarna. Under året har vi arbetat vidare med de utvecklingsområden som beslutades av Fritids- och folkhälsonämnden förra året utifrån den utvärdering som genomfördes.

Inom ramen för samarbetsuppdraget ingår Fritids- och folkhälsoförvaltningen tillsammans med Stadsledningskansliet i SKR-nätverket ”Medborgardialog som systematiskt arbetssätt”. Tillsammans med andra förvaltningar har styrdokumentet Riktlinjer för delaktighet och inflytande för medborgare arbetats fram, vilken var ute på remiss under hösten och går upp för beslut i Kommunfullmäktige i januari. Under hösten påbörjades arbetet med att ta fram en vägledning för arbetet med delaktighet, inflytande och medborgardialog. Även här konsulterades medarbetare från flera förvaltningar med erfarenheter av dialoger med medborgare. Förhoppningen är att riktlinjerna och vägledningen ska leda till ett mer systematiskt sätt att arbeta med inflytande, delaktighet och inkludering av medborgarna i Borås.

Under hösten blev tjänstepersonen som samordnar samarbetsuppdraget och en medarbetare på Stadsledningskansliet inbjudna av SKR att föreläsa på en konferens i Grenobles i Frankrike.

Konferensen arrangerades av Internationella observatoriet för deltagardemokrati (IOPD) och konferensens tema var ”Mot en förnyad demokrati för att möta utmaningar inom områdena klimat, hälsa och sociala konflikter”. Vi berättade om Borås Stads arbete med inflytande, delaktighet och inkludering med exempel från Kraftsamling Sjöbo, medskapande dialoger på Norrby och arbetet med ortsråden.

Lokalt inflytande – nätverk och områdesutveckling

I januari och februari var vi med anledning av smittoläget (Covid-pandemin) tvungna att pausa flera aktiviteter inom uppdraget, främst nätverksarbetet till förmån för Fritids- och folkhälsonämndens- och berörda nämnders grunduppdrag. När arbetet kom igång igen fokuserade vi på arbetet med aktivitetsdagarna som i år genomfördes fysiskt för första gången sedan 2019.

Aktivitetsdagarna har genomförts som planerat med många besökare och ett stort engagemang hos såväl samverkande arrangörer och deltagare. Många uttryckte glädje över att äntligen få ses på riktigt igen efter tre års uppehåll. Den scenvagn som tidigare fanns tillgänglig inom kommunen fick ersättas av en inhyrd anläggning, vilket gav ökade kostnader för aktivitetsdagarna 2022. Arbetet med att arbeta fram en långsiktig lösning inför kommande års evenemang pågår. Under hösten genomfördes en utvärdering av aktivitetsdagarna och resultaten används inför planeringen av aktivitetsdagarna 2023. Två saker som lyftes var att vi behöver bli bättre på att inkludera medborgarna och ha ett tydligare syfte för aktivitetsdagarna.

I september invigdes Hultahuset som är en mötesplats för alla åldrar. Byggnationen av Sjöbohuset som skulle ha påbörjats under hösten försenades och kommer igång 2023. Sjöbohuset var ett starkt önskemål från invånarna på Sjöbo i de dialoger som fördes under projektet Kraftsamling Sjöbo.

I de medskapande dialogerna på Norrby har det tagits fram fem teman att arbeta vidare med: arbete, inre miljö, yttre miljö, skola/föräldraskapsstöd och fritid. I oktober hölls ett stormöte med invånare där det togs fram målbilder för respektive tema. Arbetet fortsätter tillsammans med invånarna i arbetsgrupper med olika civilsamhällesorganisationer som ansvariga för respektive tema.

Under hösten påbörjades ett arbete med att koppla de lokala nätverken för barn och unga till Socialt hållbart Borås målområde En god start i livet.

Ortsråd/landsbygdsutveckling

Nytt avtal om samarbete kring landsbygdsutveckling har tecknats inför 2023 med Attraktiva Toarp, Ortsråd Väst Sandaredsbygden och Viskaforsbygdens ortsråd. I Fristadsbygden pågår arbetet med att formerna ortsrådet sedan Framtid Fristad sagt upp avtalet vid årsskiftet. Därför har medel som avsatts för del av tjänst och administration i Fristadbygden inte betalats ut för perioden april till och med december. Nya lokala utvecklingsplaner har arbetats fram för Fristadsbygden och Sandaredsbygden, vilka har beslutats i Fritids- och folkhälsonämnden och kommer att kommuniceras med berörda förvaltningar och nämnder i relevanta sammanhang.

Viskaforsbygdens ortsråd bjöd i juni in till en samrådsarena kring temat bostadsbyggande och tillväxt i Viskaforsbygden. Vid samrådsarenan deltog invånare, kommunalråd, nämndsledamöter och tjänstepersoner från Borås Stad. Ortsråd Väst i Sandaredsbygden planerade en samrådsarena i november. På grund av det politiska läget efter höstens val fick den skjutas upp till våren 2023.

Under 2021 beslutade Kommunfullmäktige om en strategi för landsbygdsutveckling.

Näringslivsenheten fick det samordnande uppdraget och Fritids- och folkhälsoförvaltningen medverkar i styrgruppen utifrån samarbetsuppdraget. Vi har tillsammans med andra förvaltningar arbetat fram ett förslag på handlingsplan utifrån de åtta utvecklingsområden som ses som extra viktiga faktorer i ett långsiktigt arbete med landsbygdsutveckling.

För landsbygdsutveckling tillfördes i budget 2022 en miljon kronor till Fritids- och folkhälsonämnden. Under början av året hade vi dialoger med ortsråden om förutsättningar och ramar för ortsmiljonen. I juni tecknades avtal med ortsråden i Dalsjöforsbygden, Viskaforsbygden och Sandaredsbygden och medlen betalades ut. I Fristadbygden, som sedan april saknar samordnande part, tecknades avtal om ortsmiljonen i oktober. I januari 2023 har vi bjudit in ortsråden för en utvärdering/uppföljning av årets

arbete och med utgångspunkt i dialogen göra eventuella justeringar inför 2023 års arbete.

9 Jämställdhetsperspektivet

Jämställdhetsintegrering är ett sätt att lyfta in jämställdhetsfrågan i det övergripande och dagliga arbetet i verksamheterna. Fritids- och folkhälsonämndens uppdrag utifrån reglementet handlar om att bidra till en mer jämlik hälsa och meningsfull fritid för alla invånare. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar på så vis uppdraget. I förvaltningen finns ett kontinuerligt och långsiktigt arbete med att öka kunskapen och förståelsen för uppdraget utifrån ett invånarperspektiv. I detta arbete ingår att använda, utveckla och pröva verktyg som stödjer ett rättighetsbaserat arbetssätt. De insatser som under året bidragit till en jämställdhetsfrämjande utveckling är;

Välfrädbokslutet: Under året har fokus legat på Välfrädbokslutet vilket synliggör skillnader i hälsa och identifierar områden eller grupper där insatser behövs. I det senaste Välfrädbokslutet lyfts kvinnor fram som en särskilt utsatt grupp i stort. Särskilt utsatta är kvinnor med låg utbildning och ensamstående kvinnor med barn. Det är en viktig kunskap att beakta i samband med förvaltningens prioriteringar. Ett processtöd för användning av Välfrädbokslut i planeringsarbete har tagits fram föregående år. Under årets våren har verktyget använts i förvaltningen för att öka kunskapen om utmaningarna i hälsa och grupper. Välfrädbokslutet har också varit ett underlag i budgetprocessen.

Rättighetsanalys: En utmaning förvaltningen har identifierat när det gäller jämställdhetsintegrering men även arbetet med att säkerställa efterlevnaden av barnkonventionen och arbetet med mänskliga rättigheter i stort är beaktandet av perspektiven i samband med beslutsfattande. Inom staden har ett verktyg för konsekvensanalys inför beslut (Rättighetsanalys) tagits fram som syftar till att säkerställa att alla perspektiven inom mänskliga rättigheter beaktas i samband med beslut. Fritids- och folkhälsonämnden kommer pröva verktyget och utbildningsinsatser kopplat till detta har genomförts med presidiet, förvaltningsledning och handläggare under hösten.

Våldsprevention: Ett systematiskt arbete med våldsprevention pågår i förvaltningen. All personal inom Mötesplatser och Öppen ungdomsverksamhet har genomgått grundutbildning i våldsprevention. Förvaltningens generella utbildning, ungdomsledarutbildningar samt utbildningar för de europeiska volontärerna (ESC) innehåller också våldsprevention. Medarbetare inom andra verksamheter har också tagit del av utbildningen och en samverkan finns också för att erbjuda utbildningen för andra förvaltningar. Verksamheten förser staden och civilsamhället med grundutbildning i våldsprevention genom Borås Stads utbildningsutbud. Exempel på övrigt stadsövergripande arbete är att Stadsledningskansliet, personal- och förhandling, med stöd av utvecklingsledare från verksamheten har jobbat in våldsprevention i SAM-arbetet. Det kunskapsmaterial som togs fram under projektet "En kommun fri från våld" används som basverktyg för att göra verksamheten tillgänglig för en bred målgrupp. Inom hela förvaltningen är målet att verksamheterna ska vara trygga för alla. Samtliga enheter inom öppen ungdomsverksamhet mäter fördelningen av tjejer och killar bland besökarna. Ett långsiktigt och systematiskt arbete med våldsprevention har bidragit till att verksamheten upplevs tryggare och lockar fler tjejer än tidigare. Fördelningen av besökarna är relativt jämn.

10 Verksamhetsmått

10.1 Öppen ungdomsverksamhet- fritidsgårdsverksamhet

10.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Öppethållande timmar per vecka, fritidsgård	289	295	315	295
Öppethållande dagar per vecka	6	6	6	6
Andel besökare som är flickor/kvinnor	36%	38%	50%	39%

10.2 Badenheten

10.2.1 Besökare

10.2.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Antal besökare Stadsparksbadet	101 800	82 599	240 000	170 122
Antal besökare Borås Simarena	117 946	70 370	170 000	129 681
Antal besökare Sandaredsbadet	49 536	42 277	65 000	51 078
Antal besökare Dalsjöbadet	30 214	24 781	38 000	33 213
Antal besökare Alidebergsbadet	32 203	24 673	30 000	29 916

10.3 Föreningsenheten

10.3.1 Ungdomsföreningar

10.3.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Bidragsberättigat medlemskap	21 413	18 073	21 500	17 921
Bidragsberättigat föreningar	166	167	170	158
Antalet aktiviteter	64 773	57 250	65 000	64 576
Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	41%	41%	45%	41%
Andel unika deltagare som är pojkar/män	59%	59%	55%	59%
Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	57%	55%	55%	43%

10.3.2 Etniska föreningar

10.3.2.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Bidragsberättigat medlemskap	4 259	3 739	4 500	3 880
Antalet aktiviteter	2 527	2 000	3 000	1 929
Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	45%	45%	50%	51%
Andel unika deltagare som är pojkar/män	55%	55%	50%	49%
Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	20%	20%	50%	22%

10.3.3 Föreningar vars medlemmar har någon form av funktionsnedsättning

10.3.3.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Bidragsberättigat medlemskap	3 695	3 498	4 000	3 102
Antal aktiviteter	799	400	2 500	1 216
Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	62%	61%	50%	64%
Andel unika deltagare som är pojkar/män	38%	39%	50%	36%
Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	20%	20%	50%	25%

10.3.4 Pensionärsföreningar

10.3.4.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Bidragsberättigade medlemskap	8 887	8 300	9 000	7 658
Andel unika deltagare som är flickor/kvinnor	64%	64%	50%	69%
Andel unika deltagare som är pojkar/män	36%	36%	50%	31%
Andel föreningar som är certifierade som säkra och trygga	9%	10%	50%	12,5%

10.3.5 Överenskommelsen

10.3.5.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Antal anslutna föreningar/organisationer	85	87	90	90
Antal upprättade avtal /IOP	7	8	8	9

10.4 Anläggningsenheten

10.4.1 Lundby Park

10.4.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Antal köpta årskort på Skatehallen	105	86	65	89
Antal föreningsaktiviteter	101	46	70	88

10.5 Mötesplatser

10.5.1 Mötesplatser

10.5.1.1 Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmått	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Årsutfall 2022
Öppethållande timmar per vecka, mötesplatser	190	185	200	185
Öppethållande dagar per vecka	6	6	5	5
Andel besökare som är flickor/kvinnor	47%	52%	50%	52%

11 Investeringar

11.1 Sammanställning investeringsvolym

	Godkänd utgift	Total budget 2022	Utgift 2022	Avvikelse 2022	Omdisp	Prognos
Investeringar årliga anslag		15 250	6 774	8 476		
Investeringar som löper över flera år	28 850	8 881	6 991	1 890	8 478	33 975
Summa	28 850	24 131	13 765	10 366	8 478	33 975

11.2 Investeringar, årliga anslag

Tkr	Budget 2022	Utgift 2022	Avvikelse 2022
1. Utveckling av näridrottsplatser/aktivitetsplatser	3 500	3 825	-325
2. Utveckling av idrottsanläggningar ute och inne	1 500	1 121	379
3. Utveckling av miljöförbättrande åtgärder kring konstgräsplaner samt utbyte av gräs	700	0	700
4. Konstgräsplan Brämhults IK	4 500	75	4 425
5. Evenemangstaden Borås	750	0	750
6. Utveckling av badplatser (utabad)	1 300	738	562
7. Almenäs badplats	1 000	0	1 000
8. Utveckling av spår och leder	2 000	1 015	985
Summa	15 250	6 774	8 476

Omdisponering till 2023 önskas för följande projekt:

3. Miljöförbättrande åtgärder kring konstgräsplaner: 700 tkr

I syfte att förstärka arbetet med konstgräsprojektet på Brämhults IK naturgräsplan. Ett projekt som fördröjats av utökade geologiska undersökningar, dyrare markarbete mot dålig bärighet, samt kostnadsökning för entreprenadarbete och ingående materiell.

4. Konstgräsplan Brämhults IK: 4 425 tkr

Genomförandet av projektet skjuts fram till 2023 på grund av behov att utreda och anpassa konstruktionslösningar efter den kompletterande geologiska undersökningen i vattensjuk mark.

7. Almenäs badplats: 1 000 tkr

Projektet med ny tillgänglighetsanpassad badpir i betong skjuts fram till 2024 på grund av ökade utredningsbehov för tillståndprocesser med Länsstyrelsen och konstruktionslösningar.. Under 2023 genomförs projektering med medel ur årlig investering för badplatser. Prisutvecklingen för

entreprenader och betongarbeten riskerar resultera i att mer medel behövs för projektets genomförande under 2024.

Totalt: 6 125 tkr

1. Utveckling av näridrottsplatser/aktivitetsplatser

Byggnation av det nya tillgänglighetsanpassade utegymmet med ställbara vikter på Kypegården är genomfört. Kransmossens nya stora aktivitetsyta med basketplan, utegym, m fl är tagen i bruk, avslutande moment med sådd av gräsmatta, stenmjösläggning och återvunnet konstgräs på omgivande ytor sker till våren 2023 och då avslutas projektet. Kransmossens tidigare improviserade parkering på gamla grusplanen är nu omgjord till en kvalitetssäkrad asfalterad och linjerad yta, med dagvattensystem.

2. Utveckling av idrottsanläggningar ute och inne

Årets två nya idrottshallar vid Myråsskolan och Fristadhallen är klara och används av skolan på dagtid och av föreningslivet på kvällar och helger, inköp av idrottsutrustning har genomförts enligt krav på basutbud. En robotklippare är utbytt på naturgräsplan. Innebandysarg, m fl idrottsutrustningar har köpts in inom prioritet på planerat underhåll. En ny bowl har byggts i skatehallen, arbetet samfinansierades och utfördes med Borås Skateförening.

3. Utveckling av miljöförbättrande åtgärder kring konstgräsplaner samt utbyte av gräs

Under 2022 genomfördes inga investeringar i miljöförbättrande åtgärder på våra egna planer, visst arbete utfördes i samverkan på Borås Arena av Borås Arena AB. Planerat arbete med att förbättra förutsättningarna på Brämhult IP konstgräs, skjuts fram till 2023 och genomförs i samband med konstgräsbytet på planen närmast Hybergstrondellen och byggnation av nya konstgräsplanen på naturgräsplanen.

4. Konstgräsplan Brämhults IK

Genomförandet av projektet skjuts fram till 2023 på grund av behov att utreda och anpassa konstruktionslösningar efter den kompletterande geologiska undersökningen i vattensjuk mark. Bygglövsansökan för planbelysning med LED påbörjades under 2022 och är pågående in i 2023. Kostnadsökningen på entreprenaden i ljuset av omvärldsläget och konstruktionsanpassningar motsvarar inte budget och vi har behövt stanna upp och analysera läget och prismässigt kvalitetssäkra alla delmoment i projektet.

5. Evenemangstaden Borås

Vi har under året kunnat stötta föreningslivet med medel och förutsättningar till några årligt återkommande evenemang och några unika höjdpunkter för boråsarna och TV tittare; Ridsport Borås Grand Prix, Linnémarschen, Vattendagen, Kretsloppet, Boråsklassikern, orientering Hitta ut och Föreningsgalan är årliga. Vi har även genomfört U21-fotbollsmatch och EM-kval F19 på Borås Arena, SM i Triathlon och SM i backe i rallycross. Största evenemanget var världscupen i sprint- orientering. Årets avslutades med SM i synkroniserad konstakning och singeläkning.

6. Utveckling av badplatser (utepad)

Byttorps badplats har byggts ut och badflotte har köpts in. Alla vägbommar och motsvarande vid baden har byggts om och anpassats till enhetligt hänglås för blåljusfordon. Planerat underhåll har genomförts enligt prioriteringsbehoven avseende skyltar, parkeringar, mm.

7. Almenäs badplats

Projekteringen av en ny tillgänglighetsanpassad badpir på Almenäs har påbörjats. Målet är att anlägga en badpir i betong och trä som alla badar ifrån. Tillståndsprocess med arbete i vattentäkt, konstruktionslösningar, budgetanpassningar efter snabb kostnadsutveckling på typen av entreprenad har resulterat i att projektet skjuts fram och byggnation bedöms starta 2024.

8. Utveckling av spår och leder

Den nya tremilaleden invigdes hösten 2022 och projektering har genomförts för kommande kompletteringar med fler rastplatser, vindskydd, mm. Satsningen på mountainbikeleder/banor i Kransmossen har resulterat i att delmål nåtts tillsammans med Borås Cykelamatörer och under 2023 kommer nya banor kunna tas i bruk under SM tävling. Planerat underhåll och enklare förbättringsåtgärder med skyltning, etc har genomförts på ett flertal platser.

11.3 Investeringar som löper över flera år

Tkr	Godkänd utgift	Total budget 2022	Utgift 2022	Avvik.	Omdisp	Prognos	Status
1. Boda Aktivitetspark	8 850	1 198	0	1 198	1 198	8 850	3
2. Utveckling av Borås Skidstadion	13 000	918	0	918	918	13 000	3
3. Kronängsparken	6 000	5 765	5 528	237	237	9 270	3
4. Inventarier till Mötesplatser	1 000	1 000	1 463	-463	0	1 463	4
Summa	28 850	8 881	6 991	1 890	2 353	32 583	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Projektering

3: Investeringen pågår

4: Klart för ekonomisk slutredovisning

Omdisponering till 2023 önskas för följande projekt:

1. Boda Aktivitetspark: 1 198 tkr

2. Utveckling av skidstadion: 918 tkr

3. Kronängsparken: 237 tkr

Totalt: 2 353 tkr

1. Boda Aktivitetspark

Målet är att samordna projekt runt genomförandet av Bodas framtida allaktivitetshus. Beslut och byggtider är ej klara för den multihallen. Projektsamordning pågår med olika delar som kommer påverkas runt byggnaden och hela området, t ex nya cykel och gångbanor, parkeringsplatser, med mera.

2. Utveckling av Borås Skidstadion

Skidstadion växer hela tiden och mindre investeringar görs för att hålla stadion uppdaterad. Nästa större mål är att få anlägga skidskytte på området. Annan pågående projektplanering är målet att samordna tillgänglighetsfrågor med anslutning till nya gång och cykelvägen som Tekniska förvaltningen planerar bygga längs Hybergsvägen. Det omfattar brofrågor med mera.

3. Kronängsparken

Gemensamma projektet med Tekniska förvaltningen och delvis även med Borås Energi och miljö AB i Kronängsparken. Inom ramen för helheten med parkens omvandling, renovering av byggnader, utökning av verksamhet, etc så är Fritids- och Folkhälsoförvaltningens huvuduppdrag att bygga en ny sju-manna konstgräsplan på en plats närmare Almåsskolan. Rivning har genomförts under året av befintlig konstgräsplan och parkeringsplatser. Arbetet pausades i slutet på året, då beslut om utökad provtagning av eventuella markföroreningar togs i samverkan med Miljöförvaltningen. Saneringsbeslut kan komma att tas under 2023 som i så fall ligger utanför budget.

4. Inventarier till mötesplatser

Huvudsakligen inköp av möbler till Hultahuset som ny verksamhet, samt fåtalet möbler på

Norrbyhuset via Kinnarps. Steema har gjort skyltar/tryck på rumsnamnen på Hässlehuset och Norrbyhuset. Utökning av kameror för övervakning till Norrbyhuset och Hässlehuset.

Protokoll för förvaltningens samverkansgrupp (FSG) Fritids- och folkhälsoförvaltningen

Datum	2023-02-10	
Tid	Kl. 14:45-15:45	
Plats	Digitalt via Teams	
Deltagare	För arbetsgivarpart	Maria Wallengren, förvaltningschef Maria Zetterström Tuvegran, HR-chef Ida Stjerna, verksamhetsutvecklare HR Åsa Skytt Jansson, verksamhetschef Ola Andersson, verksamhetschef
	För arbetstagarorganisationerna	
	Vision	Moa Andersson
	Kommunal	Simon Erlandsson

1. Dagordningen godkänns

Föredragningslistan godkänns.

2. Genomgång av föregående protokoll/minnesanteckningar

Föregående FSG-protokoll läggs till handlingarna.

3. Organisation och personalförändringar

Inget att notera.

4. Verksamhetsfrågor

- a) Information kring nya lokaler för medarbetare inom ”klustersamverkan” FOF och KUF

Arbetsgivaren informerar om att medarbetare inom klustersamverkan kommer att behöva flytta till nya lokaler på grund av att Bäckängsgymnasiet behöver lokalerna för att möta behovet av ett ökat elevantal.

LFF har undersökt möjliga lokaler och har lämnat förslag på Sturegatan 40-42 på våning 4 som alternativ.

En risk- och konsekvens av lokalerna har gjorts ihop med skyddsombud den 6 februari och ska slutföras på APT i klustret den 22 februari efter samtal med LFF om lokalernas beskaffenheter.

Informationen noteras.

5. Ekonomi/Budget

a) Årsredovisning 2022

Arbetsgivaren går igenom årsredovisningen.

Punkten anses samverkad.

6. Arbetsmiljö

Arbetsgivaren informerar om en stöld i förvaltningens lokaler på Sturegatan 38 och hur arbetsgivaren har hanterat ärendet.

Vision önskar en rutin för hanteringen av hur vi ska bemöta externa besökare i våra lokaler.

Arbetsgivare återkommer om rutin för bemötande av externa besökare i våra lokaler.

Informationen noteras.

7. Samverkan

Inget att notera.

8. Nämndens sammanträde

Informationen noteras.

9. Protokoll från Centrala samverkansgruppen CSG

Inget att notera.

10. Facklig information

Vision lyfter frågan om hur arbetsgivaren planerar omhänderta förändringen av lokalerna på Sturegatan 38.

Arbetsgivaren återkommer med vidare hantering på nästa FSG.

11. Övriga frågor

a) Nästa FSG: 2 mars kl. 13:00, Klusterhuset våning 2

Justeras av:

**Maria Wallengren,
förvaltningschef (ordförande)****Maria Zetterström Tuvegran,
HR-chef (sekreterare)**

Underskrift	Underskrift
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Moa Andersson, Vision**Simon Erlandsson, Kommunal**

Underskrift	Underskrift
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Maria Zetterström Tuvegran
Handläggare
033-35 76 37

Datum
2023-02-21

Instans
Fritids- och folkhälsönämnden
Dnr FOFN 2023-00024 2.3.4.1

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022

Fritids- och folkhälsönämndens beslut

Fritids- och folkhälsoförvaltningen godkänner uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022.

Ärendet i sin helhet

Borås stad har en ny rutin för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljningar har skett under december 2022 och januari 2023 vid fritids- och folkhälsoförvaltningens samtliga APT samt FSG.

I förvaltningens uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022 konstateras att det finns i stora delar ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete och att det sker kontinuerliga riskbedömningar i verksamheten. Däremot kan förvaltningen förbättra uppföljningen av åtgärderna kontinuerligt i skyddskommitté. Kartläggning och uppföljning av den digitala IT-miljön behöver utvecklas.

Flera enheter saknar skyddsombud och det finns de chefer och skyddsombud som inte har genomgått någon utbildning i arbetsmiljö.

Förvaltningen har flera enheter och verksamheter som samverkar och har samma fysiska arbetsplats inom och utanför förvaltningen. Uppgiftsfördelningen av arbetsmiljöuppgifter behöver ses över för att bättre samordna och hantera de gemensamma arbetsmiljöriskerna.

Av de tillbudsrapporteringar som rapporteras i förvaltningen är det framförallt hot- och våld samt hög arbetsbelastning som behöver omhändertas. Hög arbetsbelastning rapporteras även i den mätsticka kontinuerligt i förvaltningen. Kunskapen medarbetare hur de ska rapportera tillbud behöver öka för att förbättra kartläggningen av i arbetsmiljön.

Hörselundersökningar och lungundersökningar är framförallt det som beställs från företagshälsovården och är en konsekvens av den arbetsmiljön som är i badverksamheten.

Positivt är att sjukfrånvaron har börjat minska. Dock ser förvaltningen att den psykiska ohälsan i samhället även återspeglas ibland personalen.

Förvaltningen bedömer att nedan aktiviteter behöver genomföras i det systematiska arbetsmiljöarbetet under 2023.

- Se över delegeringen av arbetsmiljöuppgifter - inventera, upprätta skriftlig delegering, sammanställ och informera
- Framtagande av en digital mätsticka för att följa den psykosociala arbetsmiljön närmare
- Samtal med staden om att samordna utbildning kring psykisk ohälsa och arbetsanpassning vid rehabilitering
- Fortsatt arbete med bemanning och organisation
- Utveckla samverkan (skyddskommittén)
- Utbilda förvaltningens skyddsombud
- Utbilda chefer, skyddsombud och arbetsplatsombud i KIA
- Uppföljning av riskbedömningar i samverkanssystemet, till dagordningen
- Fortsatt arbete med hot- och våld
- Använda ny metod för uppföljning av den digitala IT-miljön
- Arbetsmiljöpolicy och andra rutiner arbetsmiljöarbetet i samband med introduktionen

Beslutsunderlag

1. Uppföljning SAM Fritids- och folkhälsoförvaltningen 2022

Samverkan

2023-02-14

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Uppföljning systematiskt arbetsmiljöarbetet

Fritids- och folkhälsoförvaltningen

Maria Zetterström Tuvegran

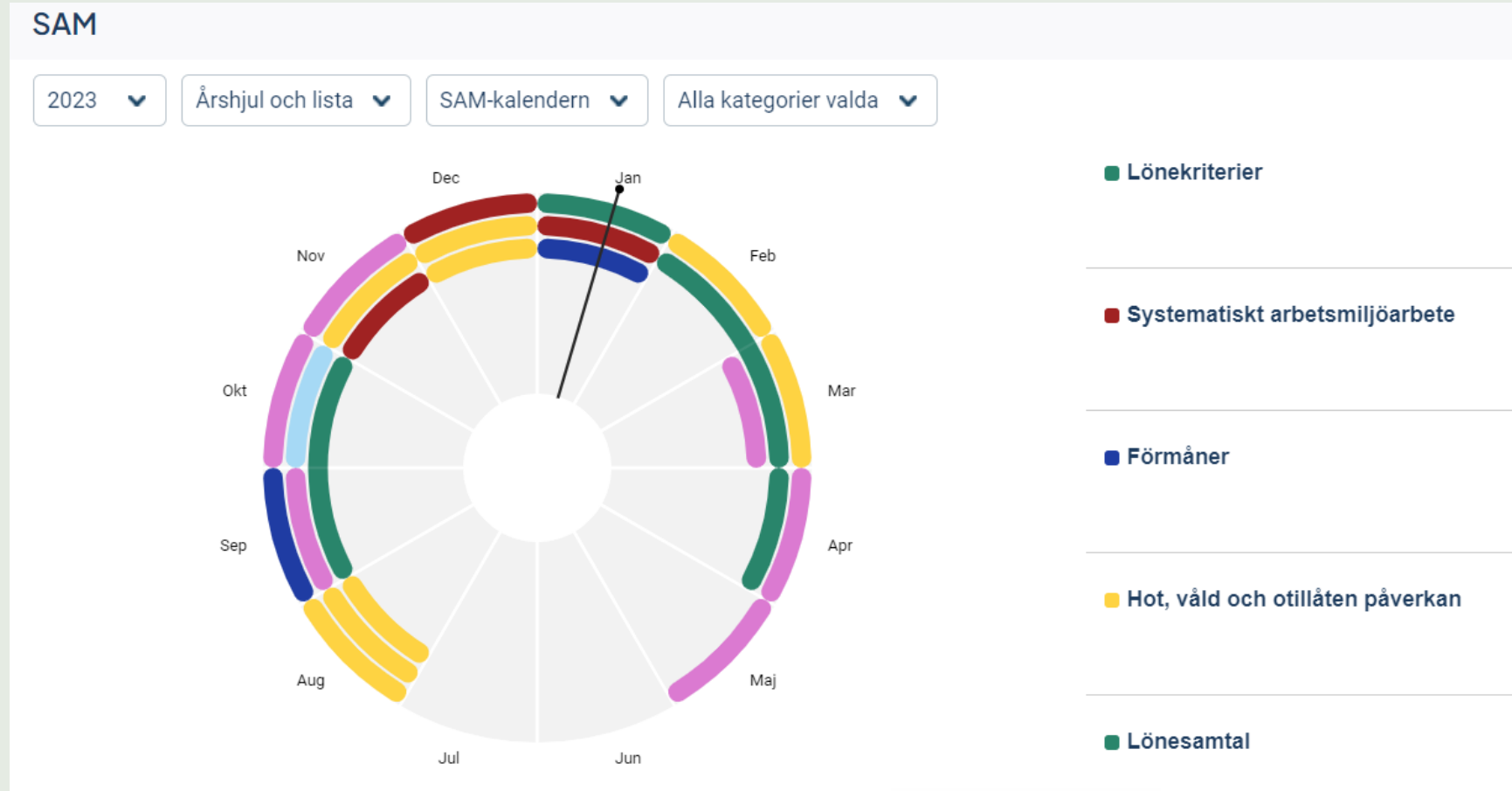
2023-02-10

BORÅS
STAD

Fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete

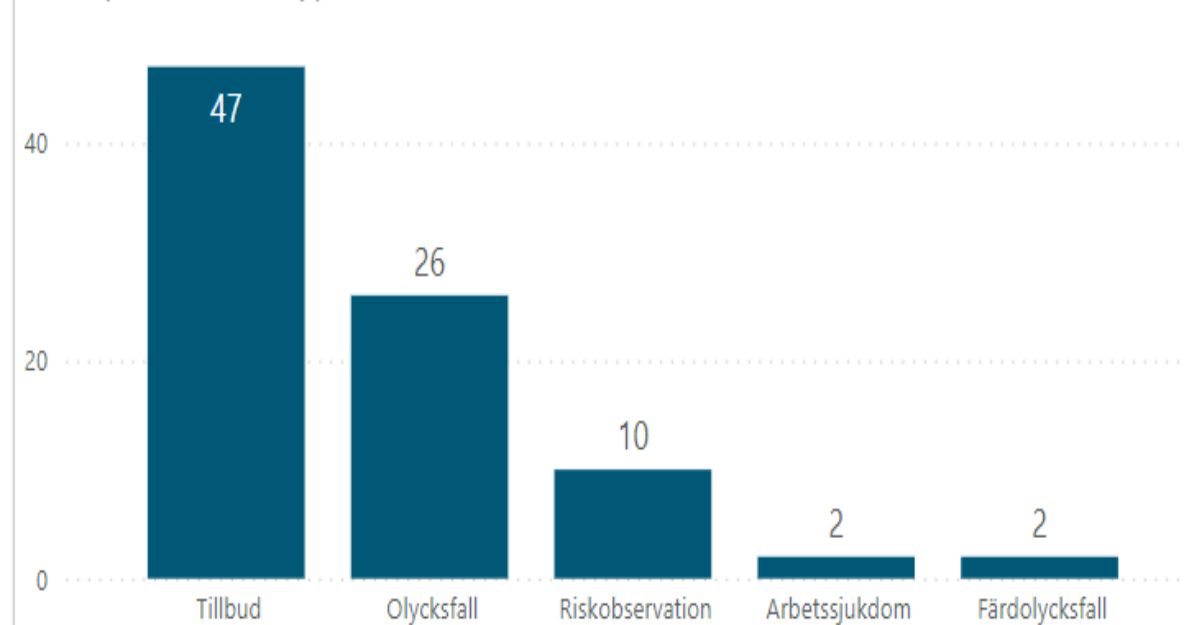
Årlig uppföljning

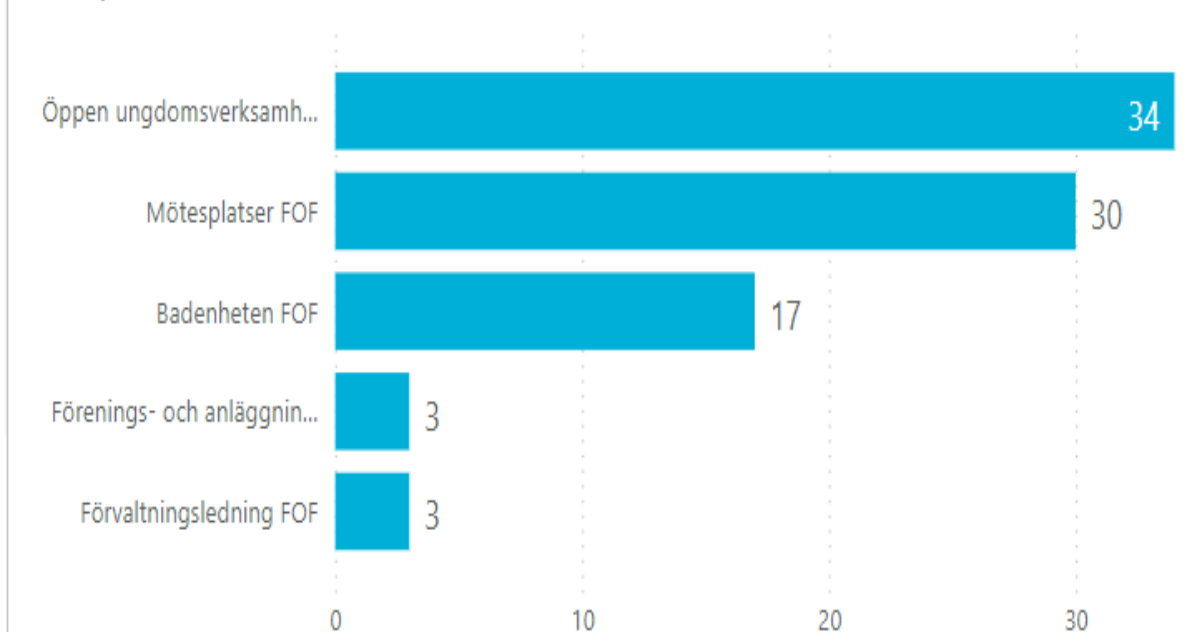
Fördjupning av KIA 2022

- 87 anmälningar i KIA
- 34 Öppen ungdom
- 13 hot och våld
- 10 ohälsosam arbetsbelastning
- 30 Mötesplatser
- 5 ohälsosam arbetsbelastning
- 5 fall/snubbelolycka
- 5 kränkning
- 17 Badenheten
- 4 Kontakt med vasst föremål
- 2 ohälsosam arbetsbelastning

Antal per Händelsetyp

Antal per Händelseenhet

Avonova

Nyttjad summa 2022: 190 596 kr

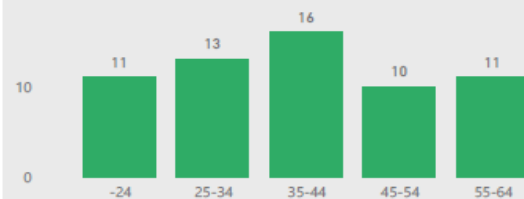
Borås Stad

2021 2022

Antal individer

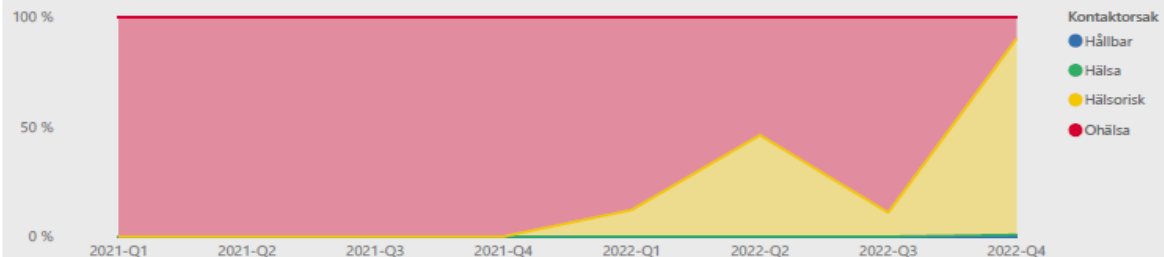
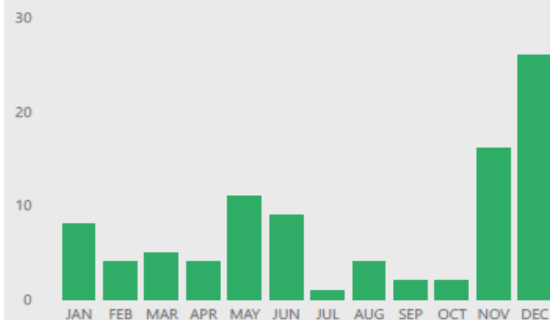
Antal individer per åldersgrupp

39

Medelålder (år)

Antal individer per månad

Fakturerad per kundföretag

Kundföretag	Fakturerat kr
☐ Borås Stad	190,596 kr
☐ Fritids- och folkhälsoförv.	116,668 kr
☐ Kulturförvaltningen	73,928 kr
Total	190,596 kr

Antal individer per tjänst

Tjänst	Antal individer
Förstadagsintyg	12
Hörselundersökning	40
Krishantering-dagtid	1
KS_Samtalsstöd, 3 tillfällen	6
Läkarbesök	1
Samtalsstöd	3
Spirometri	39
Vaccination arbetskostnad	8
Vaccinkostnad	8

BORÅS
STAD

Kränkande särbehandling

- Två utredningar av kränkande särbehandling har genomförts på förvaltningen.
- Resultatet visar på att hen blivit kränkt i båda fallen men att det finns behov av att arbeta med arbetsplatskulturen för att komma till rätta med problematiken.

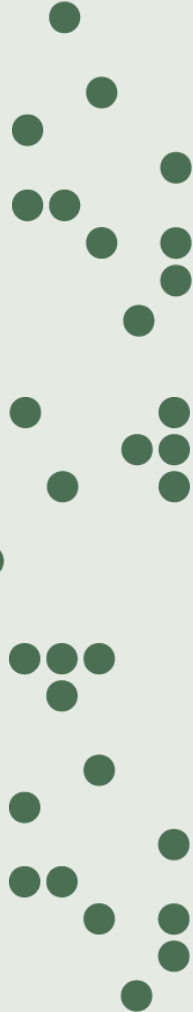
Sammanfattande slutsatser

- Kunskap om arbetsmiljöpolicy saknas
- Flera enheter ser positivt på att få en ökad systematik kring uppföljningsarbetet genom denna nya rutin.
- Riskbedömningar görs systematiskt men förvaltningen kan bli bättre i uppföljningsarbetet kring handlingsplanerna
- Det saknas skyddsombud på arbetsplatsnivå på flera enheter
- De flesta enheter uppger att chefer och skyddsombud har genomgått arbetsmiljöutbildningar.
- Arbetsmiljöarbetet pågår kontinuerligt genom regelbundna APT, medarbetarsamtal, enskilda avstämningar, verksamhetsmöten där arbetsmiljön lyfts in.
- Hot och våld samt stress/arbetsbelastning utgör de flesta orsaker till tillbudsanmälningar (KIA)
- Se över uppgiftsfördelningen av arbetsmiljöuppgifter, framförallt inom verksamheter där vi samverkar på arbetsplatsen och arbetssätt för samordning av gemensamma arbetsmiljöfrågor

Sammanfattande slutsatser

- Många uppger att det finns upplevelse av hög arbetsbelastning på mätstickan och att det i dessa perioder påverkar måendet.
- Tillbudssystem KIA är känt men däremot finns det många som inte känner sig bekväma med hur de använder det.
- FHV används framförallt vid hörselundersökning och Spirometri (lungundersökning)
- Sjukfrånvaron minskar och frisknärvaron ökar
- Ser behov av rutin för uppföljning av IT och digitaliseringen
- Psykisk ohälsa ökar

Arbetsgivarens planerade åtgärder 2023

- Se över delegeringen av arbetsmiljöuppgifter - inventera, upprätta skriftlig delegering, sammanställ och informera
- Framtagande av en digital mätsticka för att följa den psykosociala arbetsmiljön närmare
- Samtal med staden om att samordna utbildning kring psykisk ohälsa och arbetsanpassning vid rehabilitering
- Fortsatt arbete med bemanning och organisation
- Utveckla samverkan (skyddskommittén)
- Utbilda förvaltningens skyddsombud
- Utbilda chefer, skyddsombud och arbetsplatsombud i KIA
- Uppföljning av riskbedömningar i samverkanssystemet, till dagordningen
- Fortsatt arbete med våld- och hot
- Ny rutin för beställning av insatser från FHV för bättre resultat
- Använda ny metod för uppföljning av den digitala IT-miljön
- Arbetsmiljöpolicy och andra rutiner arbetsmiljöarbetet i samband med introduktionen

Tack!

BORÅS
STAD

Sakiba Zekaj
Handläggare
033-35 82 82Datum
2023-02-21Instans
Fritids- och folkhälsönämnden
Dnr FOFN 2021-00110 1.2.3.2

Uppföljning av intern kontrollplan 2022 för Fritids- och folkhälsönämnden

Fritids- och folkhälsönämndens beslut

Fritids- och folkhälsönämnden beslutar att godkänna uppföljningen av den interna kontrollplanen 2022 och översända denna till Kommunstyrelsen och Stadsrevisionen för kännedom.

Ärendet i sin helhet

Fritids och folkhälsönämnden beslutade i augusti 2021 om nämndens interna kontrollplan för 2022. Samtliga punkter i planen är avstämda och redovisas i nämndens uppföljning av intern kontrollplan.

Uppföljningen är gjord i Stratsys, som är ett planerings- och uppföljningsverktyget som Borås Stad använder för bland annat intern kontroll.

Intern kontroll är en del i verksamhetsutveckling och förbättringsarbete. Arbeta med att identifiera risker, genomföra och följa upp kontrollmoment ger en bra grund för att identifiera och arbeta med förbättringar i vardagen på verksamhetsnivå.

Uppföljningen 2022 har genomförts tillsammans med berörda verksamheter vilket gett möjlighet till fördjupning i de områden som tagits upp. Arbetet har till största del kunnat genomföras i enligt plan.

I två kontrollmoment har arbetet genomförts med en avvikelse. Dessa avser;

- uppföljning av utbildning kring dataskyddsfördordning, där förvaltningen i uppföljningen inte har kunnat ta fram tillräcklig statistik kring genomförda utbildningar.
- Arbetet att kvalitetssäkra avtalsprocessen med tillhörande rutiner, dokumentation och organisation. Arbetet har varit högt prioriterat i förvaltningen under året men har försenats då verksamheten har haft personalförändringar och vakanser under året. Bedömningen är att arbetet ska slutföras under 2023. Förvaltningen kommer följa upp detta under året i samband med ordinarie uppföljningsprocess kopplat till budget.

Utifrån uppföljningen har förbättringsområden identifierats både på verksamhetsnivå och förvaltningsövergripande, dessa redogörs och dokumenteras som åtgärder i uppföljningen.

Arbetet med intern kontroll sprider kunskap om nämndens verksamhet, och ökar kännedomen om vilka rutiner och regler som gäller vilket minskar risken att fel som kan ge allvarliga konsekvenser uppstår. I dagsläget är det inte särskilt troligt att fel uppstår som kan ge allvarliga konsekvenser för verksamheten. Inom vissa områden kan dock kontrollen och kunskapen blir än bättre och fortsatta åtgärder är planerade.**Beslutsunderlag**

1. Uppföljning av intern kontrollplan 2022, Fritids- och folkhälsonämnden

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se
2. Stadsrevisionen, SRE.diarium@boras.se

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Uppföljning Intern kontroll 2022

Fritids- och folkhälsonämnden

1 Inledning

I alla organisationer finns det risk att oönskade situationer inträffar. En god intern kontroll handlar om att ha en tydlig organisation för intern kontroll och att organisationen analyserar befintliga risker på ett systematiskt sätt, samt vidtar åtgärder för att minimera dem.

Granskningen ska verifiera att;

- verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv
- den finansiella rapporteringen och informationen om verksamheten är tillförlitlig
- tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera följs

Risکانalysen är viktig för att kartlägga nämndens största riskområden. Varje nämnd ansvarar för sin riskanalys, interna kontroll genomförande och uppföljning av denna.

Borås Stad utgår från COSO- modellen (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), i arbetet med riskanalys och intern kontroll. En riskanalys där sannolikhet och konsekvens bedöms behöver genomföras då inte allt kan kontrolleras årligen. Arbetet med riskanalysen mynnar ut i en intern kontrollplan för nämnden. COSO- modellen bygger på att siffrorna för konsekvens och sannolikhet multipliceras. Om risken bedöms vara hög (9 och högre) bör riskmomentet kontrolleras under kommande år. Väljer man att bortse från detta så ska detta kommenteras. Nämnden kan även välja att i intern kontrollplan ta med risker med låg samlad bedömning.

Intern kontrollplan är en produkt av risk- och väsentlighetsanalysen. I planen anges de konkreta åtgärder som ska vidtas för att motverka, förebygga, minimera eller i vissa fall eliminera identifierade risker. I planen specificeras riskbilden, vad som ska kontrolleras, hur och när kontrollerna ska göras.

Planen delas likt risk- och väsentlighetsanalysen in i fyra områden; ekonomi, styrning och ledning, personal och egen verksamhet.

Efter att ha kartlagt, prioriterat och tagit fram planen för intern kontroll ska granskningen genomföras och möjligheter till förbättring identifieras.

Intern kontroll är en del i arbetet med ständiga förbättringar. Att identifiera risker och aktivt finna förbättringsområden för att förebygga framtida avvikelser och minska riskerna för att fel uppstår gör att vi, så långt det är möjligt, uppnår följande mål som också nämndes inledningsvis;

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m

Nämndens sammanfattade uppföljning görs årligen.

2 Uppföljning Intern kontrollplan

2.1 Styrning och ledning

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
Dokumenthanteringsplan	<p>Risk för felaktig hantering av allmänna handlingar.</p> <p>Risk att dokumenthanteringsplan inte efterlevs när det gäller hantering av allmänna handlingar.</p>	<p>Dokumenthanteringsplan</p> <p>Stickprovskontroller på efterlevnad av dokumenthanteringsplan.</p> <p>Stickprov på 10 olika typer av handlingar inom olika verksamhetsområden.</p> <p>Stickproven syftar till att följa upp om handlingarna hanterats enligt dokumenthanteringsplan.</p>	<p>Nämndsekreterare har gjort 10 stickprov och alla är godkända.</p> <p>Slutsats att dokumenthanteringsplan följs i förvaltningen.</p>	
Avtal	<p>Risk att avtal inte uppfylls enligt intention.</p> <p>Avsaknad av dokumenterade rutiner för framtagning, genomförande och uppföljning av avtal kan leda till att intentionerna i avtalet inte genomförs enligt plan.</p>	<p>Process för framtagning och uppföljning av avtal</p> <p>Kontroll av processen och tillhörande rutiner/dokumentation.</p>	<p>Under 2022 har avdelningen kraftsamlat på inventering och analys av de avtal vi faktureras på, t ex hyror från Lokalförsörjningsförvaltningen och bolag som Borås Arena AB. Vi har på samma sätt arbetat med avtal där vi i praktiken köper en tjänst och då oftast mot föreningslivet, Servicekontoret eller via ramavtalade företag. Utöver det har vi analyserat några uppdrag där vi mer rättvist och ej längre till nackdel för oss, skulle kunna balansera kostnadsfördelning mellan oss och skolorna. Analyserna har lett till en del omförhandlingar och mer är planerat. Vi kommer från januari 2023 även få stöd från en högskolestudent som fokuserar sin terminslånga praktik på just förvaltningens avtal.</p> <p>Arbetet har delvis försenats pga. personalförändringar och perioder under året med vakanser för verksamhetschef för avdelningen, m fl. Själva arbetet med att förbättra checklistor, beskriva processer och ta fram en rutin sker därför under 2023, när högskolearbetet är klart.</p>	<p>Ta fram en rutin med tillhörande mallar, checklistor, verktyg för processen att ta fram avtal med föreningslivet</p>

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
	Risk för att avtal försvinner. Finns behov av rutiner för avtalsskrivning och arkivering. Avtalen ska förvaras på ett sätt som minskar sårbarheten i verksamheten.	Process för framtagning och uppföljning av avtal Kontroll av processen och tillhörande rutiner/dokumentation.	Kraftsamling har skett på fortsatt digitalisering av olika typer av avtal och bidrag via Smarthbook. Arbetet växlas upp under 2023. Ökad delegation av fler medarbetare med ekonomiskt ansvar sker under 2023 och samarbetet förtätas med ekonomifunktionen, med tydligare lägesrapporteringar från verksamhetens sida. Breddat samarbete inom avdelningen gällande processen att ta fram avtal och göra dem kända och tillgängliga för alla berörda.	Samordna arbetet i förvaltningen med framtagande av avtal Öka kunskapen och transparensen i processen

2.2 Personal

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
Arbetsmiljö	Risk för försämrade arbetsmiljö och ökad sjukfrånvaro med anledning av omställning i samband med Covid-19. Coronapandemin har inneburit en stor omställning för medarbetare och verksamhet. Ökad arbetsbelastning, stress och förändringar gör att det finns en risk för ökad ohälsa och därmed försämrade arbetsmiljö och ökad sjukfrånvaro vilket kan ha en negativ påverkan på verksamheten.	Arbetsmiljö och sjukfrånvaro Uppföljning av arbetsmiljön genom medarbetarenkät samt nyckeltal kring sjukfrånvaro.	Förvaltningen har avstämningar med chefer kontinuerligt i förvaltningen där uppföljning kring sjukfrånvaron är en del. Förvaltningen ser fortsatt en hög sjukfrånvaro i delar av våra verksamheter och har prioriterat att arbeta med frågan. Sjukfrånvaron har dock minskat vid jämförelse med 2019 vilket var innan pandemin. Bedömningen är att omställningen efter pandemin inte har haft en negativ effekt på sjukfrånvaron i förvaltningen. I delar av verksamheter är sjukfrånvaro fortsatt hög. Vilket behöver hanteras skyndsamt för att öka kvalitén och arbetsmiljön i verksamheter som är berörda. Den nya rutinen för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet som implementerats i december 2022 bedöms skapa möjligheter att under 2023 få ökade indikatorer på risker i	

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
			arbetsmiljön.	
Lönebildning	Risk för svårigheter att rekrytera personal. Lönebildningen är en viktig del av stadens personal- och kompetensförsörjning. Om vi som arbetsgivare inte är korrekta vid lönesättning kan lönen upplevas som orättvis vilket leder till svårigheter vid rekrytering.	Kunskap kring lönebildning Kontroll av hur många chefer som genomgått utbildning.	Näst intill alla chefer i förvaltningen har genomgått stadens framtagna utbildning i löneöversyn. Utöver det har alla chefer vid chefsträffar fått en fördjupning kopplat till löneutfall 2022. Förvaltningen bedömer att ett fortsatt arbete kring löneöversyn kopplat till verksamhetsplaneringen är viktigt för att öka kunskapen så att lönebildningen kan bidra till ökad kvalitet i verksamheten genom en mer stabil och strategisk kompetensförsörjning.	Systematiskt följa upp löneanalys i samband med budget - och verksamhetsplanering tillsammans med förvaltningens chefer.
Personalärenden	Risk för ej ändamålsenlig bemanning på grund av diskriminering vid rekrytering eller breddad rekrytering. Risk för bemanning som inte överensstämmer med verksamhetens behov utifrån uppdraget på grund av otydlig rekryteringsprocess, breddad rekrytering.	Rutin och checklista för rekrytering Stickprov och genomgång av 3 rekryteringar där syftet är att se om rutinen efterlevts.	Vid flertalet rekryteringar granskar processen från annons till lönesättning. Det finns fortsatt behov av att öka kunskapen i kompetensbaserad rekrytering med fokus på kravprofil och urvalsprocess, särskilt med hänsyn tagen till behovet av förändringar i bemanning, vilket är en konsekvens av möjligheten att rekrytera kompetens. Förslagsvis anordna en utbildning under 2023.	Anordna en utbildning 2023.

2.3 Ekonomi

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
Kundfakturor-avgiftsdebitering	Risk för att avtalade intäkter inte faktureras. Risk för att vi inte får in de intäkter som vi ska få in som en konsekvens av otydliga avtal och underlag för fakturering.	Kundfakturaprocessen Översyn och analys av kundfakturaprocessen.	Avtalsprocessen behöver ses över. Det behövs en tas fram en rutin som säkerställer att avtal som sluts når ekonomienheten för att fakturor ska utgå till rätt part och i rätt tid. Avtalen bör ha en gemensam utformning och det bör finnas en struktur för hur uppräknings sker. Det bör finnas en avtalsansvarig som har koll på alla delar i processen från tecknande (avtalens utformning),	Kvalitetssäkra avtalsprocessen Avtalsprocessen behöver dokumenteras och rutiner bör tas fram för kvalitetssäkring och enhetlighet. Muntliga avtal och överenskommelser bör minska.

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
			diarieföring, fakturering, omförhandling samt utvärdering. Finns ingen risk för att fakturering uteblir om informationen när ekonomienheten och att den är uppdaterad och korrekt utifrån vad man avtalat om. Muntliga överenskommelser bör minska.	
Autogirohantering	Risk för ineffektiv hantering Risk för ineffektiv hantering i handläggningsprocessen pga. att flera parter kräver handläggning innan processen kan slutföras. Bidrar till försämrad service till våra kunder.	Kontroll av handläggningsprocessen olika delar Översyn av processen i sin helhet	Ekonomienheten har kartlagt processen. Processen är ineffektiv med många parter inblandade. Den manuella hanteringen måste minska. Den är tidskrävande och sårbar. Under året har inte autogiroprocessen varit igång. Ansvaret för att processen ska bli smidigare ligger på central nivå och för att komma vidare behövs frågan prioriteras av stadens redovisningsservice.	Fortsatt arbete med att utveckla processen tillsammans med redovisningsservice Se över möjligheterna med att få in autogirohanteringen i verksamhetssystem alternativt andra former av betalningsmöjligheter genom verksamhetssystemet Entry (exv. kortbetalning).
	Uteblivna intäkter pga. lång handläggningstid Flera parter kräver handläggning innan ett autogiro kan slutföras. Tillgång till tjänsten beviljas i samband med att processen startar. Lång handläggningstid innebär att intäkter går förlorade.	Betalningsmöjligheter kopplat till uppstartstillfället Översyn av möjligheterna till direktbetalning under handläggningstidens gång.	Under 2022 har autogiroprocessen inom badenheten inte varit igång. Frågan om direktbetalning i någon form vid tecknande av månadsvis betalning genom avtal kommer vara en prioriterad fråga vid en uppstart liksom bindningstid.	
Arkivering	Risk för att ekonomiska handlingar inte arkiveras redovisningsmässigt korrekt Räkenskapsmaterial ska sparas i ordnat skick och på ett överskådligt sätt i 10 år.	Kontroll av arbetssätt och rutiner kopplat till arkivering av kassaredovisningar/rapporter Översyn av rutiner för sammanställning och arkivering på minst två enheter där administration inte utförs av ekonomienheten.	Genomgång av rutiner har skett genom verksamhetsbesök på fyra enheter som har caféförsäljning. Det kan konstateras att arkiveringen behöver bli bättre för att säkerställa att de ekonomiska handlingarna bevaras på ett ordnat och arkivbeständigt sätt i 10 år (enligt lag). Information och rutiner för kassaredovisning har tagits fram av ekonomienheten och delgetts ansvariga på respektive enhet. Det bör dock, ute	

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
			på enheten, säkerställas att informationen når fram vid byte av personal, vid flytt eller vid annan större förändring. Ytterst ansvarig för att säkerställa att ekonomiska handlingar arkiveras på ett redovisningsmässigt korrekt sätt är ansvarig chef på den enhet som handhar ekonomiska transaktioner. Detta ansvar behöver förtydligas.	
	Risk att centralt fördelade kostnader urholkar verksamhetens medel			

2.4 Egen verksamhet

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
Säkerhet och trygghet	<p>Risk för otrygga miljöer vid friluftsområden och badplatser på grund av ökade besök.</p> <p>Risk för otrygga miljöer med fler besökare som inte visar hänsyn/skräpar ner.</p>	<p>Underhåll och skötsel</p> <p>Uppföljning av resurser och rutiner för underhåll i förhållande till besök.</p>	<p>Risk för otrygga miljöer på grund av ökade besök, kan av samma anledning bli mer trygga för just den ökade mängden i rörelse.</p> <p>Arbetet med trygga miljöer på våra idrotts och friluftsanläggningar sker strukturerat och följer planen. Riskmiljöer identifieras löpande via formella delar som trygghetsvandringar, via synpunkter och felanmälan, men även informellt via olika typer av kontakter med civilsamhället.</p> <p>Prioritet av av trygghetsskapande åtgärder är där det är störst flöden av människor och åtgärder är t ex slyröjningar, ordna belysning, få till nya aktiviteter som hundrastgårdar, mm. I år har satsning skett på Kransmossen. En annan del som identifierats sedan tidigare, men aktualiserats mer under</p>	

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
			pandemins tryck på naturbadplatserna är parkeringsproblematiken. Den är sig konfliktskapande bilister emellan och kan dessutom begränsa blåljusutryckningar som inte når ända fram. Tillbud har skett under året som har analyserats med räddningstjänsten, m fl. Målet under 2023 är utöka parkeringsplatserna på Sjömarkenbadet.	
	<p>Risk för begränsad framkomlighet för räddningstjänst på grund av bristande skötsel av bommar vid badplatser.</p> <p>Risk för begränsad framkomlighet för räddningstjänst på grund av bristande skötsel av bommar vid badplatser. Otydliga anvisningar för parkering bidrar också till problematiken. Kan leda till att räddningstjänst eller ambulans inte kan ta sig fram vilket kan innebära fara för liv.</p>	<p>Säkerhetsrutiner och förhållningssätt</p> <p>Kontroll av säkerhetsrutiner och anvisningar till allmänhet på badplatser och friluftsanläggningar.</p>	<p>Vägbommar riskerar begränsa blåljusmyndigheter i flera av Borås Stads anläggningar, för oss berör det bommar till fastigheter, badplatser och spår/leder.</p> <p>Generellt inom Borås Stad och för oss består vägbommarnas låssystemen i tre låsalternativ; hänglås med "räddningstjänst nyckel" som alla blåljusfordon har nyckel till, eller trekantsnyckellås eller liknande som är standardiserat av leverantörer liksom hur fastigheters proppskåp är, samt bommar som bilar kan forcera.</p> <p>Vi valde att standardisera samtliga vägbomslås och stolplås till badplatser med hänglås och räddningstjänst nyckel. Arbetet slutfördes under hösten efter visst fördröjningsarbete med konstruktionslösningar från leverantör.</p> <p>Annan risk är främst felparkerade fordon, vi analyserar löpande förbättringsmöjligheter med skyltar, etc.</p> <p>Tillsyn av badplatser sker på flera olika sätt, ett är att just räddningstjänsten säkerhetsdyker, följt av andra anlitade dykare under säsongen.</p> <p>Skötselpersonal utför tillsyn upp till dagligen under högsäsong.</p>	
Dataskyddsförordning/GDPR	Risk för att personuppgifter hanteras på ett felaktigt sätt.	Följa upp antalet medarbetare som genomfört egenutbildningen om dataskyddsförordningen,	En uppföljning genom dialog i förvaltningen har gjorts under året har vi inte lyckats få fram statistik i den	Öka kunskapen om dataskyddsförordningen/GDPR inom förvaltningen

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
	Dataskyddsförordningen (även kallad GDPR) reglerar hur personuppgifter får hanteras. Risk finns för att personuppgifter hanteras på ett sätt som inte följer dataskyddsförordningen	GDPR Ta fram statistik.	utsträckning att vi kan göra en analys över exakta antalet genomförda egenutbildningar. Medarbetarna har olika förutsättningar att kunna ta del av utbildningen genom sina olika uppdrag och roller. Vi kommer fortsatt arbeta med frågan där utgångspunkten är att skapa förutsättningar för alla att få bättre kunskaper om dataskyddsförordningen, GDPR.	En plan kommer att tas fram för att på olika sätt stärka kunskapen om förordningen. Arbetet kommer att vara en del av det löpande arbetet på verksamhetsnivå. Information om dataskyddsförordningen i samband med introduktion Informera om GDPR i samband med introduktion samt informera om tillgängliga utbildningsinsatser.
		Kontroll av rutinen för dokumentation av personuppgiftsbehandlingar i DraftIT Verksamhetsbesök och dialog med fokus på två utvalda verksamhetsområden.	En översyn behöver göras och kunskapen inom området bör öka. Vi står inför en systemförändring där alla personuppgiftsbehandlingar ska flyttas till Stratsys. I samband med att denna modul är färdigställd så kommer befintliga personuppgiftsbehandlingar gås igenom för att antingen uppdateras och flyttas till Stratsys eller tas bort. I samband med detta kommer även information skickas ut. I första hand kommer representanter i förvaltningens digitaliseringsgrupp informeras.	
		Att personuppgifter förvaras på ett säkert sätt så att de enbart finns tillgängliga för dem som behöver uppgifterna. Kontroll av hanteringen av personuppgifter inom verksamheter där tjänster sedan ska faktureras. Två badanläggningar med koppling till autogiro och enskilda badavgifter.	På de två badanläggningar som varit berörda så är bedömningen att personuppgifterna hanteras på bra sätt. Pärmarna är inlåsta och endast tillgängliga för de som är i behov av dem. När en badgäst, vars kostnad ska faktureras, ska "skriva upp" sin närvaro så görs detta av personalen. En vidare översyn behöver dock göras gällande gallring av de personuppgifter som sparas i pärmar. Bevarande av personuppgiften ska hanteras utifrån dokumenthanteringsplanen och kan variera. Ett underlag för fakturering som innehåller personuppgifter kan exempelvis gallras på en	Gallring av underlag för fakturering som innehåller personuppgifter En översyn behöver göras gällande gallring av underlag för fakturering som innehåller personuppgifter. Bör inte bevaras på en badanläggning längre än nödvändigt. Rutin för gallring bör vara årligen återkommande.

Verksamhet / Process	Riskbild	Kontrollmoment och kontrollmetod	Analys 2022	Åtgärd
			badanläggning tidigare än för ekonomienheten.	
		<p>Kontroll av rutinen för tecknade av biträdesavtal</p> <p>Kontroll och dokumentation av system som används och som innehåller data som är tillgängliga för annan part exv. underleverantör.</p>	<p>Finns rutiner för tecknade av biträdesavtal och mallar att tillgå. Biträdesavtal diarieförs och dokumenteras i rapporten som avser "Förvaltning av IT" där systemdokumentation samordnas. I samband med tecknande av biträdesavtal kan man hamna i olika dilemman exv. att det finns risk för att information sprids till tredjeland. Då tvingas man ta ställning till val av leverantör och i vissa fall finns det inte så många att välja på. Vid osäkerhet kontaktas Borås Stads informationssäkerhetsansvarig för att få vidare vägledning i det dilemma som eventuellt har uppstått.</p>	

3 Uppföljning direkta åtgärder

Riskbild	Direkt åtgärd	Status	Kommentar 2021
<p>Risk att ramavtal inte följs Risk att ramavtal tillämpas felaktigt och att leverantör som ej är upphandlad korrekt används för inköp i verksamheten. Borås Stad kan riskera att stämmas för avtalsbrott om ramavtalets delar ej uppfylls korrekt.</p> <p>Riskbedömning 2022 4</p>	<p>Information och utbildning kring gällande regler som finns.</p>	<p>✓ Avslutad</p>	
<p>Risk för att delegationsordningen inte är ändamålsenlig Risk för att delegationsordningen inte är ändamålsenlig På grund av otillräckligt samtal och granskning av delegationsordningen i förvaltningen.</p>	<p>En information och genomgång av delegationsordningen görs under året. Delegationsordningen tas upp för genomgång och granskning utifrån ändamålsenlighet i förvaltningsledningen.</p>	<p>✓ Avslutad</p>	

Riskbild	Direkt åtgärd	Status	Kommentar 2021
<p>Kan leda till att vi inte går i takt med andra förvaltningars delegation och att byråkratin internt ökar vilket inte stärker tillitsresans intentioner.</p> <p>Riskbedömning 2022 4</p>			

Malin Andersson
Handläggare
033-35 73 61

Ut i skogen ska vi gå, ett utredningsuppdrag till Fritids- och folkhälsoförvaltningen

Fritids- och folkhälsönämndens beslut

Fritids- och folkhälsönämnden har tagit del av och godkänner utredningen samt ger förvaltningen i uppdrag att arbeta vidare enligt förslag.

Ärendet i sin helhet

År 2020 initierades i Fritids- och folkhälsönämnden ett utredningsuppdrag ”Ut i skogen ska vi gå” till Fritids- och folkhälsoförvaltningen. Uppdraget tog sin utgångspunkt i en motion från Christer Lundberg (S) där han beskrev hur förvaltningen borde arbeta för att introducera nyanlända i friluftslivet och samtidigt förbättra kunskap om regler och rätt beteende i skogen. Frågor som ställdes var: Hur når vi ut med kunskap om exempelvis Allemansrätten? Hur samverkar vi bäst med civilsamhälle? Hur når vi vår målgrupp? Hur löser vi logistiken? Resurser? Se motion, bilaga 1.

Uppdraget förpackades ned till att utreda hur vi med gemensamma krafter i förvaltningen, och tillsammans med andra (förvaltningar, idéburna organisationer) kan:

- Öka förståelse om Allemansrätten och skog och natur.
- ”Tillgängliggöra” skogen och friluftslivet för fler grupper

Med utgångspunkt från Fritids- och folkhälsönämndens/förvaltningens övergripande uppdrag kring ”meningsfull och jämlik fritid” samt uppdragets inriktning gjordes en översyn av de nationella mål och kunskap som finns på området vilket sammanfattats i slutet av denna utredning. Mål och fakta från kunskapen har legat tillgrund för de förslag till aktiviteter som föreslås.

Borås Stad har också en ”Strategi för friluftsliv” som utredningen också har tagit sin utgångspunkt i.

Kunskapssammanställningen visar på att kommunen kan göra många saker för att tillgängliggöra skogen för invånarna samtidigt som det behöver vara i harmoni med skogen.

Utifrån utredningens uppdrag, nämndens ansvarsområde i stort, kunskapsunderlaget och vad som redan görs idag på området har förslaget på hur förvaltningen kan arbeta med fråga beskrivits under rubrikerna nedan.

- Det finns tillgänglig vardagsnära och attraktiv natur för alla
- Invånare hittar till naturen, är i naturen och gör rätt i naturen
- Det finns naturaktiviteter som främjar social gemenskap

Beslutsunderlag

1. Ut i skogen ska vi gå – Utredning om hur vi kan öka förståelsen om allemansrätten och göra skog och friluftsliv tillgänglig för fler grupper.
2. Motion från Christer Lundberg (S)

Beslutet expedieras till

1. Christer Lundberg, christer.oe.lundberg@gmail.com

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Ut i skogen ska vi gå

Utredning om hur vi kan öka förståelse om allemansrätten och göra skog och friluftsliv tillgängliga för fler grupper.

Innehåll

Ut i skogen ska vi gå	1
Innehåll	2
1 Uppdrag	4
2 Metod	5
3 Nulägesbeskrivning, analys och förslag	6
3.1 Det finns tillgänglig vardagsnära och attraktiv natur för alla.....	7
3.1.1 Nulägesanalys	7
3.1.2 Förslag på konkreta aktiviteter	11
3.2 Invånare hittar till naturen, är i naturen och gör rätt i naturen Analys och tolkning	12
3.2.1 Nulägesanalys	12
3.2.2 Förslag på konkreta aktiviteter	15
3.3 Det finns naturaktiviteter som främjar social gemenskap.....	16
3.3.1 Nulägesanalys	16
3.3.2 Förslag på konkreta aktiviteter	17
4 Kunskapssammanställning	19
4.1 Definition av friluftsliv	19
4.2 Friluftslivets mål och värden	19
4.2.1 Tillgänglig natur för alla	20
4.2.2 Starkt engagemang och samverkan.....	20
4.2.3 Allemansrätten.....	20
4.2.4 Tillgång till natur för friluftsliv	20
4.2.5 Attraktiv tätortsnära natur	20
4.2.6 Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling	20
4.2.7 Skyddade områden som resurs för friluftslivet	21
4.2.8 Ett rikt friluftsliv i skolan	21
4.2.9 Friluftsliv för god folkhälsa	21
4.2.10 God kunskap om friluftslivet	21
4.3 De globala mål som kan kopplas till friluftslivet	22
4.3.1 Mål 3: God hälsa och välbefinnande	22
4.3.2 Mål 4: God utbildning för alla.....	22
4.3.3 Mål 10: Minskad ojämlikhet	22
4.3.4 Mål 11: Hållbara städer och samhällen	22
4.3.5 Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap	23
4.4 Befolkningens friluftsvanor	24
4.4.1 Skillnader mellan grupper.....	25
4.4.2 Vad finns det för hinder för att människor ska vara friluftaktiva?.....	25
4.4.3 Kunskap om Allemansrätten.....	26
4.5 Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan	26

4.5.1 Hälsan behöver bli mer jämlik	26
4.5.2 Alla behöver närhet till natur	27
4.5.3 Vardagsskogen behöver vara attraktiv	27
4.5.4 Barn behöver kontakt med naturen	28
4.5.5 Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap	29
5 Referenslista	30

1 Uppdrag

År 2020 initierades nämnden ett utredningsuppdrag ”Ut i skogen ska vi gå” till Fritids- och folkhälsoförvaltningen. Uppdraget tog sin utgångspunkt i en motion från Christer Lundberg där han beskrev hur förvaltningen borde arbeta för att introducera nyanlända i friluftslivet och samtidigt förbättra kunskap om regler och rätt beteende i skogen. Frågor som ställdes var: Hur når vi ut med kunskap om exempelvis Allemansrätten? Hur samverkar vi bäst med civilsamhälle? Hur når vi vår målgrupp? Hur löser vi logistiken? Resurser? (Se bifogad motion)

Med utgångspunkt från motionen tillsattes en arbetsgrupp med medlemmar från Kvalité och utvecklingsenheten, Förenings- och anläggningsenheten.

Uppdraget förpackades ned till att utreda hur vi med gemensamma krafter i förvaltningen och tillsammans med andra (förvaltningar, idéburna organisationer) kan:

- Öka förståelse om allemansrätten och skog och natur.
- Tillgängliggöra skogen och friluftslivet för fler grupper

2 Metod

Med utgångspunkt från Fritids- och folkhälsonämndens/förvaltningens övergripande uppdrag kring ”meningsfull och jämlik fritid” samt uppdragets inriktning gjordes en översyn av de nationella mål och kunskap som finns på området. Det visade sig finnas väldigt mycket och i slutet av denna utredning finns en kunskapssammanställning av dessa mål och annan fakta som legat till grund för de förslag som utredningen redovisat.

Borås Stad har också en ”Strategi för friluftsliv” som utredningen också har tagit sin utgångspunkt i.

För att ta oss an utredningen med rätt kunskapsgrund ställde vi oss frågor som:

Vad innebär att ”tillgängliggöra” skogen och hur kan man göra det?

Vilka grupper är mindre i skogen än andra eller utövar friluftsliv?

Hur är kunskapen om Allemansrätten i olika grupper?

Vilken typ av insatser kan ge effekt, generella eller riktade till olika grupper?

Därefter har vi undersökt om våra verksamheter redan idag bidrar till att tillgängliggöra skogen för fler och att öka förståelsen för allemansrätten och i så fall hur.

Vi har också pratat med andra förvaltningar såsom Miljöförvaltningen, Tekniska förvaltningen och Sociala omsorgsförvaltningen för att om det finns gemensamma uppdrag/intressen där vi kan samarbeta i syftet kunna öka förståelse om allemansrätten och att tillgängliggöra skogen för fler grupper.

Slutligen har vi utifrån faktabakgrunden och lägesbilden beskrivit förslag på hur förvaltningen kan arbeta med området. Inom detta område kan vi så klart göra både mer och mindre än det som är föreslaget. I slutändan är det en fråga om hur mycket resurser nämnden vill att vi lägger på detta i förhållande till annat. Då vi vet att prognosen är att det offentliga kommer ha ännu mer begränsade resurser framöver så har vi i arbetsgruppen försökt hitta möjligheterna för att utöka arbetet genom att koppla ihop med annat med avsikten att de skulle kunna möjliggöras med i första hand befintliga resurser.

Arbetsgruppen

Malin Andersson, Kvalité och utveckling – Processledare för denna utredning

Alexandra Niklasson, Kvalité och utveckling

Gabriel Bengtsson, Förening och anläggningsenheten

Anna Karlsson, Förening och anläggningsenheten

Tony Kampf och områdesledningen Mötesplatser och öppen ungdomsverksamhet

3 Nulägesbeskrivning, analys och förslag

Nedanstående kunskapsunderlag visar på att kommunen kan göra många saker för att tillgängliggöra skogen och friluftslivet för invånarna samtidigt som det behöver göras i harmoni med skogen.

Utifrån utredningens uppdrag, nämndens ansvarsområde i stort och kunskapsunderlaget har förslaget på hur förvaltningen kan arbeta med frågan förpackats utifrån tre perspektiv.

- Det finns tillgänglig vardagsnära och attraktiv natur för alla.
- Invånare hittar till naturen, är i naturen och gör rätt i naturen.
- Det finns naturaktiviteter som främjar social gemenskap.

Kunskapssammanställningen visar på att orsakerna till att olika grupper som inte är i skogen eller utövar friluftaktiviteter är olika. Sammanställningen pekar på att det i första hand är generella insatser som behövs för att tillgängliggöra skogen för fler utifrån den kunskap vi har idag om olika behov. Generella insatser är i regel också mindre kostsamma än riktade. För att öka kunskapen om allemansrätten krävs dock både generella och riktade insatser mot vissa olika målgrupper. Här har inte minst skolan en viktig roll som har uppdraget att lära barn och unga om allemansrätten.

3.1 Det finns tillgänglig vardagsnära och attraktiv natur för alla

Det finns tillgänglig vardagsnära och attraktiv natur för alla handlar om att vi behöver säkerställa att det rent fysiskt finns naturområden som människor kan ta sig till och att man har möjligheten att ta sig dit och utöva friluftaktiviteter.

Vidare beskrivs det i kunskapssammanställningen att personer med låg utbildningsnivå är mindre friluftaktiva samt äldre kvinnor, personer som har funktionsnedsättning och personer som är födda utanför Europa är mindre ofta i naturen.

Tillgång till lämpliga platser lyfts som ett hinder för att komma ut i skogen av kvinnor och av personer som är födda utanför Europa.

Kunskapsunderlaget visar på att ett sätt att tillgängliggöra skogen för fler är att se till att det finns stadsnära skog och friluftsmöjligheter i anslutning till områden där utbildningsnivån är lägre eller där det finns många som är födda utanför Europa.

Hinder för friluftsliv som personer med funktionsnedsättningar lyfter är att det är för fysiskt krävande, att det är svårt att ta sig till områden och att man känner sig otrygg. Ett sätt att tillgängliggöra skog och friluftsliv för dem kan också vara att det finns skog i närområdet till där man bor och att det finns delar som är tillgänglighetsanpassade.

Ett annat hinder som personer som är födda utanför europauppgår är att de saknade utrustning och att det är för kostsamt att utöva friluftaktiviteter. Ett hinder som skulle kunna tas bort genom att det finns möjlighet att låna friluftsutrustning.

Ett sätt att uppnå vardagsnära och attraktiv natur är att underhålla och bevara det som finns. Exempelvis att sköta både vardagsnära natur, men också spår och leder så det går att tas sig fram och att man kan följa märkningar och därmed vara trygg.

Genom att tydligt skylta från olika urbana områdens centrum till närliggande skog samt ha tydliga entréer skapas också förutsättningar för att fler ska hitta dit.

3.1.1 Nulägesanalys

Tillgång och närhet till skogen och friluftsliv

Borås är en stad som är helt omgärdad av skog, och flera gröna kilar går också in i de centrala delarna av Borås. Borås Stad är också en mycket stor skogsägare, en av de största i Sverige, vilket gör att kommunen själv kan styra hur den nära skogen och naturen tillgängliggörs för boråsarna. De allra flesta centrala stadsdelarna i Borås har nära tillgång till skog och natur. Ett undantag som dock måste nämnas är Norrby, som är helt avgränsat från skog och natur på grund av stora vägar, järnvägar och industriområden. Enligt befintlig plan för spår och leder ska dock en kulturled uppföras på Norrby som i och med denna får en

kortare vandringsled i området, som också kan locka besökare från andra delar av Borås.

De flesta nära skogar sköts på ett sätt så att de ska upplevas som mer besöksvärda, till exempel avverkas den tätortsnära skogen vid en högre ålder än den produktionsskog som Borås Stad äger. Dock kan några av dessa tätortsnära skogar och naturområden behöva bättre entréer och uppmärkta leder för att allmänheten enkelt ska hitta och våga sig in i skogen. Hulta är ett exempel på ett bostadsområde som behöver en bättre entré till och någon uppmärkt vandringsled i den mycket närbelägna Hultabergsskogen/Ollonstupet.

Borås Stad har under de senaste åren uppfört en stor mängd uppmärkta vandringsleder för att underlätta för allmänheten att ta sig ut i skogen. I dagsläget finns drygt 150 uppmärkta vandringsleder, motionsspår, elljusspår och mountainbikeleder inom Borås Stads gränser. Lederna är från allt mellan 1 km och upp till 30 kilometer, och det finns både mycket lätta och lättillgängliga spår samt betydligt svårare och äventyrligare leder. I dagsläget drivs och ägs ca 63 % av dessa av 32 olika föreningar i Borås. Här återfinns både idrottsföreningar, hembygdsföreningar och olika former av samhällsföreningar och byalag. Föreningslivet i Borås gör alltså en mycket stor insats för att möjliggöra friluftslivet i Borås i stort.

Bland alla dessa uppmärkta leder finns också några kulturleder. Borås har en rik och bred historia och kulturhistoria, och med dessa leder kan vi också nå ytterligare en målgrupp av besökare.

Genom satsningar de senaste åren har fler områden såsom Hässleholmen, Sjöbo (Trollstigen), Byttorp, Hestra, Kristineberg, Svedje och Hedvigsborg, som tidigare saknat vandringsleder och ordnat friluftsliv fått vandringsleder ”precis bakom knuten”.

År 2019 byggde bland annat förvaltningen upp barnvandringsleden Trollstigen på Sjöbo. Detta blev den första friluftsanläggningen i Borås med fokus på barn. Efter detta har även Rävstigen på Rya åsar och Kråkstigen i Kråkered byggts upp. Mer kraft kan dock fortsättningsvis läggas på att skapa fler friluftsanläggningar eller ”rum/platser” för barn på våra befintliga friluftsanläggningar.

Vid tillräcklig snömängd kör utöver Borås Stad själva, 13 olika föreningar upp sammanlagt ca 45 olika skidspår, med spårlängder från allt från 400 meter till 15 kilometer. Flera av skidspårsområdena ligger högt belägna och behåller snön under långa perioder, vilket också gör att skidåkare från många andra kommuner besöker Borås i jakten på fina skidspår.

Förutom att vara en stad med mycket skog, så är Borås också en stad med mycket vatten. Över 1000 vattenytor finns inom Borås stads gränser. Vid 24 av dessa vattenytor finns kommunala badplatser, och vid ytterligare några finns också föreningsdrivna badplatser. Badplatserna ligger med en ganska bra spridning.

Badplatserna är stora mötesplatser och når många olika grupper av besökare. Badplatserna är därför också mycket lämpliga platser för att nå och informera allmänheten.

Tack vare de många sjöarna finns också ett oändligt antal fiskesjöar och skridskosjöar. Borås kuperade och bergiga närskogar bjuder också på flera välbesöka klätterberg med uppmärkta klätterleder.

Det finns också flera vindskydd och grillplatser som är tillgängliga för allmänheten. I Vänga finns en scoutgård med flera vindskydd som drivs av en förening.

Att det finns lägerplatser och vindskydd är också ett sätt att främja friluftsliv, men också att skapa förutsättningar för skolorna att vara i skogen. En idé har varit att skapa en större lägerplats med flera vindskydd i närheten av någon friluftsgård, kanske mellan Kype och Hässleholmen, som är gratis att använda av skolor och allmänhet, vilket idag inte finns. En sådan lägerplats skulle kunna nyttjas både för lektioner men också för större läger och övernattningar. Detta är dock något som måste undersökas och tas gemensamt beslut kring med Stadsledningskansliet (MEX) och Tekniska förvaltningen samt att det behöver kunna prioriteras i budget.

Drift och underhåll

När förvaltningen själv har uppfört vandringsleder har vi oftast anlitat de OSA-lag som finns hos Tekniska förvaltningen. För större arbeten, såsom anläggandet av Gässlösa elljusspår, har Servicekontoret anlitats.

Förvaltningens egna leder sköts delvis av våra egna arbetslag och delvis av Servicekontoret. Dessa ser till att till exempel skyltning och spångar är i bra skick samt röjer sly utmed vissa sträckor av våra leder. Informationstavlorna för lederna uppdateras ungefär vart annat år. Dock har inget av dessa arbetslag arbetat med friluftsliv som huvuduppgift, vilket tyvärr kan göra att upprätthållandet av motionsspår, vandringsleder och övrigt friluftsliv kommer i andra hand. Förvaltningens badplatser sköts delvis av vårt eget arbetslag, delvis av Servicekontoret och delvis av olika föreningar genom driftavtal.

Som beskrivits ovan så bidrar många föreningar och grupper av invånare med att göra friluftslivet tillgängligt för boråsarna, genom att de bygger och underhåller exempelvis vandringsleder, elljusspår, skidspår med mera. Många av dessa ”anläggningar” är gratis att använda för invånare i Borås.

Bidragsberättigade föreningar har idag möjlighet att få ett driftbidrag för elljusspår. Oftast är det barn- och ungdomsföreningar som har ett närliggande elljusspår som kan nyttja det bidraget. Andra ej bidragsberättigade föreningar eller grupper som inte är organiserade som en förening kan inte få stödet idag. Ett sätt att tillgängliggöra vardagsnära och skapa attraktiv natur för alla kan vara att möjliggöra för fler grupper att få stöd för skötsel av exempelvis spår och leder, badplatser med mera.

Tillgänglighetsanpassning

Borås har sedan några år tillbaka flera goda möjligheter att nyttja tillgänglighetsanpassade spår. Förvaltningen har under de senaste 10 åren anlagt tillgänglighetsanpassade slingor dels runt Kypesjön, dels runt sjön Kolbränningen/Byttorpssjön och även den långa och mycket välbesökta spången utmed Kransån på Kransmossen. Alla tillgänglighetsanpassade sträckor är byggda efter regionens/Borås Stads riktlinjer för tillgänglighet. Utmed alla dessa sträckor har också anlagts rastplatser, handikapparkeringar samt handikapptoaletter. Enligt gällande plan för spår och leder ska förvaltningen också uppföra en tillgänglighetsanpassad slinga vid någon av serviceorterna. Beslut om vilken serviceort/naturområde som är mest lämpligt tas tillsammans med funktionshinderföreningarna.

Tre av våra badplatser har tillgänglighetsanpassade badramper. Här finns också handikapparkering samt tillgänglighetsanpassade grillplatser/rastplatser.

Ett häfte, ”Tillgängliga friluftsområden och naturreservat” har tagits fram, som samlar alla möjligheter till tillgängligt friluftsliv i Borås. Här återfinns också de tillgänglighetsanpassade spår som Tekniska förvaltningen anlagt på Rya Åsar och Vänga mosse, samt de tillgänglighetsanpassade fiskebryggor som samma förvaltning ansvarar för. Häftet är uppbyggt med hjälp av foton, pictogram och lättläst text.

En hemsida har också tagits fram med samma information som i häftet.

Utöver Friluftsguiden finns även de två häftena ”Tillgängliga friluftsområden och naturreservat i Borås” samt ”Nära friluftsliv, lek och aktivitet”. Läs mer under rubriken ”Invånare hittar till naturen, är i naturen och gör rätt i naturen Analys och tolkning”.

Alla tillgänglighetsanpassningar som förvaltningen har gjort har delvis bekostats av LONA, Lokala naturvårdsfonden, som handläggs av Länsstyrelsen.

Fritids- och folkhälsoförvaltningen finns numera med i de ”samhällsbyggande processerna” i staden. Vi deltar från vår förvaltning bland annat i framtagande av detaljplaner, planprogram, ny grönområdesplan, ny kartbilaga till grönområdesplanen, ny översiktsplan med perspektiv såsom värden för människan i naturen.

3.1.2 Förslag på konkreta aktiviteter

Här följer förslag på vad förvaltningen kan göra för konkreta aktiviteter för att det ska finnas tillgänglig vardagsnära och attraktiv natur för alla.

Det kan göras

- Se över så det finns tydliga entréer till skogar i närheten till urbana områden. Exempelvis behövs en tydligare entré till skogen från Hulta.
- Tydlig skyltning från varje stadsdelskärna till närmaste natur/friluftsområde.
- Stimulera föreningslivet/invånare med bidrag, så att de kan sköta egna friluftsanläggningar som kan användas gratis av allmänheten. Krävs en separat utredning för att möjliggöras.
- Kontinuerlig skötsel, underhåll och tillgänglighetsanpassning.
- Utlåning av friluftsutrustning till invånare och föreningar via Fritidsbanken.
- Undersöka möjligheten att skapa en större lägerplats med flera vindskydd i anslutning till ett av våra större friluftsområden som kan nyttjas av både skolor, föreningar och allmänheten.

3.2 Invånare hittar till naturen, är i naturen och gör rätt i naturen Analys och tolkning

För att invånare ska komma ut i skogen behöver de ha kännedom om de friluftsområden och friluftsaktiviteter som finns i Borås. För att sedan också göra rätt i naturen behövs kunskap om allemansrätten och annan vett om hur man beter sig i skogen.

Som beskrivs under föregående utvecklingsområde så lyfts tillgång till lämpliga platser som ett hinder för att komma ut i skogen av kvinnor och av personer som är födda utanför Europa. En förutsättning för att invånare ska hitta till lämpliga platser är att de känner till vilka friluftsområden och möjligheter som finns. Därmed blir hur vi når ut med information till alla olika grupper om befintligt utbud viktigt.

I kunskapssammanställningen beskrivs också att om man vill locka ut fler invånare i skogen innebär det också att slitaget på naturområdet blir större och att nedskräpning ökar. För att fler ska kunna vara ute i skogen i harmoni med skogen behövs kunskap om att göra rätt i naturen. De allra flesta har kunskap om allemansrätten, men det finns skillnader mellan grupper. Som grupp lyfts boende i större städer som mer osäkra gällande vad de får lov att göra utifrån allemansrätten jämfört med de på landsbygden. Som grupp beskrivs också att personer med en bakgrund från länder utanför Europa har sämre kunskaper om allemansrätten jämfört med personer med europeisk bakgrund.

Det finns även skillnader där åldersgruppen 16–25 år i betydligt lägre grad har kunskap om allemansrätten eller anser att den har betydelse för friluftslivet i jämförelse med de andra åldersgrupperna. Kunskapsunderlaget beskriver att det är information i många sorters kanaler som behövs för att nå olika målgrupper med kunskap om vad som finns och hur man hittar dit, men också för att man ska ha kännedom om vad allemansrätten säger.

3.2.1 Nulägesanalys

Stadens alla fina friluftsområden, spår och leder inklusive grillplatser, vindskydd, tillgänglighetsanpassningar och mycket mera finns idag samlat i Friluftsguiden. Friluftsguiden finns både [digitalt i form \(friluftsguiden\)](#) och i bokform. Den digitala Friluftsguiden består just nu av 398 olika objekt, och fylls på efterhand när vi får kännedom om nya spår, grillplatser med mera. Samtliga objekt i Digitala Friluftsguiden återfinns också i Boråskartan på Borås Stads hemsida. Friluftsguiden sprids redan idag i samband med områdesdagar, andra arrangemang och via mötesplatser i bostadsområdena och via andra kommunala verksamheter, såsom exempelvis bibliotek men också på olika företag.

En förbättringsåtgärd som många friluftsutövare önskar, det är att det ska gå att ladda spårfiler från kommunens hemsida till sin egen mobil eller gps. Redan idag får orienteringsföreningar ett bidrag för att de ska ta fram kartor över skog och mark. Ett sätt att göra skog och mark mer tillgänglig för fler är att tillgängliggöra dessa kartor digitalt på kommunens hemsida. Detta är dock något som förvaltningen behöver förankra med orienteringsföreningarna om, så att vi vet att ett sådant beslut inte har för stor negativ påverkan på deras verksamhet.

Skriften (häfte) ”Nära friluftsliv, lek och aktivitet” togs fram i samband med att förvaltningen fick förmånen att föreläsa om friluftsliv och allemansrätten för nyanlända som en del av deras samhällsintroduktion. Häftet innehåller många foton, pictogram och mycket enkel text, för att det ska gå att förstå även om man inte behärskar svenska språket. I häftet finns information om olika närbelägna naturområden, lekplatser, badplatser, fiskesjöar, grillplatser med mera i Borås samt informerar om allemansrätten och till exempel vilka bär, svampar och växter i naturen som går att äta.

Förvaltningens mötesplatser i våra bostadsområden är redan idag en arena för att nå ut med information. Bland annat delas Friluftsguiden ut till besökare. De skulle också kunna nå ut med mer information om utbud och om allemansrätten via Tv-skärmar och genom att använda de fysiska lokalerna för att visa upp och sprida information om allemansrätten ännu mer.

På boras.se finns samlad information om allemansrätten och de delar som allmänheten har flest frågor om i Borås. Här återfinns också information om de paragrafer ur den lokala ordningsstadgan som har koppling till friluftsliv och bad. Texten är anpassad för vuxna och har tagits fram tillsammans med Tekniska förvaltningen, MEX och Miljöförvaltningen.

Allemansrätten finns redan idag också på många olika språk på nätet och genom att tillgängliggöra den för fler exempelvis via QR-koder på befintliga skyltar om allemansrätten samt via våra mötesplatser där många med utomeuropeisk bakgrund bor i närliggande områden skulle kanske fler nås av informationen.

Idag finns det också standardiserad information om allemansrätten på skyltar i anslutning till spår och leder. Informationen är på svenska och framför allt anpassad för vuxna. Ett sätt att nå fler med information, men också öka förståelsen för allemansrätten bland barn skulle vara att det finns skyltar med information anpassad för just barn. En tanke som länge funnits i förvaltningen är att skapa en ”slinga” med information med fokus på vad man kan och får och inte får göra i naturen. Detta med ”Trollstigen” på Sjöbo som förebild där syftet är att på ett lustfyllt sätt öka barns kunskap om djur och natur. Ett annat tänkbart tema för en kunskapsled för barn är en A-Ö led med fokus på språk, vilket är ett annat fokusområde för att nå goda uppväxtvillkor bland barn och unga inom ramen för ett ”Socialt hållbart Borås”.

Ett sätt att uppmärksam och informera boråsare däribland grupper med utomeuropeisk bakgrund är att ta fram en mobil utställning kring allemansrätten som kan vandra runt på arenor där människor är. Då kan vi också nå dem som normalt inte brukar vara i naturen eller som kanske inte vet att skogen är en offentlig plats. Platser där utställningen skulle kunna vara är mötesplatserna, bibliotek, på den mobila fritidsbanken, lokaler för Vuxenutbildningen (Svenska för invandrare) samt utomhus på allmänna platser såsom exempelvis badplatser och torg. I de lokaler och verksamheter där utställningen placeras bör personalen erbjudas en kortare utbildning om allemansrätten så de kan svara på frågor och ha en fördjupad dialog.

I samtal med Miljöförvaltningen har vi kommit fram till att vi har gemensamma intressen kring att förpacka den information om exempelvis vad man får och inte får göra i naturen på ett bra sätt och ser gärna att Fritids- och folkhälsoförvaltningen är bärare av kunskap om naturen och dess funktion.

Genom att visa på de platser och exempel på friluftaktiviteter som finns i våra lovprogram kan vi också nå ut med information om vad familjer själva kan vara och göra på loven eller vid andra tillfällen.

Under åren med Coronapandemin körde förvaltningen igång Ut(e)maningen, där man om man besökte/aktiverade sig på minst 10 olika platser för friluftsliv eller motion, var med i en utlottning av presentkort hos lokala handlare. I samband med Ut(e)maningen spreds samtidigt "Veckans tips" på hemsida och Facebook. Det inlägg som uppskattats av flest boråsare var inlägget med tips om tillgänglighetsanpassade friluftsmöjligheter i Borås. Det inlägget lästes under den perioden av 4.649 personer.

Förenings- och anläggningsenheten har tidigare varit med och informerat nyanlända om allemansrätten och utbudet av friluftsområden på den utbildning som erbjuds alla nya personer som kommer till Sverige. Detta är något som skulle kunna fortsätta som en riktad insats för denna specifika målgrupp. Samarbetet med "Samhällsorienteringen för nyanlända" behöver dock tas upp igen efter att det fått pausas under Coronapandemin.

Ett annat sätt att nå personer med utomeuropeisk bakgrund är att använda exempelvis etniska föreningar för att nå ut med information. Arbetsgruppen ser att det är möjligt i de fall där det ligger i föreningarnas eget intresse att sprida informationen. Vi kan bara samarbeta med föreningar om sådant som de tycker är relevant för föreningens själv om deras oberoende och självständighet ska kunna bevaras såsom beskrivs i Överenskommelsen om samverkan mellan idéburna organisationer och Borås Stad. Många föreningar hjälper gärna till att sprida information via dem. Vilken information som vi som stad efterfrågar hjälp med att sprida behöver dock vara inom rimlig omfattning och för detta område är bara ett av många saker som staden tror sig behöva nå ut med. Däremot kan vi alltid dela med oss av information och av att våra verksamheter

är öppna för att samarbeta när de har intresse av att främja friluftaktiviteter eller sprida information om allemansrätten.

3.2.2 Förslag på konkreta aktiviteter

Här följer förslag på aktiviteter som förvaltningen kan göra för att invånarna ska ha kunskap om Allemansrätten och att invånarna får kännedom om friluftsområden och friluftaktiviteter.

Det kan göras

- Tillgängliggöra information om allemansrätten anpassad för barn i vardagsnära skog och på badplatser.
- Skapa eller tillgängliggöra redan gjord information om allemansrätten på olika språk, med bildstöd och på lätt svenska.
- Mobil utställning eller annan riktad information om allemansrätten till vuxna via Samhällsorienteringen för nyanlända, Svenska för invandrare, mötesplatserna, områdesdagar och Fritidsbanken.
- Skapa en kunskapsslinga kring Allemansrätten i någon av skogarna i anslutning till centralorter. Förslagsvis Hässleholmen/Hulta eller Norrby.
- Öka kunskapen om Allemansrätten bland personal på Fof. (Exempelvis samma som på Samhällsorienteringen för nyanlända).
- Samarbeta med aktörer (interna och externa) som vill hjälpa till att nå ut med information om utbud av aktiviteter och Allemansrätten.
- Sprida information, Friluftsguiden, till invånarna om befintliga möjligheter att utöva friluftaktiviteter. Mötesplatser/Öppen ungdomsverksamhet och andra kommunala verksamheter som möter invånare är viktiga i detta.
- Möjligheten att de kartor som tas fram av orienteringsföreningarna, med stöd av ett kommunalt bidrag, kan spridas digitalt via kommunens hemsida.
- Information om friluftsområden i lovprogrammen till barn. Exempelvis på badhus, isbanor, pulkbackar, badplatser, grillplatser med mera.

3.3 Det finns naturaktiviteter som främjar social gemenskap

Kunskapsunderlaget beskriver hur vardagsnära natur kan vara en resurs för att främja social gemenskap. Det beskriver också hur fler kvinnor än män känner sig otrygga och de säger sig också sakna kunskap för att kunna utöva friluftsliv i önskad omfattning. Personer med utomeuropeisk bakgrund lyfter att inte ha någon att utföra aktiviteten med som ett hinder.

Ett sätt att öka kunskapen kring olika friluftaktiviteter och minska rädsla kan vara att stimulera och inspirera till att göra olika friluftslivsaktiviteter tillsammans med andra.

Kunskapsunderlaget lyfter deltagande i ideella föreningar som en möjlighet till social gemenskap i naturen. Ett sätt att främja det är att stödja och samarbeta med ideella organisationer som arrangerar naturaktiviteter.

3.3.1 Nulägesanalys

Inom Fritids- och folkhälsoförvaltningens egna Öppna ungdomsverksamhet arrangeras badresor, skogsresor, äventyrsveckor och lägerverksamhet för barn och unga. Inom den Öppna ungdomsverksamheten samarbetar man också med barn- och ungdomsföreningar men också med Naturskyddsföreningen.

Aktiviteterna som görs i den Öppna ungdomsverksamheten styrs mestadels av vad barn och unga själva vill göra och skogsaktiviteter föreslås sällan. Det som ändå upplevs mest populärt just nu bland barn och unga är fiskeaktiviteter. Hur många och vilka fritidsgårdar som ändå väljer att göra skogsaktiviteter med ungdomarna beror på vilket intresse det finns bland fritidsledarna. De ledare som har ett eget intresse gör i regel fler friluftaktiviteter. Det bör kännas till att lägerverksamhet ofta innebär extra helgarbete för personalen. Ett annat hinder för aktiviteter i naturen inom verksamheten är att det saknas material för friluftaktiviteter som exempelvis lägerverksamhet.

Öppen ungdomsverksamhet har redan i uppdrag att jobba med parklek i närområdet under sommarhalvåret. Det sker dock i regel på idrottsområden i anslutning till gården och inte i närliggande skogar.

Arbetet som redan pågår med att utveckla en fritidsbank kommer möjliggöra att det finns utrustning att låna framöver för friluftaktiviteter.

Fritidsbanken Sverige har ett avtal med Friluftsförbundet Sverige där Fritidsbanken lånar ut paket med friluftsutrustning och Friluftsförbundet skickar med information om hur man använder utrustningen. Ett liknande koncept planeras också inom Borås Stads "Fritidsbank".

Det finns också flera aktiva föreningar och lösa nätverk som har friluftaktiviteter. Exempelvis klätterföreningar, friluftsföreningar, fiskeföreningar, scoutföreningar och löpargrupper.

Ett sätt att få till ännu mer aktiviteter och riktade aktiviteter till vissa grupper är att försöka stimulera civilsamhället att göra aktiviteter. Att stimulera kan vara att kompensera för kostnader och ge arvode till ledare för föreningar som håller i ”öppna aktiviteter”. Fritids- och folkhälsonämnden stöttar idag framför allt föreningar som har barn och ungdomsverksamhet. Det finns redan idag ett ”Inkluderingsbidrag” som är ett riktat stöd för att få fler ”äldre” som inte deltar att delta i föreningssammanhang. Det finns också ett riktat bidrag som kan kompensera för extra kostnader när föreningar väljer att arbeta med grupper med sämre socioekonomiska förutsättningar. Huruvida föreningar eller andra idéburna organisationer väljer att söka detta bidrag beror på intresse och den egna kapaciteten och i vilken mån de känner till möjligheten att söka bidraget.

Ett annat sätt är att samverka och exempelvis hjälpa till att sprida information om vilka friluftaktiviteter som finns. Idag finns ett samarbete mellan Hässlehuset och Inlöparna. Inlöparna är en grupp löpare som bjuder in dem som vill vara med till att springa och lära svenska samtidigt. Hässlehuset hjälper till att sprida information om att de finns och hur invånarna kan komma i kontakt med gruppen.

Hur stort ansvar vi som förvaltning själva tar för att genomföra aktiviteter som handlar om att få ut fler i skogen eller prova friluftaktiviteter är en fråga om hur långt uppdraget ska sträcka sig och hur mycket resurser som ska användas.

En tanke är att utveckla arbetet med att få ut fler i skogen och att sprida kunskapen om Allemansrätten genom att koppla på detta på andra aktiviteter som arrangeras inom ramen för förvaltningens område. Exempelvis att ha gående språkcafé i skogen med temat allemansrätten, att ha aktiviteter i den Öppna ungdomsverksamheten i skogen med mera. Ett annat sätt är som tidigare beskrivits att sprida kunskap och inspirera till friluftsliv via ”Fritidsbanken.”

Ett annat sätt kan vara att sätta fokus på friluftsliv lite extra en gång om året genom att arrangera en friluftsvicka tillsammans med föreningarna och andra kommunala förvaltningar och då gemensamt arbeta med att inspirera, prova på aktiviteter och att nå ut med information mer massivt om allemansrätten.

3.3.2 Förslag på konkreta aktiviteter

Här följer förslag på aktiviteter som förvaltningen kan göra för att invånarna ska ha tillgång till naturaktiviteter som främjar social gemenskap.

Det kan göras

- Stimulera föreningslivet med bidrag, så att de skapar öppna friluftaktiviteter för vuxna och barn.
- Erbjudna invånare att prova på fritidsaktiviteter via Samhällsorienteringen för nyanlända, SFI (Svenska för invandrare) och våra mötesplatser och Öppen ungdomsverksamhet.

- Koppla på aktiviteter i naturområden på befintliga koncept (Exempelvis: Språkcafé, fritidsgårdar, idrottsskola för äldre)
- Friluftsvicka med prova på aktiviteter i samarbete med föreningar och andra förvaltningar. Förslag i anslutning till Allemansrättens dag den 20 september.
- Att Fritidsbankens personal informerar och stimulerar till friluftaktiviteter och om allemansrätten via den fysiska och mobila Fritidsbanken.
- Stödja initiativ om friluftaktiviteter via Frivilligcentralen.
- Inspirera till friluftaktiviteter på boras.se

4 Kunskapssammanställning

4.1 Definition av friluftsliv

Begreppet friluftsliv är vad du gör det till där natur och fysisk aktivitet utan krav på prestation är grundläggande.

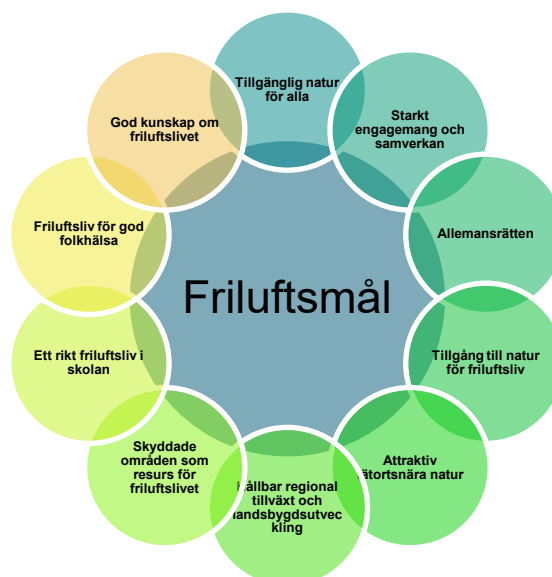
Lite mer konkret innebär detta någon form av naturkontakt och de upplevelser som vi får när vi vistas i naturen, oavsett vad vi gör. Med natur menar vi såväl den otillgängliga naturen som i det stadsnära gröna, till exempel parker. Och så klart allt däremellan (Luften är fri, 2021).

Enligt kunskapssamling genomförd på uppdrag av Naturvårdsverket och Svenskt friluftsliv innebär friluftsliv, per definition, inte idrott eller tävlingsidrott. Forskning om idrott och tävlingsidrott ingår generellt inte forskning som rör friluftsliv. Däremot är god tillgång till friluftsområden en förutsättning för många naturbaserade idrotter och motionsformer, till exempel löpning/friidrott, orientering, mountainbike-cykling, längdskidåkning, klättring samt olika arrangemang för idrott (Faskunger, 2021).

4.2 Friluftslivets mål och värden

Så många som möjligt ska ha nära till naturen – oavsett vem du är och var i Sverige du bor. Målet för den nationella friluftslivspolitikerna är **”att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där Allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö.**

Utöver det övergripande målet finns tio nationella friluftsmål som vart och ett har olika ingångar i detta övergripande syfte. Målområdena är följande:

4.2.1 Tillgänglig natur för alla

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att naturen ska vara tillgänglig för alla. Detta bör innebära följande: **Möjligheten att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet är stor och människors olika behov är tillgodosedda.** Områden med god tillgänglighet finns utpekade, är kända och uppskattade och förvaltas långsiktigt. Tillgänglighet har hög prioritet inom planering, information och förvaltning av natur- och kulturlandskapet samt andra områden av betydelse för friluftslivet.

4.2.2 Starkt engagemang och samverkan

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara ett **starkt engagemang och samverkan där personligt och ideellt engagemang står i centrum.** Organisationerna bör i högre grad än i dag samverka. Ökad samverkan kan bidra till att fler människor ägnar sig oftare åt friluftsliv. Det bör även finnas etablerade strukturer för dialog och samordning av friluftslivet lokalt, regionalt och nationellt.

4.2.3 Allemansrätten

Regeringens bedömning: **Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att Allemansrätten är grunden för friluftslivet.** Målet bör innebära att Allemansrätten värnas och allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

4.2.4 Tillgång till natur för friluftsliv

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att **det finns tillgång till natur för friluftslivet.** Detta bör innebära att samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

4.2.5 Attraktiv tätortsnära natur

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att det finns **attraktiv tätortsnära natur för friluftslivet.** Målet bör innebära att befolkningen har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden.

4.2.6 Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. Detta

bör innebära att friluftsliv samt natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark och hållbar utveckling och regional tillväxt. **Natur- och kulturturism bör uppmärksammas och prioriteras som strategiska verksamheter inom besöksnäringen.** Upplevelserna bör kännetecknas av hållbarhet, kvalitet, värdeskapande, tillgänglighet och säkerhet.

4.2.7 Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att **skyddade områden är en resurs för friluftslivet.** Målet bör innebära att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utvistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation.

4.2.8 Ett rikt friluftsliv i skolan

Regeringens bedömning: Ett mål om ett rikt friluftsliv i skolan innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande **bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om en god miljö och hållbar utveckling enligt styrande dokument.**

4.2.9 Friluftsliv för god folkhälsa

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivet bör vara att **skapa goda förutsättningar för att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet.** Målet bör innebära att evidensbaserade kunskaper om insatser som skapar förutsättningar för friluftsliv och **främjar hälsa** sammanställs och sprids till kommuner, landsting, ideella organisationer och andra berörda aktörer.

Skälen för regeringens bedömning = **Vistelse utomhus samt fysisk aktivitet har starka positiva hälsoeffekter, såväl fysiskt som psykiskt.** Friluftsliv och rekreation bör kunna utövas av alla oavsett ålder, bakgrund eller eventuell funktionsnedsättning. Vidare anser vi att det är **viktigt att barns naturkontakt och fysiska aktivitet ökar** bland annat genom att barn och elever inom förskola, skola och fritidshem ges goda möjligheter till friluftsliv och utomhusvistelse.

4.2.10 God kunskap om friluftslivet

Regeringens bedömning: Ett mål för friluftslivspolitikerna bör vara att det finns god kunskap om friluftslivet. Målet bör innebära att det finns etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv som utgår från ämnesfältets bredd och mångvetenskapliga karaktär, är långsiktig över tiden och bygger på behoven hos friluftslivets aktörer. **Myndigheter, organisationer, kommuner, markägare och företag bör ha god kunskap och kompetens i frågor om**

friluftsliv, landskapets utformning, hållbart nyttjande och natur- och kulturturism.

Forskning och statistik om friluftsliv är av stor vikt för att öka kunskapen om friluftslivets betydelse för individer, samhälle och naturvård.

4.3 De globala mål som kan kopplas till friluftslivet

Genom att främja friluftslivsarbetet bidrar vi även till de 17 globala hållbarhetsmålen. Av de totalt 17 globala målen kan enligt Folkhälsomyndighetens 11 av de övergripande målen kopplas till friluftslivet på olika sätt. Nedan ges en kort beskrivning av 6 av målen och dess innehåll kopplat till denna utredning.

4.3.1 Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

4.3.2 Mål 4: God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Däribland säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

4.3.3 Mål 10: Minskad ojämlikhet

Främja social, ekonomisk och politisk inkludering och säkerställ lika rättigheter för alla och utrota diskriminering. Vi ska möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Vi ska också säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall.

4.3.4 Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Bland annat verka för att minska städernas negativa miljöpåverkan per person genom att säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av

bosättningar. Däribland stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Däribland verka för att öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar och säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

4.3.5 Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

Vi behöver arbeta tillsammans mellan verksamheter och ta vara på våra samlade resurser för att nå en positiv utveckling.

Friluftslivets roll i folkhälsopolitiken

Sveriges folkhälsopolitik har som mål att skapa förutsättningar i samhället för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Hälsoklyftor som går att påverka ska vara borta inom en generation.

Några av utmaningarna inom området levnadsvanor är ett ökat stillasittande.

Nästan hälften av befolkningen i åldern 16–84 år har övervikt eller fetma.

Psykisk ohälsa är också ett fortsatt stort folkhälsoproblem. Det kan ta sig uttryck i stress, oro eller sömnsvårigheter.

Friluftslivet kan vara en viktig resurs för att möta dessa utmaningar, och dessutom utgöra en hälsofrämjande arena för att utjämna hälsoskillnader mellan olika grupper.

Att vara ute i naturen kan medföra en rad positiva effekter på hälsan, till exempel minskad stress, stärkt kognitiv förmåga och förbättrad psykisk hälsa. Det främjar också fysisk aktivitet men ger också möjlighet till sociala kontakter i en avkopplande miljö. Vissa forskare menar till och med att vi skulle bli lyckligare och känna större livskraft om vi fick en starkare koppling till naturen. Målet för friluftspolitiken ”Friluftsliv för en god folkhälsa” handlar ur ett folkhälsoperspektiv om att skapa goda förutsättningar för människor att vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet.

(Folkhälsomyndigheten.se, 2021).

4.4 Befolkningens friluftsvanor

Enligt Naturvårdsverkets undersökning, 2018 är de vanligaste friluftaktiviteterna sett till andelen utövare bland befolkningen, återfinns i det relativt enkla friluftslivet i termer av promenader, vistelse ute i skog och mark, utomhusbad, trädgårdsarbete och cykling.

Aktiviteter där utövandet har minskat mellan år 2007 och 2018 är nöjes- och motionspromenader, stavgång, cykling på vägar, att åka rullskridskor/inlines/rullskidor, fritidsfiske, solbad, jakt, trädgårdsarbete, picknick/grillning i naturen samt studier av växter, djur och fåglar. Aktiviteter där utövandet har ökat är jogging och terränglöpning, skateboard, bad utomhus i sjö/hav och pool/äventyrsbad, snorkling, dykning, paddling (kanot, kajak), geocaching, vattenskoter, bergsklättring, meditation och yoga i naturen.

Enligt naturvårdsverkets undersökning ”Friluftsliv 2018 Nationell undersökning av svenska folkets friluftsvanor är att i stort sett alla svenskar ägnar sig åt friluftsliv i någon form. Men utövandet varierar, dels utifrån sammanhanget men också utifrån olika friluftaktiviteter.

Det är främst de enkla aktiviteterna som lockar vid utövandet av friluftsliv. Men att vara ute i skog och mark eller ta nöjespromenader är också det som man önskar att man kunde göra oftare. **Den enskilt mest besökta naturmiljön är i bebyggda områden, men skog, vatten och parker är också viktiga naturmiljöer för svenskarnas utevistelse.**

Hela 80 procent säger sig vara ute i naturen ganska eller mycket ofta på längre ledigheter, medan motsvarande siffra för vardagar ligger på cirka 50 procent.

Enligt Naturvårdsverket har andelen svenskar som svarar att de är ute i naturen ”ganska ofta eller mycket ofta” på helger och under längre ledigheter dock minskat mellan år 2007 och 2018. Dock kan inte motsvarande trend ses på friluftaktiviteter under vardagar, där deltagandet är ganska konstant (Naturvårdsverket.se, 2021).

SCB:s undersökning ”Tillgång till vardagsnära natur” visar att drygt 30 procent av svenskarna strövat i skog och mark minst en gång i veckan, vilket betyder att knappt 70 procent inte gör det. ¹⁴ I en annan undersökning uppger 55 procent att de besöker sitt närmaste naturområde minst en gång i veckan och cirka 50 procent uppger att ett besök varar minst en timme.

Skillnader i resultat mellan undersökningarna antas bero på utformning av frågor, svarsalternativ där man i Friluftsliv 2018 ställer fler frågor kopplat till friluftsliv vilket troligen gör att svarande definierat friluftsliv bredare. Många verksamheter vittnar om att man upplever att fler har varit friluftaktiva i samband med covid-utbrottet.

4.4.1 Skillnader mellan grupper

Friluftsutövandet skiljer sig mellan olika grupper i befolkningen. Enligt SCB:s befolkningsundersökning av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för åren 2008-2019 är gruppen 55–74-åringar de mest friluftaktiva. Den yngsta (16–24 år) och äldsta åldersgruppen (85 år och äldre) är de minst friluftaktiva. Yngre barn vistas mer i naturen än äldre barn.

Skillnader i friluftaktivitet finns även mellan olika utbildningsnivåer där längre utbildning kopplas till fler friluftaktiva, oavsett åldersgrupp.

Svenskar som har vuxit upp i Europa (inklusive Sverige) är oftare ute i naturen än de som själva (eller vars föräldrar) växt upp utanför Europa.

Personer med funktionsnedsättning är mer sällan ute i naturen jämfört med de som inte har någon funktionsnedsättning.

Det finns också skillnader mellan könen där kvinnor uppger att de oftare är i naturen än vad männen uppger. Det finns dock skillnader i kön mellan olika åldrar där män 16-54 är en av grupperna som är minst friluftaktiv för att sedan från 65 års ålder vara en av de grupperna som är mest friluftaktiva. Motsatta förhållandet gäller kvinnor där gruppen 16-54 är mest aktiva jämfört med kvinnor 65 år eller äldre som hör till grupperna som har lägst andel friluftaktiva.

4.4.2 Vad finns det för hinder för att människor ska vara friluftaktiva?

Det är också viktigt att ställa sig frågan vem som inte besöker naturen och varför, i synnerhet om målet är att få ut fler och nya grupper i naturen. Det kan gälla boende i utsatta områden, personer med utländsk bakgrund eller kanske yngre personer. Att förstå ”icke-besökarna” är viktigt, men kan vara en utmaning metodmässigt (Fredman mf, 2013)

Drygt hälften av alla svenskar (54%) menar att det är någon eller några friluftaktiviteter som inte kan utövas i önskad omfattning. Upplevd **brist på tid** är den vanligaste orsaken. Fler kvinnor än män **känner sig otrygga, saknar kunskap, transportmöjligheter** samt **tillgång till lämpliga platser** för att kunna utöva friluftsliv i önskad omfattning (Naturvårdsverket, 2018).

Bland de **svarande med funktionsnedsättning** är det betydligt fler som inte kommer ut i naturen jämfört med de som inte har en funktionsnedsättning. Förutom **brist på tid**, är angivna hinder att det är **för fysiskt krävande, dåliga transportmöjligheter** samt **otryggt** (Naturvårdsverket, 2018).

Personer som växt upp utanför Europa, eller som har föräldrar som växt upp i länder utanför Europa, upplever generellt sett fler hinder än personer som växt upp inom Europa. Det gäller särskilt **avsaknad av utrustning**, att det är **för kostsamt** samt att det inte finns **tillgång till lämpliga platser** eller **någon att utöva aktiviteten med** (Naturvårdsverket, 2018).

4.4.3 Kunskap om Allemansrätten

Allemansrätten en viktig grund för utövandet av friluftsliv. Enligt Naturvårdsverket svarar de allra flesta korrekt på frågorna om Allemansrätten, medan **kunskapen om det fria fisket med handredskap är sämre**. Här finns dock relativt **stora skillnader mellan olika grupper i samhället** som är viktiga att notera. Exempelvis har **personer med en bakgrund från länder utanför Europa betydligt sämre kunskaper om Allemansrätten jämfört med personer med europeisk bakgrund**.

Boende i större städer är också mer osäkra gällande vad de får lov att göra utifrån Allemansrätten jämfört med de på landsbygden.

Även ålder är en intressant faktor där de som är **16–25 år i betydligt lägre grad har kunskap om Allemansrätten** eller anser att den har betydelse för friluftslivet i jämförelse med de andra åldersgrupperna.

4.5 Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan

Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Länsstyrelserna (Skåne, Uppsala och Västerbotten) har tagit fram en gemensam skrift och presentation ”Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan”. Materialet bygger på deras samlade kunskap om forskning, som ger kunskap och förståelse för hur vardagsnära natur kan bidra till en god och jämlik hälsa inom de sex områdena:

Underlag är ett verktyg i arbetet för att

- Hälsan behöver bli mer jämlik
- Alla behöver närhet till natur
- Vardagsskogen behöver vara attraktiv
- Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap
- Barn behöver kontakt med naturen
- Barn behöver gröna skolgårdar

Nedan följer en sammanfattning av rapportens innehåll inklusive de förslag på aktiviteter som kommunen kan göra. Ansvaret för dessa aktiviteter ligger inom ramen för fler nämnders. De som är fetmarkerade är de som arbetsgruppen bedömt ha koppling till Fritids- och folkhälsoförvaltningens uppdrag.

4.5.1 Hälsan behöver bli mer jämlik

Ojämlighet i hälsa skapas av att olika grupper i samhället har olika livsvillkor, levnadsförhållanden och levnadsvanor. Hälsan och ojämlikhet i hälsa är ett resultat av processer som pågått under hela livet, där faktorer såsom uppväxt, familj, skola, arbete och boende formar förutsättningarna för ett hälsosamt liv. En samhällsplanering som säkerställer en tillräcklig och rättvis tillgång till grönområden för alla främjar den fysiska och psykiska hälsan samt bidrar till en god och jämlik hälsa.

Det här kan kommuner göra

- **Utveckla boende- och närmiljöer som möjliggör och stödjer hälsosamma val.**
- Grönnyteplanering, god trafikplanering och främjande av gång och cykel är insatser som gynnar hela befolkningen och kan minska ojämlikhet i hälsa.
- **Anpassa och utforma grönområden så att de passar olika grupper av besökare, möjliggör olika aktiviteter och utgör platser för människor att mötas.**
- Utforma säkra och tilltalande skolvägar som underlättar för barn och unga att gå eller cykla till och från skolan.

4.5.2 Alla behöver närhet till natur

Tillgång till natur- och friluftsområden spelar en viktig roll för att regelbundet vistas i naturen, och en närmiljö som upplevs som rofylld och attraktiv främjar rörelse och fysisk aktivitet. Sambandet är oberoende av individuella faktorer, till exempel socioekonomisk bakgrund. För att människor ska vara i naturen regelbundet behöver den därmed vara nära. För barn är avståndet särskilt viktigt.

Ett grönområde behöver vara minst 1 hektar för att ge effekt på återhämtning och ligga inom 300 meter för att det ska besökas regelbundet i vardagen. Användningen minskar med ökande avstånd och för barn, äldre och människor med funktionsnedsättning behöver avståndet vara mindre och inte mer än 200 meter.

Det här kan kommuner göra

- **Kartlägg kommuninvånarnas avstånd från bostad, skola och arbetsplats till attraktiv vardagsnära natur i förhållande till de viktiga tröskelvärdena 300 meter och 1 hektar.**
- Planera in och säkerställ naturområden i närheten av människors vardag – bostad, skola och arbetsplatser – i översiktsplan, i detaljplaner och genom kommunala naturreservat.
- **Skapa naturområden där invånarna saknar närhet till natur.**
- Utveckla kvaliteten i befintliga naturområden så att de är attraktiva att besöka. Tillgodose olika gruppers behov genom variation.
- **Säkerställ närhet till natur vid planering och nybyggnation.**
- Säkerställ att inga onödiga begränsningar i Allemansrätten införs i planer, skyddad natur eller lokala föreskrifter.

4.5.3 Vardagsskogen behöver vara attraktiv

Många upplever brist på lämpliga platser för sitt friluftsliv i Sverige. Skogen är den, på fritiden, mest besökta naturmiljön utanför bebyggda områden.

Ut i skogen ska vi gå

Hur attraktiv skogen är för friluftsliv beror på hur den sköts. Ju attraktivare skogen uppfattas, desto fler kan förväntas besöka den regelbundet. Kommunerna har en viktig roll som förvaltare av tätortsnära natur, men har också en viktig uppgift i att få till stånd samverkan som krävs mellan markägare för att säkerställa tillgång till attraktiv natur för friluftsliv. Om skogen gjordes mer attraktiv skulle fler kunna lockas till utevistelse vilket skulle ge bättre folkhälsa, livskvalitet och miljömedvetenhet. Vardagsnära skog bidrar också till många andra ekosystemtjänster, till exempel bättre klimat i staden och är dessutom billigare att sköta än parkmark.

Det här kan kommuner göra

- Se över hur tillgången till vardagsnära skog hanteras och värderas i den fysiska planeringen.
- **Gör en analys av tillgång till och brist på attraktiv vardagsnära skog.**
- Se över kommunens strategi, arbetssätt och resurser för dialog och samverkan med privata skogsägare i och nära tätorter.
- Se över hur kommunen stödjer skogsägare som bidrar med vardagsnära skog och har besvär kopplat till det, till exempel nedskräpning.
- Ta fram en plan för hur kommunens egen skogsförvaltning arbetar för att säkerställa attraktiva vardagsskogar.

4.5.4 Barn behöver kontakt med naturen

Barn utvecklas fysiskt, psykiskt och socialt genom att vistas och röra sig i naturområden. Den fysiska miljön och tillgången till grönområden spelar en stor roll för att skapa förutsättningar för goda levnadsvanor. Barn med god tillgång till grönområden och större kontakt med naturen är mer benägna att uppvisa högt miljöengagemang.

Barn har svårt att själva välja miljöer att vistas i och påverkas av familjens livsvillkor och levnadsvanor. Barn, och särskilt flickor, vars vårdnadshavare har grundskola som högsta utbildning vistas mer sällan i grönområden. Barn som bor trångt och barn med utrikes födda vårdnadshavare vistas mer sällan i naturen.

Detta kan kommuner göra

- Säkerställ god tillgång till naturområden vid bostäder, skolor och förskolor. Planera in grönområden och gröna stråk i översiktsplanen och ta hänsyn till dem i detaljplaneringen. Ta fram, eller se över, friluftsplaner och grönplaner.
- Ta hänsyn till barnperspektivet och barnkonventionen i samhällsplaneringen. Gör konsekvensanalyser utifrån sociala hållbarhetsaspekter och barnperspektivet samt involvera barn och ungdomar i planeringen.

- **Säkerställ goda förutsättningar för lek och sociala aktiviteter i de vardagsnära naturområdena.**
- **Skapa grönområden där sådana saknas** och gör gröna skolgårdar.
- Använd utomhuspedagogik, utomhusklassrum och omgivande natur i skolundervisningen.
- **Förbättra förutsättningar för friluftsdagar i skolan och besök vid naturskolor.**
- Kompetensutveckla skolpersonal och ge dem goda förutsättningar att bedriva utomhuspedagogik.
- **Stöd och samarbeta med ideella organisationer som arrangerar naturaktiviteter för barn.**

4.5.5 Vardagsnära natur bidrar till social gemenskap

Naturvistelse och friluftsliv ökar när grönområden finns nära där man bor. Ur ett folkhälsoperspektiv är det fördelaktigt att fler människor hittar ut i naturen, samtidigt som fler människor ute kan innebära mer nedskräpning och slitage på naturområdet. Hemester och utomhusaktiviteter blir vanligare och ställer krav på förvaltningen av grönområden och naturreservat. Det finns ett stort behov av friluftsanordningar som till exempel leder, rastplatser, grillplatser och parkeringar. Med anledning av fler ovana besökare behöver informationen formuleras på nya sätt och på flera språk.

Det här kan kommuner göra:

- **Skapa, sköt om, underhåll och sprid kännedom om platser för socialt umgänge i de vardagsnära naturområdena.**
- **Ta reda på vilka typer av platser för socialt umgänge det finns större behov av och skapa fler sådana. Ta bort hinder för ökat socialt umgänge i naturen.**
- Fånga kontinuerligt upp var det upplevs bli för många besökare och vidta motverkande åtgärder, exempelvis bättre spridning av besökarna, bättre parkeringsmöjligheter eller förstärkning av marken för att den ska tåla slitage bättre.
- **Informera, informera, informera i många olika sorters kanaler för att nå olika målgrupper (skyltar, informationsmaterial, sociala medier, genom guider och på olika språk) så att besökare hittar till naturen, hittar rätt i naturen och gör rätt i naturen.**
- **Främja deltagande i ideella föreningar som erbjuder social gemenskap i naturen.**

5 Referenslista

Folkhälsomyndigheten.se, 2021

Naturvårdesverket.se, 2021

SCB:s befolkningsundersökning av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för åren 2008-2019

[Naturvårdsverket \(2019\), Friluftsliv 2018 – Nationell undersökning av svenska folkets friluftsvanor](#)

[J Faskunger \(2020\) *Friluftslivets möjligheter En kunskapssammanställning av friluftslivets nytta för individ och sambälle*](#)

[Skogsstyrelsen, Folkhälsoyndigheten, Naturvårdesverket, Länsstyrelserna \(Skåne, uppsala och västerbottens län\)\(2021\) *Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan*](#)

[naturvårdsverket.se \(2021\) Frilutsåret 2021 – *Luften är fri*](#)

[Fredman, Stenseke, Sandell, Mossing \(2013\) *Friluftsliv i förändring- Resultat från ett forskningsprogram, Slutrapport.*](#)

UT I SKOGEN SKALL VI GÅ.....

Ett utredningsuppdrag till FOF.

De allra flesta av våra nyanlända/invandrare hamnar med sitt boende oftast i urbana miljöer och därmed långt ifrån ett på många sätt positivt friluftsliv i den svenska naturen.

I många av de miljöer som invandrarna kommer ifrån finns allehanda hinder som omöjliggör den naturliga kontakten med skog och mark. Med detta i bagaget är det förståeligt att många trots generös allemansrätt och förträffliga spår och leder blir "kvar" i sin urbana miljö.

Rädsla, okunskap et.c skall inte vara hinder för våra nya svenskar att med oss dela de positiva upplevelser som den svenska naturen ger.

Om vi kan bidra till att "lösa" detta dilemma så vinner vi snabbare integration, förbättrad kunskap om regler och rätt beteende i naturen, förbättrad folkhälsa och säkerligen ett rikare liv.

Detta är ingen lätt "snabbfix" men en bra början vore att vi tar fram alla goda idéer på HUR vi går vidare....

- Hur når vi ut med kunskap om ex. Allemansrätten?
- Hur samverkar vi bäst med civilsamhället, föreningslivet?
- Hur når vi vår målgrupp?
- Hur löser vi logistiken?
- Resurser?

Christer Lundberg(s)
Borås 6/10-2020

Susanne Carlsson
Handläggare
033-35 82 97Datum
2023-02-21Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2023-00025 1.1.6.2

Aktivitetsdagar - strategi 2023

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att utse två representanter till respektive aktivitetsdag, i syfte att finnas med och representera nämndens olika ansvarsområden. Beslutet expedieras till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Aktivitetsdagarna ingår som en del i Kommunfullmäktiges samarbetsuppdrag till Fritids- och folkhälsonämndens Lokalt inflytande, demokratifrågor och mötesplatser.

De genomförs inom ramen för områdesnätverkens och ordsrådets arbete och syftar till att skapa en god samverkan mellan olika aktörer samt bidra till möten mellan människor i alla åldrar, på respektive område. Aktivitetsdagarna utgår från den lokala kontexten och kan därför ha olika innehåll, varaktighet och program.

Områden och datum 2023 (preliminärt)

Brämhult*	22/4	Norrby	26/8
Kristineberg	6/5	Sandared*	2/9
Trandared**		Sjöbo	2/9
Fristad*	13/5	Viskafors*	9/9
Hulta	20/5	Göta	9/9
Hässleholmen	27/5	Dalsjöfors*	17/9

**) Vid dessa tillfällen är Borås Stad inte huvudarrangör. Därav kan det finnas lokala skillnader avseende upplägg och medverkan.*

****) Trandaredsdagen pausas på våren och områdesnätverket kommer eventuellt att hålla en aktivitetsdag till hösten.*

Mer information kommer att finnas på: boras.se/aktivitetsdagar

Arvode utbetalas enligt gällande avtal och utsedda representanter uppmuntras även att lämna en redogörelse på nämndens efterföljande sammanträde.

Presidiet medverkar vid invigning på de aktivitetsdagar där Borås Stad är huvudarrangör samt vid andra tillfällen där detta efterfrågas.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se
2. Områdesnätverk och Ortsråd

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Representation till Samrådet för Överenskommelsen

Fritids- och folkhälsönämndens beslut

Fritids- och folkhälsönämnden godkänner att den kommunala representationen i Samrådet förläggs på förvaltningsnivå med start 2023 och att Samrådet rapporterar direkt till Fritids- och folkhälsönämnden och andra forum där politiken finns representerade, till exempel stormöten.

Sammanfattning

Fritids- och folkhälsönämnden har huvudansvaret för Överenskommelsen som avser samverkan mellan Borås Stads alla nämnder och bolag och de Idéburna organisationerna. De Idéburna organisationerna kännetecknas av att de har samhällsnytta och medlemsnytta som främsta mål, samt tar tillvara befolkningens och samhällets intressen utan vinst. Föreningar, trossamfund och studieförbund är exempel på Idéburna organisationer.

Det gemensamma arbetet med Överenskommelsen sker i Samrådet, det forum där representanter från de Idéburna organisationerna och Borås Stad möts. Under 2021 reviderades Överenskommelsen i syfte att utveckla och fördjupa samverkan mellan parterna.

Efter att den nya Överenskommelsen antogs i Kommunfullmäktige i december 2021 har Samrådet valt att utöka antalet representanter till sju personer från respektive part. De Idéburna organisationerna har sedan årsskiftet representanter från följande sektorer i civilsamhället: social ekonomi, trossamfunden, studieförbunden, idrottsföreningar, etniska föreningar, funktionsrätt och kulturföreningar.

Boras Stads representation i Samrådet har tidigare bestått av ordförande i Fritids- och folkhälsönämnden, vice ordförande i Fritids- och folkhälsönämnden, förvaltningschef på Fritids- och folkhälsoförvaltningen samt en representant från Arbetlivsförvaltningen.

Med start 2023 förläggs istället den kommunala representationen på förvaltningsnivå, vilket i praktiken innebär att sju förvaltningar blir representerade. Det innebär att den politiska representationen från Fritids- och

folkhälsonämnden uteblir. Samrådet rapporterar istället direkt till nämnden och andra forum där politiken finns representerade, till exempel stormöten.

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Nezanet Ghebrezgi
Handläggare
0766-23 08 56

Utlåning av lokaler på mötesplatser

Fritids- och folkhälsönämndens beslut

Fritid- och folkhälsönämnden beslutar att godkänna:

- Riktlinjer och prioriteringar för utlåning av mötesplatsernas lokaler
- Allmänna villkor för utlåning av Mötesplatsernas lokaler

Mindre framtida justeringar ges möjlighet att göras av förvaltningschef.

Ärendet i sin helhet

Det eftersträvas en mångfald av olika aktiviteter i mötesplatsernas lokaler. Fritids- och folkhälsoförvaltningen vill att mötesplatsernas lokaler ska möjliggöra för att invånare, föreningar och organisationer att nyttja lokalerna och skapa mervärde för närområdet. Genom framarbetade riktlinjer, allmänna villkor och överenskommelse, ges ökade förutsättningar att reglera och systematisera utlåning och samnyttjandet av Mötesplatsernas lokaler.

Genom att öka möjligheten för invånare, föreningar och organisationer att låna mötesplatsernas lokaler, nyttjas även befintliga lokalresurser på ett bättre sätt. I enighet med mötesplatsernas verksamhetsidé skapas fler möjligheter för invånardrivna, organisationsdriva och föreningsdrivna aktiviteter på Mötesplatserna

Beslutsunderlag

1. Riktlinjer och prioriteringar för utlåning av mötesplatsernas lokaler
2. Allmänna villkor för utlåning av mötesplatsernas lokaler
3. Överenskommelse utlåning av mötesplatsernas lokaler

Beslutet expedieras till

1. Kulturnämnden
2. Individ- och familjeomsorgsnämnden
3. Vård- och äldreomsorgsnämnden
4. Samrådet för Överenskommelsen
5. Kommunala Fritidsrådet

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Riktlinjer och prioriteringar för utlåning av mötesplatsernas lokaler (Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Sjöbohuset och Mötesplats Kristineberg)

Idéburna organisationer, såsom exempelvis föreningar, stiftelser, trossamfund och studieförbund, är viktiga bärare av demokratiutveckling, är medskapare till ett gott liv och viktiga aktörer för att upprätthålla och utveckla en jämlik folkhälsa i Borås. De bidrar med att erbjuda meningsfull verksamhet, däribland fritidsaktiviteter för stadens invånare som skapar bryggor mellan generationer, kön och ursprung.

Borås Stad ska skapa förutsättningar för föreningar och organisationer att verka och gör invånare delaktiga för att bidra till en positiv samhällsutveckling. Enligt Överenskommelsen ska Borås Stad samverka med invånare och idéburna organisationer för att nå ett hållbart Borås med lika rättigheter och möjligheter för alla. Alla som bor i Borås ska ha möjlighet att engagera sig utifrån sina intressen och ambitioner utan någon form av diskriminering och bidrar till det gemensamma samhället, oavsett var i livet man är, vilken livssituation och bakgrund man har.

Att skapa möjlighet för invånare, föreningar och organisationer att låna mötesplatsernas lokaler är ett sätt att göra detta och samtidigt bättre nyttja befintliga lokalresurser, i enighet med mötesplatsernas verksamhetsidé.

Mötesplatsernas kan lånas ut till idéburna organisationer, kommunala verksamheter och **privatpersoner** som vill bidra till en jämlik hälsa och positiv områdesutveckling, i enighet med mötesplatsens verksamhetsidé, genom att hålla aktiviteter som:

- främjar gemenskap,
- bidrar till människors möjlighet att utöva och engagera sig utifrån sina intressen och ambitioner,
- bidrar till att öka tilliten i samhället,
- bidrar till att tillgodose invånares rättigheter i området.

All verksamhet i mötesplatsernas lokaler ska vara förenliga med FN:s deklaration om Mänskliga rättigheter däribland allas människor lika värde och rätten till att inte bli diskriminerad på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Aktörer som tillåts låna lokaler är:

- Idéburna organisationer, såsom exempelvis föreningar, stiftelser, trossamfund, studieförbund politiska organisationer som är invalda i Borås Stad Kommunfullmäktige och deras ungdomsförbund eller annan organisering såsom nätverk.
- Lokala (geografiskt) bostadsbolag
- Kommunala verksamheter

Prioritering

Mötesplatserna eftersträvar att det ska finnas en mångfald av olika aktiviteter i mötesplatsernas lokaler.

När mötesplatsen lånar ut lokaler prioritera enligt ordningen:

1. Mötesplatserna prioriterar lokaler till sin egen verksamhet.
2. Verksamhet öppen för alla invånare.
3. Verksamhet som skapas med och för invånare som gör i samverkan med mötesplatsen eller andra kommunala verksamheter.
4. Återkommande verksamhet inom föreningar och andra idéburna organisationer som är öppen för alla invånare.
5. Slutna aktiviteter för invånare i lokalområdet. I de fall då lokalerna lånas ut till slutna aktiviteter görs en överenskommelse kring hur aktören kan bidra med något till invånare i området i stort. Det kan vara att de håller någon eller några öppna aktiviteter, bidrar med material, uppvisning eller annat som en större grupp invånare från området kan få ta del av eller vara med i.

Aktörer eller invånare kan också användas mötesplatsens lokaler för att nå ut med information eller när man vill konsultera, ha dialog eller samla in synpunkter från invånare. Utöver att vara denna fysiska plats för informationsspridning lokalt kan också mötesplatsen personal hjälpa till viss del hjälpa till med dialog och konsultation med besökande invånare.

Övrigt

För att skapa likvärdiga möjligheter av fördelning av tider bland föreningar som har återkommande verksamhet kommer mötesplatserna skicka ut allmän förfrågan kring intresse av tider. (Förslagsvis i slutet av varje termin inför planering av nästa).

Mötesplatsen ansvarar för att informera om allmänna villkor inför bokningar.

Allmänna villkor för utlåning av Mötesplatsernas lokaler: Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Sjöbohuset och Mötesplats Kristineberg. Bilaga 1 till överenskommelse för utlåning av mötesplatsernas lokaler.

Dessa allmänna villkor gäller då Fritids- och Folkhälsonämnden (nedan kallad "Borås stad") lånar ut en lokal (till exempelvis; en förening.. mm) De allmänna villkoren kompletterar överenskommelsen: **"Överenskommelse för utlåning av mötesplatsernas lokaler: Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Sjöbohuset och Mötesplats Kristineberg"**

"Riktlinjer och prioriteringar för utlåning av mötesplatsernas lokaler (Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Sjöbohuset och Mötesplats Kristineberg)" ligger till grund för allmänna villkoren.

1. Lokalen lånas ut i befintligt skick.
2. Lokalen får inte utnyttjas av nyttjande aktör för annat ändamål än det som angivits i ansökan/vid bokningstillfället. Om nyttjande aktör lämnat oriktiga uppgifter om den verksamhet som denne avser att bedriva i lokalen föreligger rätt för Borås stad att häva ingången överenskommelse.
3. Nyttjande får inte använda lokalen utanför avtalad tid.
4. Nyttjande aktör ska utse en person som ansvarar för lokalen vid utlåningen. Personen är ansvarig för att de gästade deltagarna får information om lokala föreskrifter och att de tar del av rutiner för brand etc.
5. Borås stad har rätt att vägra utlåning av lokalen om det kan antas att arrangörens verksamhet kan komma att medföra ordningsstörning och/eller lagöverträdelse i eller i anslutning till lokalen. Även i de fall Borås stad bekräftat en bokning eller på annat sätt ingått en överenskommelse om utlåning, äger Borås stad att när som helst av samma anledning frånträda överenskommelsen. Frånträder Borås stad överenskommelsen på denna grund, har nyttjande aktör inte någon rätt till ersättning.
6. Borås stad kan vägra framtida utlåning om det framkommer att villkor för utlåning inte har efterlevts.
7. Det är inte tillåtet att i den lånade lokalen:
 - Bedriva verksamhet med inslag av eller propaganda för rasism, nazism, extremism eller annat främlingsfientligt uttryck.

- Diskriminera någon på grund av ålder, kön, etnisk tillhörighet, religions- eller trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning/könsuttryck.
 - Nyttja alkohol, narkotika eller dopningspreparat i lokalen.
 - Röka varken inomhus eller i direkt anslutning till entréer.
 - Förvara eller hantera explosiva varor.
8. Utlåning eller upplåtelse av lokalen i andra hand är inte tillåten.
 9. Lokalerna ska återställas/möbleras i ursprungligt skick inom tidsramen för er bokning, om annat inte är överenskommet.
Lokalen ska vara grovstädad innan nycklarna återlämnas. Exempel på grovstädning är att slänga synligt skräp och torka av bord eller ytor.
Borås stad debiterar nyttjande aktör, vid dålig städning/återställning.
 10. Nyttjande aktör ska informera sig om aktuell utrymningsplan för lokalen och skaffa sig kännedom om var utrymningsvägar och brandutrustning finns. Arrangören ansvarar för att utrymningsvägar och brandutrustning inte blockeras och för att alla deltagare blir inräknade på återsamlingsplatsen vid en eventuell utrymning.
 11. Nyttjande aktör ska informera sig om och inte överskrida det maximala antalet personer som får vistas i lokalen samtidigt.
 12. Nyttjande ska se till att tillfredställande ordning råder under den tid som bokningen omfattar.
 13. Nyttjande ansvarar för skador som uppstått i lokalen och på möbler och inventarier under utlåningsperioden. Nyttjande är skyldig att ersätta skador som uppstått under uthyrningsperioden. Nyttjande ska inneha erforderlig försäkring som omfattar skador enligt ovan.
 14. Nyttjande ansvarar för att larmanläggning hanteras i enlighet med givna instruktioner. Vid underlåtenhet av detta som leder till inbrott eller utryckning av bevakningsföretag eller räddningstjänst, svarar nyttjande aktör för kostnaderna för t.ex. utryckning.
 15. Om lokalen inte kan användas enligt bokningen på grund av strejk, lockout eller annan arbetsmarknadskonflikt, brand, strömavbrott, väderlek, beslut av myndighet eller annan omständighet som Borås stad inte kan råda över ska detta inte medföra någon skyldighet för Borås stad att utge skadestånd. Nyttjande får vid dessa tillfällen också avboka utan kostnad.

Överenskommelse utlåning av mötesplatsernas lokaler: Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Sjöbohuset och Mötesplats Kristineberg

För utlåning av mötesplatsernas lokaler gäller också allmänna villkor för utlåning av lokal, bilaga 1.

Överenskommelsen gäller

- Norrbyhuset
- Hässlehuset
- Hultahuset
- Sjöbohuset
- Mötesplats Kristineberg

Lokalen som utlåningen gäller _____

Övrigt som önskas vid utlåningstillfället (Ex teknik och möblemang) _____

Namn på förening, person eller bostadsbolag (ansvarig aktör som lånar lokalen) _____

Organisationsnummer/personnummer _____

Datum och tid för utlåning _____

Nyckelkort/nyckel hämtas _____

Nyckelkort återlämnas senast _____

Typ aktivitet (Kryssa i ett alternativ)

- Verksamhet/aktivitet öppen för alla invånare
- Verksamhet/aktiviteter för slutet sällskap

Beskrivning av aktiviteten

Verksamhet/aktiviteter för slutet sällskap

Beskrivning av överenskommelse kring hur aktören kommer bidra till invånare i stort i området också

Antal deltagare _____

Lokalansvarig under utlåningsperiod har tagit del av:

- Allmänna villkor för hyra av lokaler i Mötesplatserna, Norrbyhuset, Hässlehuset, Hultahuset, Sjöbohuset och Mötesplats Kristineberg
- Brandskyddsinformation
- Rutiner för lås och larm och städning.
- Rummets/bokningens befintliga teknik. Har fått användarinstruktioner.
- Stora allmänna sammankomster kräver polistillstånd. Lokalansvarig under utlåningsperioden ansvarar för att skaffa berörda tillstånd när det behövs.
- Övrigt: _____

Lokalansvarig ska vara över 18 år och försäkrar att lokalerna används enligt denna överenskommelse och bilagor.

Vid misstanke om brott eller överträdelse av denna överenskommelse inklusive bilagor äger Borås stad rätten att häva denna överenskommelse utan kostnad för Borås stad.

- Lokalansvarig under utlåningstid har uppvisat legitimation/ körkort/pass
- Lokalansvarig under utlåningstid har uppvisat kopia på försäkring (hem eller föreningsförsäkring)

Signatur lokalansvarig nyttjande av lokal

Signatur Borås stad

Namnförtydligande, lokalansvarig nyttjande av lokal

Namnförtydligande, Borås stad

Kontaktuppgifter lokalansvarig nyttjande av lokal

Namn: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Kontaktuppgifter Borås

stad: _____

Denna överenskommelse har upprättats i två exemplar varav varje par har fått tagit del av ett original

Ola Svensson
Handläggare
033-35 73 77

Datum
2023-02-21

Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2023-00027 3.6.8.0

Hyres- och föreningsdriftsavtal med Borås Fältrittklubb

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritid- och folkhälsonämnden beslutar att godkänna hyres- och föreningsdriftsavtalet med Borås Fältrittklubb.

Avtalet börjar gälla från och med 1 januari 2023.

Ärendet i sin helhet

Boras Fältrittklubb är en stor förening med en omfattande barn- och ungdomsverksamhet. De har bland annat 247 bidragsberättigade medlemmar i åldrarna 6-20 år. Under 2022 redovisade föreningen 1 206 bidragsberättigade aktiviteter. De bedriver sin verksamhet i Borås Ridhus där de bland annat har tillgång till tre maneger, stall, hagar och en lada. Det finns även en privat restaurang i byggnaden.

Boras Fältrittklubb har haft ett hyresavtal som inneburit en kostnad om cirka 300 000 kronor om året. Föreningen har haft ansvar för driften, förbrukningskostnader och betalning av elkostnader. Sedan ett par år tillbaka har förvaltningen fört samtal med föreningen om att teckna om hyresavtalet för att få en större likvärdighet i kostnader kopplat till likställighet mot avtal med andra föreningar.

Under slutet av 2022 i samband med elkrisen blev läget kritiskt för föreningen som tidigt signalerade att de behövde stöd och hjälp för att upprätthålla ekonomisk stabilitet. De hade då ett rörligt elavtal och hög elförbrukning. Under hösten 2022 har det pågått ett intensivt åtgärdsarbete för att få ner elförbrukningen genom byte av belysning, lägre grad av belysning och installation av solceller.

Förvaltningen och fältrittklubben har i samtal kommit fram till ett nytt avtal som börjar gälla från 1 januari 2023. Detta tar hänsyn till taxor som årligen beslutas av Fritids- och folkhälsonämnden. Avtalet innebär bland annat att Fritid- och folkhälsonämnden belastas med elkostnaderna istället för att föreningen själva står för dem. Avtalet innebär också att föreningen betalar enligt beslutad taxa och kan därigenom söka lokalbidrag. Avtalet tar även hänsyn till den minskning av antalet medlemshästar som behövde göras i

samband med att ytan för hagar minskade 2021. Avtalets grunder vilar mot likställighetsprincipen.

Kostnaderna för Fritids- och folkhälsonämnden kommer att variera i relation till hyresnivån på det årsuppräknade objektet (Ridhuset), elkostnader med mera i likhet med andra hyres- och föreningsdriftsavtal som tecknats mellan nämnden och andra föreningar.

Beslutet expedieras till

1. Borås Fältrittklubb

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Gabriel Bengtsson
Handläggare
033-35 30 77

Datum
2023-02-21

Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2022-00176 3.6.7.2

Ansökan om socialt riktat stöd till föreningsverksamhet i socialt utsatta områden 2023

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att bevilja Norrby IF socialt riktat stöd till föreningsverksamhet i socialt utsatt område på 160 000 kronor under 2023.

Föreningen ska redovisa bidraget senast 15 december 2023.

Ärendet i sin helhet

Norrby IF ansöker om 225 000 kr till ”fotbollsfritids”, en verksamhet på Ramnavallen för i första hand barn och ungdomar mellan 10-13 år från stadsdelen Norrby. Föreningens huvudsakliga ambition med verksamheten är att ge deltagarna en inblick i vilka fördelar som finns med att vara aktiv i en förening samt att fotboll kan vara samlingsplats för glädje och gemenskap där de även får ökad förståelse för kamratskap och fair play.

Verksamheten är tänkt att bedrivas mellan 15:00-17:00 två dagar per vecka, ena dagen för tjejer och andra dagen för killar, uppdelat på en yngre och en äldre grupp.

I samband med aktiviteten bjuds deltagarna på ett lättare mellanmål.

Förutom dessa tillfällen vill föreningen även göra åtminstone ett par större utflykter med deltagarna.

För att behålla deltagarna ser föreningen gärna att verksamheten löper på under så stor del av året som möjligt, med utgångspunkt från skolans terminer och då företrädesvis utomhus.

En utmaning är att hitta lämpliga ledare för denna verksamhet. I samarbete med bland annat RF-SISU och Borås Stad har de under 2022 anställt Emil Jylhänlahti som ansvarig, en deltidstjänst på 25 procent. Emil har gedigen erfarenhet från arbete med barn och ungdomar, inte minst från utsatta stadsdelar. Förutom att hålla i själva aktiviteterna samarbetar Emil med Särilaskolan för att på bästa sätt nå målgruppen.

Föreningen ansöker om medel enligt följande:

Planhyra	7 200 kronor
Projektledare/ansvarig 25 %	142 800 kronor
Fotbollsmaterial	13 725 kronor
Träningskit (t-shirt, shorts & strumpor) 100 st	20 000 kronor
Transporter (stor buss till utflykterna)	15 000 kronor
Mat (mellanmål under fritids och utflykterna)	20 000 kronor
Div. kostnader, bl.a. för aktiviteter vid utflykter	6 275 kronor
Totalt	225 000 kronor

Föreningen uttrycker oro över att inte veta huruvida medel kommer att beviljas mer än ett år i taget och skulle önska en mer långtgående finansiering, till exempel under en treårsperiod.

Förvaltningens kommentar

Ansökan är sent inkommen, möjligen på grund av missförstånd. Då förvaltningen anser att verksamheten är bra förordar vi ändå att åtminstone delar av de sökta medlen beviljas.

Norrby IF beviljas socialt riktat stöd upp till 160 000 kronor för fotbollsfridset.

Motivering till beslut

Anledningen till ett delvis beviljande är att vi anser att det, i förhållande till andra som erhåller detta stöd, är höga kostnader för verksamheten.

Fritids- och folkhälsonämnden vill att målgruppen, även framöver, ska vara barn och ungdomar från Norrby och ser gärna att samarbete inleds med övriga föreningar i området, t.ex. Byttorps IF och Somali AIF. Detta för att ge de som vill en möjlighet att fortsätta eller utöka sitt idrottande. Nämnden ser även gärna Norrby IF:s fortsatta deltagande i grupperna för det medskapande arbetet för stadsdelen.

Beslutsunderlag

1. Ansökan om socialt riktat stöd
2. Budget

Beslutet expedieras till

1. Norrby IF, info@norrbyif.se

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

NORRBY IDROTTSFÖRENING
Stiftad 27 april 1927

Beskrivning av Norrby IFs fotbollsfrutids 2023

Vad?

Fotbollsfrutids för barn 10-13 år (primärt mellanstadiet, något yngre/äldre barn har fått vara med i mån av plats).

Projektets primära mål är att främja motion och kännedom om vad ett föreningsliv innebär. Att få barnen på Norrby att förstå att fotboll är en samlingsplats för gemenskap, kamratskap, lärande och glädje. Målet är att vid sidan av fotbollsspel skapa en förståelse för föreningsdemokrati, lagsammanhållning och fair play.

När?

Primärt mars-november (sommaruppehåll i juli).

Vi följer skolterminerna med fokus på utomhusaktivitet. Det kan även bli aktiviteter under november/februari om det finns inomhustider

Dag: måndagar (tjejer) och onsdagar (killar)

Tid: 15:00-17:00

Hur?

Fotbollsaktiviteter efter skolan för barn från stadsdelen Norrby, där även andra skolor i området bjuds in. Det är viktigt för att jobba med integration mellan ungdomarna för att öka förståelsen mellan varandra. Aktiviteterna sker under ledning av erfarna ledare från Norrby IF. Under vistelsen bjuds på lättare mellanmål.

Delaktighet i området.

Norrby IF är med i områdesnätverket som har tre-fyra träffar per år samt deltar på Områdesdagarna, där vi kan presentera vår verksamhet.

Vad det gäller barn- och ungdomsperspektivet följer vi självklart Barnkonventionen samt föreningens egen värdegrund. Allt vi gör i detta projekt handlar om att vi skall bidra för att förbättra situationen för barnen på stadsdelen.

Varför?

I en tid då negativa nyheter om kriminalitet, droger och skottlossningar ofta överskuggar andra bra saker som händer på Norrby är det lätt att glömma att Norrby också är platsen där drömmar kan gå i uppfyllelse.

Norrby IF har genom åren fostrat fantastiska fotbollsspelare, ledare och goda medmänniskor som är uppvuxna på stadsdelen. Detta vill vi fortsätta med och vi ser fotbollsfrutidset som ett första steg på den vägen.

NORRBY IDROTTSFÖRENING
Stiftad 27 april 1927

Antalet barn som bor i stadsdelen Norrby har minskat i vår förening. Detta ser vi som ett problem, då vi som en stor aktör i Borås och på stadsdelen ser oss som en självklar del i Norrby-barnens idrottsliv, där det både finns kompetens och vilja att ge dessa barn goda förutsättningar för en fortsatt utveckling inom idrott.

Hur påverkar projektet föreningen som helhet?

Norrby är en stadsdel som, trots att den ligger nära centrum, klassas av polisen som ett särskilt utsatt område. Det påverkar oss som förening såväl som hela Borås. Det ligger i allas intresse att bidra till att detta förändras genom att på det sätt vi kan stärka Norrby som stadsdel, stärka föräldrar och barn som bor här och erbjuda en trygg och säker miljö att vistas och utvecklas på.

Det finns tydliga exempel på hur bra eller dåligt det kan gå för ett barn utifrån om barnet har tillgång till bra förebilder, duktiga ledare och andra engagerade vuxna. Dessa förebilder och ledare har vi i vår förening och vi ser det som vår skyldighet att använda oss av dom för att ge barnen på Norrby någonting och någon att se upp till. Vi vill att Norrby-barnen ska omges av sunda vuxna förebilder som kan visa vägen på och utanför fotbollsplanen.

Vissa barn vill bara leka på fotbollsplanen. Andra kanske har större talang och drömmar än så. Dessa barn välkomnar vi mer än gärna till vår ordinarie verksamhet där de kan fortsätta att utvecklas för att nå sina mål.

Slutsats

Att verka på området Norrby har för oss framför allt inneburit många nya insikter om problematiken på stadsdelen och vi har landat i slutsatsen att det finns otroligt mycket att göra. Under de fyra terminer vi har drivit Fotbollsfridset (2021-2022) har vi bara börjat skrapa på ytan.

Det behövs så mycket mer men resurserna är knappa och för att göra ett sådant arbete krävs otroligt mycket mer resurser, både ekonomiska och personalresurser.

Vilka problem har vi stött på?

Det stora problemet är rekryteringen av ledare. Att få någon att jobba på stadsdelen Norrby är inte helt lätt och därför måste vi verkligen satsa på att ge våra ledare bra förutsättningar för att vilja och kunna jobba på området.

Dessutom så har vi ställt höga krav på ledare, att de ska vara bra ledare, med erfarenhet. 2021 hade vi ledare som alla tillhör Norrby IF:s akademi: Léo Carlsson, Katarina ”Cancan” Dunder Olsson, Walid Elgridi och Tommy Pedersen. Palwasha Khiry och Leyla Siidow (Norrby för Norrby) var fikaansvariga.

NORRBY IDROTTSFÖRENING
Stiftad 27 april 1927

2022 har vi i samarbete med SISU, Borås Stad, samt våra samarbetspartners anställt Emil Jylhänlahti som ansvarig. Vår ordinarie personal, främst Jonas Emilsson och Ulrika Sandberg, har hjälpt till med fika och övrigt runt omkring, så Emil kunnat fokusera på att driva aktiviteterna.

Hela kansliet har på något sätt varit involverad i arbetet kring fritidset på olika sätt. Detta för att det helt enkelt har behövts fler människor än vi räknade med från början.

2021 var det största problemet omgivningen och frånvaro av arbetsro på Norrbyvallen. Det är en kaotisk del av Norrby med mycket som händer omkring och som kräver dels många vuxna dels allas vår uppmärksamhet.

Flera gånger har det uppstått bråk utanför planen, som helt eller delvis har påverkat vår verksamhet. Störningar av äldre killar på planen är ett arbetsmiljöproblem samt ett problem för barnen på fritidset. Att vi hyr tider respekteras inte av alla. Varje gång som vi har varit där har vi fått hantera äldre killar som säger att vi är på deras plan eftersom det är deras stadsdel och vi ska inte vara där. Ibland har det här gått att lösa smidigt men ofta är det aggressiva killar som vill bråka och vägrar att lyssna.

Allt detta tar fokus och energi från verksamheten och barnen. Det är inte givande för någon, men detta har vi fått hantera och lösa på bästa sätt från gång till gång eftersom vi verkligen ser att vi behövs på området samt att barnen behöver en trygg plats att vara på under några timmar. Det är helt enkelt för många problem och för mycket som händer utanför planen och detta har vi inte kunnat påverka.

Att bedriva verksamhet i sådan miljö är omöjligt. Därför har vi under 2022 bedrivit fotbollsfrididset på Ramnavallen med framgång.

Eftersom tanken med fritidset är att även andra barn, från andra områden kommer till Norrby, anser vi att den delen av projektet är helt eller delvis ett misslyckande för oss.

De första gångerna 2021 har vi haft ca tio barn från Byttorps IF och Bergdalens IK men dessa barn försvann ganska snabbt p.g.a. att de inte kände sig trygga och det har vi full förståelse för. Vi kan inte kräva att föräldrar ska släppa i väg sina barn till otrygga platser, vilket det ofta är tyvärr. Det här är ett problem som ligger bortom vår makt som staden måste jobba på mer aktivt för att lösa. Efter att ha etablerat verksamheten på Ramnavallen under 2022 kommer vi under 2023 att fokusera mer på att få tillbaka barn från andra föreningar och stadsdelar utanför Norrby för att få mer integration.

2022 i korthet

Utöver de veckovisa aktiviteterna har vi under 2022 bland annat varit i Varberg med tjejgruppen, delat ut matchkläder till barnen, grillat hamburgare och sett Norrby IF – Halmstads BK.

Mars: [Vi presenterar Emil Jylhänlahti som ny ansvarig](#)

NORRBY IDROTTSFÖRENING
Stiftad 27 april 1927

Juni: [Sommaravslutning för tjejerna i vårt fotbollsfrutids](#)

September: [Mycket glädje när Emil Jylhänlahti besökte elever på Särilaskolan](#)

September: Utdelning av nya matchställ till barnen som varit med regelbundet, helt bekostat av våra samarbetspartners. Gemensam grill med barnen och våra samarbetspartners, följt av buss till Borås Arena där barnen fick se Norrby IF – Halmstads BK.

2023?

Vi planerar att fortsätta med aktiviteter likt de under 2022. Få fler barn från andra föreningar och stadsdelar utanför Norrby till Ramnavallen. Fler utflykter/resor/aktiviteter till andra platser för att ge barnen från stadsdelen möjligheter att uppleva andra miljöer.

Budget fotbollsfrtids**Kommentar**

Planhyra	7200	120 kr/h, halvplan, 2h, 2 ggr i veckan, 30 v
Projektledare	142800	29,000 kr/månaden 25% tjänst
Fotbollsmaterial	13725	Bollar, västar, koner
T-shirt	20000	100 st, med tryck
Transport	15000	Minst två större utflykter med stor buss
Mat	20000	Fika för ca 500 kr/vecka, mat till utflykterna
Diverse	6275	Aktiviteter vid utflykter
Totalt	225000	

Boråsförslag: Skate/kickbike-park i Borås

Fritids- och folkhälsönämndens beslut

Fritids- och folkhälsönämnden beslutar att tillstyrka fortsatt utredning av en skate-, BMX- och kickbike-park i Borås, med målsättning att anlägga en ny vid Lundby park inom tre år.

Sammanfattning

Boråsförslaget att anlägga en park för Skateboard och kickbike, är ett av flera Boråsförslag med motsvarande målsättning. Nämnden har sedan tidigare en mindre utomhusanläggning på Lundbypark, direkt intill Skatehallen. Behov att utöka den har tidigare identifierats och nämnden önskar koppla Boråsförslaget till den platsen. Borås Stad avser dessutom genom Tekniska förvaltningen att under året även anlägga en mindre skatepark i Fristad.

Inskickat Boråsförslag; Skate- och kickbike park

Emma Een skickade in ett Boråsförslag 2022-08-16 som lyder;
”Jag önskar att Borås bygger en park där barn och ungdomar kan åka kickbike och/eller skateboard. Vi har varit i Kalmar, Bornholm, Malmö, Göteborg, Stockholm, Halmstad, Falkenberg, Mölnlycke, Mölndal, Partille, Alingsås och Limmared och åkt kickbike i härliga parker. Signifikativt för parkerna i dessa städer vi besökt är att det samlas barn och ungdomar i alla åldrar och från olika samhällsklasser för att åka. Det vore önskvärt att en stad i Borås storlek skulle bygga detta för våra barn, gärna på ett ställe dit det är lätt att ta sig med buss.”

Fritids- och folkhälsönämndens första analys av Boråsförslaget

En del av Lundby Parks visionsarbete är att bygga en betongpark med integrerade grönytor för skate/BMX och kickbike. Intresset och behovet av en sådan är stort sett ur ett utövarperspektiv. Förvaltningen har ett tätt samarbete med de aktiva föreningarna; Borås skateboardförening, IFK Borås – BXS i Borås. Föreningarna har ett stort behov av en lokal aktivitetsyta för skate/BMX och kickbike för att tillgodose det redan befintliga medlemsbehovet, men även för att kunna tillgodose utvecklingsbehovet ur ett förenings- och idrottsperspektiv.

En omvärldsanalys pekar på att städer av motsvarande storlek Borås ofta har en betongpark på 1200-2000 m², inte sällan i kombination med en eller flera mindre betongparker. Inspirerande parker har lyckats väva in grönytor och mer skapat en parkkänsla med dess olika möjligheter. I samarbete med inte minst

Tekniska förvaltningen utvecklar vi hela området vid Lundby Park. Det är en strategisk placering i Borås, tillika ett delområde av framväxande Viskans park.

Förutsättningarna för investeringar i folkhälsa är extra goda på Lundby park genom förvaltningens personalbemanning i Skatehallen och satsningen på både föreningsliv och spontanidrott på nuvarande aktivitetsplatser. Lyckade försök har även genomförts med sommarlovsverksamhet i området för att få fler att röra sig och gärna engagera sig i föreningslivet. Andra föreningar på området som till exempel Borås Hockey deltar också gärna i utvecklingen av parken i syfte att nå boråsare som inte hittar in i ishallen och tillsammans hitta lösningar med olika typer av idrottslek på utsidan. Rent konkret kan det handla om att en av betongytorna ska möjliggöra att det både ska gå att åka skateboard och likande på den, samt till exempel rullskridskor och hockeyklubba. Ett av målen är att parken ska leda till ökade möten av människor, idrotter och kulturer.

Betongparker går att se som långsiktigt hållbara investeringar med hänsyn till livslängd och enklare underhåll. Översvämningsrisken på området är dessutom stor och en motsvarande skatepark byggs för att tåla det. Visionsarbetet med samhällsbyggandet på området beskrivs i Strukturskiss Norr och där beaktas riskerna med översvämning, samtidigt som målbeskrivning finns med bostäder. Förvaltningen bedömer att en skate-, BMX- och kickbike-park på ett optimalt sätt kan ha Viskan vid ena sidan och ny bostad på andra sidan.

Generell processbeskrivning från idé till genomförande

Förvaltningens uppdrag med mål och syfte, genomsyras av en demokratisk process med civilsamhället. Verksamheten ska vara lyhörd för behov och genomföra ständiga förbättringar för Borås stads invånare och besökare. Boråsförslaget är en av flera demokratiska möjligheter att påverka utvecklingen, andra exempel är via Synpunkter och felanmälan, möten mellan Borås Stad och föreningar, medborgare och så vidare. Oavsett hur en idé eller ett förslag har startat igång en efterföljande beslutsprocess i förvaltningen så hanteras den likadant.

Beslut att genomföra enklare förslag kan ske genom stående delegation som tjänstefunktionerna har i förvaltningen och att det ryms inom tillgänglig budget. Är det en investering som är mer omfattande kräver den andra demokratiska beslutsprocesser som exempelvis kan innebära bygglov, andra motsvarande tillståndprocesser och inte minst en omfattande process med investeringsbudget. Budgetarbetet kan omfatta processer med externa bidragsansökningar, nämndbeslut och upp till beslut i kommunfullmäktige. Sammanfattningsvis; förslag som är mer omfattande och komplexa kräver i sin natur längre handläggningstider. Uppgiftslämnare av Boråsförslag blir uppdaterade via utsedd handläggare under tiden processen fortgår.

Beslutsunderlag

1. Boråsförslag: Skate/kickbike-park i Borås

Beslutet expedieras till

1. Emma Een, Emmaeen80@gmail.com

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

BORÅSFÖRSLAGET

Skate/kickbike-park

Hej!

Jag önskar att Borås bygger en park där barn och ungdomar kan åka kickbike och/eller skateboard. Vi har varit i Kalmar, Bornholm, Malmö, Göteborg, Stockholm, Halmstad, Falkenberg, Mölnlycke, Mölndal, Partille, Alingsås och Limmared och åkt kickbike i härliga parker.

Signifikativt för parkerna i dessa städer vi besökt är att det samlas barn och ungdomar i alla åldrar och från olika samhällsklasser för att åka. Det vore önskvärt att en stad i Borås storlek skulle bygga detta för våra barn, gärna på ett ställe dit det är lätt att ta sig med buss.

Inskickat den: 2022-08-16

Namn: Emma Een

E-post: Emmaeen80@gmail.com

Postnummer: 504 63

Anethe Tolfsson
Handläggare
0768-88 56 04Datum
2023-02-21Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2022-00219 3.6.7.25

Boråsförslag: Snorkelled i Viskan vid Sandwalls plats

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden beslutar att tillstyrka fortsatt utredning av snorkelled i Borås, med målsättning att inom ett år identifiera och anlägga Borås Stads första snorkelled. Leden bör ha samma säkerhets- och kvalitetskrav som befintliga badplatser och Viskans område vid Sandwalls plats är därför i nuläget inte rätt plats.

Sammanfattning

Det har inkommit ett Boråsförslag om att skapa förutsättningar för snorkling i Viskan som naturupplevelse och friskvård, med bonuseffekt som städning av Viskan, med mera. Borås Stad föreslås av initiativtagaren att främst ställa upp med inspirerande skyltning och efterföljande hantering av skräp som hämtats ur Viskan.

Inskickat Boråsförslag; Snorkelled i Viskan, vid Sandwalls plats

Hasse Ingemarsson skickade in ett Boråsförslag 2022-08-22 som lyder; ”En enklare snorkelled i centrala Borås hade varit unikt. Jag är snorklare och var med och städade Viskan inför Vattendagen. Jag blev verkligen förvånad över hur fint det var i Viskan. Vacker vegetation och rikligt med fiskyngel. Det var verkligen överraskande, det trodde jag ej om Viskan. Här vore väldigt enkelt att anlägga en snorkelled mitt i stan. Det enda som behövs är en flytbrygga på ca 2,5x2,5 meter vid teaterbron mot stranden i Stadsparken. Där finns en liten gräsmatta att byta om på. Där sätter man upp en skylt med texten här börjar och slutar snorkelleden. så avbildar man Viskan från Teaterbron till gångbron vid busstorget, man ritat även in hur snorkelleden går ut med kanterna på Viskan. Man delar även på skylten vad för fiskar man kan se som Abborre, Gädda, Mört, Kräfter, Ål mm. Det var det vi såg när vi städade.

I anslutning till början och slutet på snorkelleden önskas ett sopkärl där vi snorklare kan slänga skräp som vi plockar upp. Vi snorklare värnar om vår vattenmiljö vi älskar att besöka. Även ett mobilnummer man kan skicka SMS till om man tar upp ett föremål som ej går i sopkärl typ en cykel eller dylikt. Denna del av Viskan kommer bli städad av oss snorklare. Denna investering vore inte stor och kräver ringa underhåll men skulle glädja många snorklare. Snorkling är en dykform som ökar, Jag ser det på min grupp på facebook ”Vi som gillar snorkling” som bara växer. Iden till denna snorkelled fick vi på

vattendagen då jag var med Borås Dykcenter och pratade snorkling med besökare. Där märkte jag också att intresset för snorkling är stort. Denna investering för att få till en snorkelled i Viskan är inte stor men ger mycket till alla som tillhör vattenfamiljen.”

Fritids- och folkhälsonämndens första analys av Boråsförslaget

- Samverkan har skett med förslagslämnaren i syfte att få mer information och delaktighet. Dialog har även förts med Miljöförvaltningen som expertis för föroreningar i Viskan samt med Tekniska förvaltningen som förvaltar Viskan genom Borås och huvuddelen av marken intill ån. Även berörda enheter inom Fritids- och folkhälsoförvaltningen har varit delaktiga.
- Exempel på ansvarsfrågor; förvaltningens rutiner på våra officiella naturbadplatser omfattar vattensäkerhet i form av inspektioner av eventuella hinder som riskerar skada badgäster, mikrobiologiska vattenprov, med mera. Vilka rutiner krävs för Viskan? Sophantering med skräp på marken hanteras av fastighetsägarna med utplacering av papperskorgar och skräpplockning. När skräp tas upp ur ån bör ansvaret vara motsvarande som på marken. Är det till exempel Borås Stads mark vid åkanten som metallskrot läggs upp på så kan det felanmälas via Synpunkter och felanmälan.
- En ny brygga för ändamålet i Viskan bedöms i samråd med förslagslämnaren inte vara nödvändig. Tillståndsprocess krävs, risk för att tillbud kan ske med annan spontan utövning, etcetera.
- Föroreningar och dess risker. Effekt och risker från den kemiska förorening i bottensediment som rörs upp av badande bör utredas mer. Risker med ojämn vattenkvalitet i Viskan avseende bland annat mikrobiologi från fåglars avföring, risk för avloppspåverkan vid skyfall och breddning med mera bör utredas mer.
- Snorkling är en relativt billig och enkel friluftsutövning, möjlighet till inspiration och få i gång fler utövare är stor. Möjlighet finns att ha en eller flera fasta platser, eller rotera platsen till olika säsongsbundna och natursköna platser. Utöver förslag med Sandwalls plats/Stadsparken som en fast led, så kan området vid Navet vara intressant ur ett pedagogiskt syfte.

Initiativ till samverkan har även tagits från pionjärer att kunna starta snorkelkurser från simhallarna inom ramen för syfte med simkunnighet. Möjligheter att utveckla konceptet finns och inspiration finns även att hämta från den internationella snorklingsdagen.

Beslutsunderlag

1. Boråsförslag: Snorkelled i Viskan vid Sandwalls plats

Beslutet expedieras till

1. Hasse Ingemarsson, buggebo1@hotmail.com

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

BORÅSFÖRSLAGET

Snorkelled i Viskan vid Sandwalls plats.

En enklare snorkelled i centrala Borås hade varit unikt. Jag är snorklare och var med och städade Viskan inför Vattendagen. Jag blev verkligen förvånad över hur fint det var i Viskan. Vacker vegetation och rikligt med fiskyngel. Det var verkligen överraskande, det trodde jag ej om Viskan. Här vore väldigt enkelt att anlägga en snorkelled mitt i stan. Det enda som behövs är en flytbrygga på ca 2,5x2,5 meter vid teaterbron mot stranden i Statsparken. Där finns en liten gräsmatta att byta om på. Där sätter man upp en skylt med texten här börjar och slutar snorkelleden. så avbildar man Viskan från Teaterbron till gångbron vid busstorget, man ritat även in hur snorkelleden går ut med kanterna på Viskan. Man delger även på skylten vad för fiskar man kan se som Abborre, Gädda, Mört, Kräftor, Ål mm. Det var det vi såg när vi städade. I anslutning till början/slut på snorkelleden ett sopkärl där vi snorklare kan slänga skräp som vi plockar upp.

Vi snorklare värnar om vår vattenmiljö vi älskar att besöka. Även ett mobilnummer man kan skicka SMS till om man tar upp ett föremål som ej går i sopkärl typ en cykel eller dylikt. Denna del av Viskan kommer bli städad av oss snorklare. Denna investering vore inte stor och kräver ringa underhåll men skulle glädja många snorklare. Snorkling är en dykform som ökar, Jag ser det på min grupp på facebook ”Vi som gillar snorkling” som bara växer. Iden till denna snorkelled fick vi på vattendagen då jag var med Borås Dykcenter och pratade snorkling med besökare. där märkte jag också att intresset för snorkling är stort. Denna investering för att få till en snorkelled i viskan är inte stor men ger mycket till alla som tillhör vattenfamiljen.

Inskickat den: 2022-08-22

Namn: Hasse Ingemarsson

E-post: buggebo1@hotmail.com

Postnummer: 511 31

Emma Magnusson
Handläggare
033-35 73 28

Datum
2023-02-21

Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2022-00149 1.1.3.0

Redovisning av inkomna synpunkter för Fritids- och folkhälsonämnden 2022

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden godkänner redovisningen av inkomna synpunkter för januari – december 2021 och översänder den till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Antalet inkomna synpunkter till Fritids- och folkhälsoförvaltningen under perioden januari-december 2022 är 261 stycken. Antalet inkomna felanmälningar under samma period är 157 stycken. Detta är en ökning med 131 procent från samma tidsperiod föregående år då antalet inkomna synpunkter till Fritids- och folkhälsoförvaltningen då var 113 stycken. Antalet inkomna felanmälningar under samma period var 93 stycken, vilket är en ökning med 69 procent.

Merparten av de synpunkter som har inkommit under 2022 handlar framförallt om badplatser, spår och leder samt idrottsplatser/idrottshallar.

Beslutsunderlag

1. Redovisning av inkomna synpunkter för Fritids- och folkhälsonämnden 2022 rapport

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen, KS.diarium@boras.se

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Redovisning av inkomna synpunkter januari-december 2022

Fritids- och folkhälsonämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Antal inkomna synpunkter januari – december 2022	3
3 Fördelning kommungemensamma kriterier	4
3.1 Fördelning kommungemensamma kriterier	4
4 Ständiga förbättringar	4
5 Avslutade synpunktsärenden	4
6 Synpunktsrutinen	4
7 Vidarebefordrade ärenden	4

1 Inledning

Den 1 december 2013 introducerade Borås Stad ett gemensamt synpunktshanteringssystem. Detta för att kunna erbjuda en väg in för våra medborgare, brukare och kunder.

Varje förvaltning ansvarar för att ta emot, följa upp och svara på synpunkter inom utsatt tid. Statistik över synpunkterna ska minst två gånger per år redovisas för respektive nämnd. Kommunstyrelsen kommer årligen att följa upp synpunktsstatistiken utifrån sin uppsiktsplikt.

I denna redovisning till Kommunstyrelsen redovisas antalet inkomna och avslutade synpunkter för perioden 1 januari till 31 december 2022, samt fördelning över verksamhetsområden och kriterier.

Nämnden redovisar också eventuella åtgärder och förbättringar som synpunkterna resulterat i.

Den 1 december 2013 introducerade Borås Stad ett gemensamt synpunktshanteringssystem. Detta för att kunna erbjuda en väg in för våra medborgare, brukare och kunder.

Varje förvaltning ansvarar för att ta emot, följa upp och svara på synpunkter inom utsatt tid. Statistik över synpunkterna ska minst två gånger per år redovisas för respektive nämnd. Kommunstyrelsen kommer årligen att följa upp synpunktsstatistiken utifrån sin uppsiktsplikt.

I denna redovisning till Kommunstyrelsen redovisas antalet inkomna och avslutade synpunkter för perioden 1 januari till 31 december 2022, samt fördelning över verksamhetsområden och kriterier.

Nämnden redovisar också eventuella åtgärder och förbättringar som synpunkterna resulterat i.

Antalet inkomna synpunkter till Fritids- och folkhälsonämnden under perioden januari-december 2022 är 261 stycken. Antalet inkomna felanmälningar under perioden är 157 stycken.

Sammantaget inkom 418 synpunkter och felanmälningar under 2022, vilket är en ökning med 126 procent jämfört med samma period föregående år (185 stycken).

Merparten av de synpunkter som kommit in rör våra spår och leder, kommunala badplatser och idrottsanläggningar.

2 Antal inkomna synpunkter januari – december 2022

Verksamhetsområde	Antal	Vanligaste verksamhetsspecifika synpunkten
Badplatser	56	Skadegörelse, nedskräpning, Kanadagäss, igenvuxet
Spår och leder	48	Belysning, skyltning, halka, gropar/vattenansamlingar
Kypegården/Kransmossen	55	Bastu, skadegörelse, nedskräpning, belysning, halka
Idrottsplatser/Idrottshallar/Utegym	33	Belysning, skyltning, skadegörelse
Badverksamheten	22	Öppettider, priser, anmälan simskolor
Mötesplatser/Öppen ungdomsverksamhet	9	Öppettider, avveckling, stöld
Borås Rent och Snyggt	1	Förslag "plocka skräp"
Förenings- och anläggningsverksamheten	20	Tillgänglighet, skadegörelse
Övergripande	17	Generella frågor
Summa	261	

3 Fördelning kommungemensamma kriterier

3.1 Fördelning kommungemensamma kriterier

Kommungemensamma kriterier	Beröm jan-dec 2022	Fråga jan-dec 2022	Förslag jan-dec 2022	Klagomål jan-dec 2022	Totalt jan-dec 2022
Bemötande	0	0	0	2	2
Fysisk miljö	5	15	15	119	154
Information	1	23	11	40	75
Tjänster	1	20	1	8	30
Totalt	7	58	27	169	261

4 Ständiga förbättringar

Vi ser ständigt över hur vi kan bli bättre och mer effektiva när det gäller hanteringen av våra inkomna synpunkter och felanmälningar.

5 Avslutade synpunktsärenden

Totalt antal avslutade ärenden	Totalt antal ej avslutade ärenden	Totalt antal synpunkter som inkom under perioden januari – december 2022
216	45	261

6 Synpunktsrutinen

	Status	Kommentar
Förvaltningen har under året följt synpunktsrutinen	Till större delen	Merparten av alla de ärenden som inkommit har kunnat besvarats i tid, dock finns det ärenden av lite mer komplicerad karaktär som inte har kunnat besvarats i tid

7 Vidarebefordrade ärenden

Antal vidarebefordrade synpunkter till externa organisationer, föreningar eller bolag.	0
--	---